

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 grudnia 2010 r. Miejski Rzecznik Konsumentów w W. Reprezentant Grupy wniósł o ustalenie, że pozwany (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. Oddział Bankowości Detalicznej z siedzibą w Ł. ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą wobec konsumentów określonych w postanowieniu o ustaleniu składu grupy, wynikającą z nienależytego wykonywania umów zawartych z konsumentami, polegającego na pobieraniu w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 28 lutego 2010 r. od każdego z konsumentów wyższych kwot tytułem oprocentowania kredytu, niż pobierałby, gdyby wykonywał swoje zobowiązanie w sposób należyty, co doprowadziło do powstania szkody u każdego z konsumentów. W pozwie zawarto wnioski o zasądzenie na rzecz członków grupy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według zestawienia, złożonego po wydaniu przez Sąd postanowienia co do składu grupy.

Powód wskazał, że w latach 2005-2006 pozwany zawarł z członkami grupy umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych, waloryzowane kursem franka szwajcarskiego (CHF). Wszystkie umowy zawarto w oparciu o analogiczny wzorzec umowny, w tym co do ustalania wysokości zmiennego oprocentowania kredytu. Kwestionowane postanowienie znalazło się w § 10 ust. 2 lub § 11 ust. 2 zawartych umów i brzmiało: **„Zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji.”** Na przełomie 2008 i 2009 r. pozwany, pomimo spełnienia się przesłanek faktycznych, nakazujących redukcję oprocentowania (były to przesłanki analogiczne do tych, jakie we wcześniejszym okresie, do końca 2008 r. stanowiły podstawę regularnego podnoszenia oprocentowania kredytów) nie obniżył oprocentowania kredytów. Stanowiło to w świetle art. 471 k.c. naruszenie obowiązków obligacyjnych, które doprowadziło do powstania szkód w majątkach członków grupy, polegających na pobraniu przez pozwanego zawyżonych miesięcznych rat kredytów. **Powód wyróżnił dwie sytuacje, w których możliwe jest ustalenie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego:**

1. wariant bazujący na stwierdzeniu, że obowiązkiem pozwanego było obniżać poziom oprocentowania, gdy obniżeniu ulegała wartość wskaźnika LIBOR 3M (CHF) o co najmniej 0.30 punktu procentowego (art. 65 i art. 385 § 2 k.c.),
2. wariant bazujący na stwierdzeniu, że powołana klauzula uniemożliwia jednoznaczne ustalenie obowiązków pozwanego wynikających z umowy, w konsekwencji czego należy dokonać kontroli postanowienia umownego na gruncie art. 385¹ § 1 k.c. oraz uznać na podstawie art. 385¹ § 2 k.c., że postanowienie to nie wiąże członków grupy. Oprocentowanie kredytu będzie zatem oprocentowaniem stałym, gdyż w pozostałym zakresie strony pozostaną związane umowami.

Powód opierając się na **dotychczasowym sposobie wykonywania umów** i korespondencji z bankiem zaprezentował interpretację spornej klauzuli, zgodnie z którą oprocentowanie w dniu zawarcia umowy składało się z dwóch składników: stałej marży należnej pozwanemu oraz aktualnego- na dzień zawarcia każdej umowy- poziomu składnika LIBOR 3M CHF. Każdorazowo zmiana oprocentowania miała być determinowana aktualnym poziomem składnika LIBOR 3M CHF. Wskaźnik LIBOR (London Interbank Offered Rate) to stopa procentowa depozytów oferowanych na rynku międzybankowym w Londynie, która jest ustalana codziennie. Zatem wysokość oprocentowania winna być determinowana poziomem LIBOR 3M CHF (podążać w górę, jak i w dół za jego aktualnym poziomem), o ile dochodzi do zmiany tego wskaźnika, co najmniej o 0.30 punktu procentowego.

W okresie od 1 września 2008 r. do 28 lutego 2010 r. wskaźnik LIBOR 3M CHF uległ obniżeniu o 2,49%, co zgodnie z umową - w okresie objętym pozwem - determinowało po stronie pozwanego konieczność analogicznego obniżenia oprocentowania udzielonych kredytów. W tym samym okresie, tj. od 1 września 2008 r. do 28 lutego 2010 r. pozwany obniżył oprocentowanie kredytów jedynie o 0,40%. Pozwany pobierał zatem oprocentowanie zawyżone o 2,09%.

Powód wyróżnił dwie grupy umów zawartych przez pozwanego z członkami grupy: umowy tzw. „starego portfela” i umowy tzw. „nowego portfela” (dalej jako: „umowy starego/nowego portfela”). Umowy starego portfela to umowy bazujące na wzorcu umowy kredytu hipotecznego o zmiennej wysokości oprocentowania waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego, który został wycofany od dnia 1 września 2006 r. Przyczyną wycofania wzorca były zastrzeżenia Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego co do sposobu uregulowania przesłanek zmiany oprocentowania. Po dniu 1 września 2006 r. pozwany zawierał umowy nowego portfela, tj. umowy z wykorzystaniem wzorca odzwierciedlającego wprost przedstawiony mechanizm zmiany oprocentowania. Po 1 września 2006 r. pozwany proponował aneksowanie umów starego portfela poprzez przyznanie, że oprocentowanie składało się w istocie z dwóch składników: stałej marży +/- LIBOR 3M CHF. Większość klientów nie przyjęła propozycji podpisania aneksów, która narzucała znacznie większą wysokość stałej w całym okresie kredytu marży należnej bankowi.

Według powoda, nawet gdyby przyjąć, że wskaźnikiem determinującym wysokość udzielonych przez pozwanego kredytów winna być stopa referencyjna określana przez Narodowy Bank Szwajcarii, pozostaje aktualne twierdzenie powoda o nienależytym wykonaniu umowy. Pozwany nie dokonał bowiem redukcji oprocentowania uwzględniającego wielkość stóp procentowych, dokonanej w okresie objętym pozwem przez Narodowy Bank Szwajcarii. Z kolei wskaźnik w postaci „parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego” jest nieprecyzyjny, nie pozwala stwierdzić, o jakie parametry chodzi, co uniemożliwia ich weryfikację. Jedynym parametrem, na który powoływał się pozwany w toku wykonywania umów, a który był objęty konsensusem pomiędzy pozwanym a klientami, był wskaźnik LIBOR 3M CHF. Niejednoznaczne postanowienie umowne powinno być interpretowane na korzyść konsumenta, skutkiem czego należy odrzucić inne możliwości wykładni tego postanowienia.

Natomiast w przypadku uznania spornej klauzuli za abuzywną, zdaniem powoda, okaże się, że umowy nie przewidują mechanizmu zmiany oprocentowania. W takim razie, zdaniem powoda, w okresie objętym pozwem bank pobrał oprocentowanie zawyżone w stosunku do daty zawarcia umowy średnio o 1,1% od klientów (...) i o 1,45% od klientów (...). Pobranie zawyżonych rat również doprowadziło do powstania szkody po stronie kredytobiorców. (pозew- k. 2-35)

W piśmie procesowym z dnia 17 stycznia 2011 r. powód uzupełniając twierdzenia zawarte w pozwie, wskazał, że w okresie od września 2008 r. do marca 2010 r. pozwany obniżył oprocentowanie kredytów członków grupy o 0,4 % w odniesieniu do wszystkich swych klientów, a nie tylko klientów (...), jak wskazane było w pozwie. (pismo- k. 207-212)

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 lutego 2011 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.006.000 zł. Merytorycznie podniósł, że przedstawiona przez powoda wykładnia umów kredytowych jest nieprawidłowa i niepełna. Rzekomy obowiązek obligacyjny, który opisuje powód został wywniesiony na skutek błędnej interpretacji umów. W rzeczywistości stosunek obligacyjny, powstały na skutek zawarcia umów kredytowych, miał inną treść niż zaprezentowana przez powoda, a umowy te były wykonywane w sposób właściwy. Zdaniem pozwanego, nieuzasadniona i niezgodna z regulacją kodeksu cywilnego, dotycząca niedozwolonych postanowień umownych jest również alternatywna podstawa powództwa, tj. twierdzenie, że kwestionowana klauzula w świetle art. 385¹ k.c. nie wiąże konsumentów, a umowy będą w istocie umowami o oprocentowaniu stałym. Pozwany w pozostałym zakresie nie wdał się w spór wskazując, iż szczegółowe uzasadnienie wniosku o oddalenie powództwa zaprezentuje na dalszym etapie postępowania. (odpowiedź na pozew- k. 239-263)

W piśmie procesowym z dnia 30 marca 2011 r. pozwany wskazał dodatkowo, że okolicznością modyfikującą sytuację poszczególnych członków grupy jest fakt, iż od 1 września 2006 r. 165 osób wchodzących w skład grupy miało możliwość zawarcia umowy kredytowej w oparciu o wzorzec umowy starego portfela, który jest przedmiotem tego postępowania lub też o wzorzec nowego portfela, ustalający zmianę oprocentowania jedynie w oparciu o zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M CHF przy uwzględnieniu stałej marży. Pozwany podniósł, że wobec potrzeby udowodnienia sposobu rozumienia spornej klauzuli przez każdego z członków grupy, konieczne będzie przesłuchanie wszystkich członków grupy. (pismo- k. 510-530)

W piśmie procesowym z dnia 18 kwietnia 2011 r. powód podniósł, że z punktu widzenia zasadności powództwa irrelevantny jest sposób rozumienia spornej klauzuli umownej przez poszczególnych konsumentów. Umowy kredytowe zostały bowiem zawarte na bazie wzorca, tj. zapisu, na kształt i brzmienie którego żaden z członków grupy nie miał wpływu. W relacji konsument-przedsiębiorca zastosowanie obok art. 65 k.c. znajduje art. 385 § 2 k.c. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego powód wskazał, że w przypadku umów zawieranych z wykorzystaniem wzorców umownych nie jest w praktyce możliwe badanie zgodnego zamiaru stron. Możliwe jest natomiast ustalenie treści informacji przekazywanych przez bank konsumentom, czy sposobu wykonywania umów. Zdaniem powoda, wyłączona jest możliwość wykładni oświadczeń woli, prowadząca do nierównego traktowania członków grupy, pomimo zawarcia identycznych umów. Pozwany nie pytał członków grupy o sposób, w jaki rozumieją sporne zapisy umowy, nie wykonywał ich również stosownie do subiektywnego wyobrażenia konsumentów o treści zawartych umów. Pozwany wykonywał je w całości w oparciu o przyjęty przez siebie- identyczny dla wszystkich klientów umów starego portfela- sposób rozumienia przedmiotowego uregulowania umownego. (pismo- k. 552-564)

W uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 września 2011 r., wydanego w sprawie I ACz 836/11 na skutek zażalenia pozwanego, wskazano, że jeżeli przyjąć, iż podstawę faktyczną pozwu stanowi jednakowy sposób interpretacji klauzuli umownej to nie ma potrzeby badania, jak każdy z członków grupy rozumiał jej treść. Określony, jednakowy sposób rozumienia tej klauzuli został przedstawiony w pozwie i stanowił podstawę wywiedzenia żądania ustalenia odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej, wynikającej z nienależytego wykonania umów kredytowych. (postanowienie z uzasadnieniem- k. 671-675)

W piśmie procesowym z dnia 7 marca 2012 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w maksymalnej wysokości, w odniesieniu do każdego członka grupy. Pozwany wskazał, że nieudowodnione jest twierdzenie powoda w zakresie uzyskania konsensusu między członkami grupy a pozwanym co do sposobu rozumienia spornej klauzuli. Powód w sposób nieuprawniony stosuje kombinowaną metodę wykładni, nie dokonując analizy woli stron i celu umowy w chwili jej zawarcia. Z treści kwestionowanego postanowienia umowy nie wynika, że oprocentowanie miało być kształtowane jedynie przez LIBOR 3M CHF i stałą marżę. Pozwany zaprzeczył twierdzeniu, że jego pracownicy składali zapewnienia członkom grupy co do takiego sposobu rozumienia spornej klauzuli. Członkowie grupy mieli natomiast możliwość zawarcia aneksów do umów starego portfela, zmieniających sposób ustalania wysokości oprocentowania i uzależniających go wyłącznie od wskaźnika LIBOR 3M CHF i stałej marży.

Ponadto, w ocenie pozwanego, pojęcia stopy referencyjnej i parametrów finansowych użyte w treści postanowienia są zdefiniowane w naukach ekonomicznych, mają charakter ostry i zamknięty. Zdaniem pozwanego, rozsądnie działający konsument miał możliwość wyliczenia wysokości oprocentowania po wystąpieniu zmiany któregoś z parametrów.

Z kolei nieuprawnione było obliczenie wysokości oprocentowania jedynie przy uwzględnieniu zmian LIBOR 3M CHF, który przestał być adekwatnym miernikiem wartości pieniądza. Bank bowiem pozyskiwał finansowanie we franku szwajcarskim na rynku międzybankowym i był narażony na ryzyko walutowe. W przypadku niekorzystnego dla banku ukształtowania się kursu CHF/PLN uzyskałby od spłacających kredyt mniej środków przeliczonych z franków szwajcarskich niż pierwotnie wypłacił w ramach kredytów udzielanych na wiele lat. Aby zneutralizować to ryzyko bank musiał uzyskać niezbędną walutę w formie pożyczek na rynku międzybankowym lub za pomocą innych instrumentów finansowych. W latach 2008-2010 w związku z kryzysem na rynkach finansowych nastąpił drastyczny wzrost kosztów nabycia instrumentów finansowych, zabezpieczających ryzyko walutowe pozwanego, w tym uzyskania finansowania na rynku międzybankowym, co było związane z odejściem przez instytucje finansowe od stopy referencyjnej LIBOR. Instytucje finansowe zaczęły stosować inne parametry rynku pieniężnego i kapitałowego w celu ustalenia rynkowej wartości pieniądza i innych instrumentów finansowych. Większe koszty uzyskania finansowania spowodowały, że bank dążąc do zachowania rentowności nie był w stanie obniżyć oprocentowania kredytów starego portfela pomimo obniżenia stopy LIBOR, do czego zresztą nie był zobowiązany w świetle treści kwestionowanej klauzuli. Zdaniem pozwanego, nie dopuścił się on nadużycia swojej pozycji i przewagi rynkowej i nie wykorzystał spornej klauzuli w celu osiągnięcia dodatkowych nieuzasadnionych zysków. Niezależnie od tego pozwany podniósł, że w okresie objętym

pozewm dokonywał obniżenia oprocentowania dokładnie o taką wartość, o jaką spadał LIBOR 3M CHF. (pismo- k. 860-870)

W piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2012 r. powód odniósł się do twierdzeń i zarzutów pozwanego, wskazując m.in., że dokonanie zmiany spornej klauzuli wynikało z interwencji organów nadzoru bankowego, a nie przygotowania nowej oferty dla klientów pozwanego. Ponadto, klienci zaciągając kredyty nie przyjęli na siebie ryzyka zapewnienia rentowności banku, a kalkulacja ryzyk biznesowych była rolą banku. Powód podniósł, że w okresie kryzysu na rynkach finansowych 2008-2010 wystąpił trend odwrotny niż ten, na ryzyko którego powołał się pozwany. W latach 2008-2010 wystąpiła korzystna dla banku tendencja, polegająca na tym, że złotówka skokowo osłabiła się wobec franka szwajcarskiego. Gwałtowny spadek LIBOR nastąpił pomiędzy wrześniem i październikiem 2008 r., stąd w okresie objętym pozewm musiało to niewątpliwie skutkować obniżeniem oprocentowania. (pismo- k. 879-894)

W piśmie procesowym z dnia 9 stycznia 2013 r. powód powołał się na wpisanie do rejestru niedozwolonych postanowień umownych klauzuli o treści zbliżonej do kwestionowanego postanowienia umowy (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie XVII AmC 285/11). Powód wskazał, że aktualnie zastosowanie w sprawie powinny znaleźć przepisy art. 385¹ § 1 i 2 k.c., wobec czego kwestionowane postanowienie umowne nie jest wiążące dla członków grupy. Wszystkie umowy, objęte powództwem zawierają identyczny zapis pochodzący ze stosowanego wzorca umownego, co świadczy o tym, że nie podlegał on negocjacom. Sporne postanowienie, podobnie jak klauzula uznana za abuzywną w sprawie XVII AmC 285/11 ma charakter blankietowy. Jednocześnie kontrola postanowienia umownego w tej sprawie ma charakter konkretny, skutkiem czego strony są związane umowami w pozostałym zakresie. W wyniku zastosowania sankcji z art. 385¹ § 2 k.c. oprocentowanie kredytów nabiera charakteru oprocentowania stałego i wynosi tyle, ile wynika z postanowień poszczególnych umów. Nienależyte wykonywanie obowiązków umownych skutkowało nieprawidłowym określeniem wysokości oprocentowania kredytu oraz uszczupleniem majątku każdego z członków grupy o wartość zawyżenia. (pismo- k. 1099-1105)

W piśmie procesowym z dnia 30 stycznia 2013 r. pozwany wskazał, że jego ocenie, w odniesieniu do wykładni spornego postanowienia umowy nie ma zastosowania art. 65 k.c., zachodzi natomiast potrzeba analizy spornej klauzuli w odniesieniu do każdego członka grupy bez uproszczeń i uogólnień. Dopiero przy przyjęciu, że strony nie osiągnęły konsensusu aktualne jest przejście do drugiej fazy wykładni kombinowanej, uwzględniającej treść postanowienia umowy. Tymczasem pozwany nie interpretował klauzuli tak, jak członkowie grupy, a mianowicie w ten sposób, że zmiana wysokości oprocentowania zależy wyłącznie od wskaźnika LIBOR 3M CHF przy zastosowaniu stałej marży.

Jedną z okoliczności modyfikującą sytuację części członków grupy jest fakt, że 258 osób, wchodzących w skład grupy, które zawarły umowy po 1 września 2006 r. miało możliwość dokonania wyboru sposobu oprocentowania umowy w oparciu o wzorzec umowy starego lub nowego portfela. W umowach nowego portfela klauzula oprocentowania brzmi: **„Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 2007-11-29 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,10%”**. Brzmienie obu klauzul oprocentowania jest różne, a więc nieuprawnione jest twierdzenie, że ich treść była rozumiana tak samo zarówno co do umów starego, jak i nowego portfela. Klienci wybierali świadomie wzorzec umowy starego portfela, ponieważ pozwalał on uzyskać niższe oprocentowanie kredytu. Średnie oprocentowanie umów starego portfela wynosiło 2,84%, a nowego portfela- 3,1208%.

Ponadto, grupa 45 konsumentów indywidualnie negocjowała z bankiem wysokość oprocentowania oraz prowizji. Pozwany wskazał, że przedmiotem negocjacji był m.in. mechanizm zmian wysokości oprocentowania. Z kolei grupa 412 członków grupy zawarła umowy za pośrednictwem agencji doradczych, m.in. E. i O., wybierając spośród wielu ofertę przedstawioną przez pozwanego. Pośrednicy informowali członków grupy o sposobie dokonywania zmian oprocentowania, nie można więc twierdzić, że rozumieli oni klauzulę inaczej, niż zostało to wyrażone w jej treści. Klienci wybrali ofertę pozwanego, pomimo że należała ona do nielicznych ofert, przewidujących oprocentowanie „ustalane decyzją zarządu”, a nie tylko w oparciu o LIBOR i stałą marżę.

Pozwany powołując się na opinię prywatną wskazał, że sformułowania użyte w treści spornej klauzuli są jednoznaczne, ponieważ są zdefiniowane na gruncie nauk ekonomicznych, a wobec tego są w pełni weryfikowalne i publicznie dostępne. Nawet jednak uznanie ich za niejednoznaczne nie upoważnia do utożsamienia na podstawie art. 385 § 2 k.c. pojęć stopy referencyjnej, LIBOR 3M CHF, parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego oraz marży. Nie jest również zasadne zaliczanie klauzuli do klauzul abuzywnych w rozumieniu art. 385¹ k.c.

W dalszej kolejności pozwany powołał się na konieczność pozyskania środków, aby sfinansować akcję kredytową. Źródłami finansowania są depozyty gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, finansowanie przez spółki-matki, kapitały z rezerw i kredyty zaciągane na rynku międzybankowym. Pozyskanie pieniądza na rynku wiąże się dla banku z koniecznością zapłacenia marży, podobnie jak uzyskanie kredytu przez konsumenta wiąże się z zapłatą marży. Ponieważ akcję kredytową prowadzono w walucie obcej (frank szwajcarski), konieczne było pozyskanie tej waluty na rynku finansowym (tzw. hedging naturalny), a następnie przewalutowanie środków na złote polskie. Jednakże koszt pozyskania pieniądza zależy nie tylko od stopy LIBOR 3M CHF, ale też kosztów operacji na instrumentach pochodnych (FX Swap lub Cross Currency Basis Swap- wycena swapów) lub kosztów kredytów. Dla pozwanego wyłącznym źródłem finansowania był akcjonariusz większościowy C., który co 2-3 lata udzielał pozwanemu pożyczek we franku szwajcarskim, oprocentowanych według zmiennej stawki procentowej, ustalonej jako LIBOR CHF oraz marża wyliczona w oparciu o inne jeszcze czynniki. W okresie objętym pozwem pozwany zawarł z C. dwie umowy pożyczki na kwotę 1 miliard CHF każda, oprocentowane według stopy LIBOR 3M CHF i marży naliczanej w skali rocznej, a przy tym dwukrotnie wyższej niż marże w latach 2005-2007.

Zdaniem pozwanego, sam LIBOR jest nieadekwatnym miernikiem wartości pieniądza, a w latach 2008-2010 i kryzysu gospodarczego wystąpiło jego wyraźne niedoszacowanie. Mogło być to spowodowane manipulacjami stopą LIBOR przez banki. Jednakże obok stopy LIBOR istnieje szereg innych czynników, które mają wpływ na oprocentowanie kredytów, w tym co do kredytów walutowych- spread walutowy. Niewielkie obniżki wysokości oprocentowania w okresie objętym pozwem były spowodowane stałym wzrostem średniej marży, którą bank był obowiązany płacić instytucjom, udzielającym mu finansowania. Pozwany, dążąc do zachowania rentowności, płynności finansowej i zabezpieczenia interesów klientów nie był w stanie obniżyć oprocentowania kredytów starego portfela, pomimo obniżenia stopy LIBOR 3M CHF, co znajdowało również uzasadnienie w treści spornej klauzuli, dotyczącej oprocentowania, zawartej w umowach z członkami grupy. Sporne postanowienie umowne nie było więc sprzeczne z dobrymi obyczajami, ani nie naruszało rażąco interesów konsumentów.

Pozwany wskazał, iż nawet gdyby przyjąć, że klauzula budzi wątpliwości interpretacyjne, to celem pozwanego nie było wprowadzanie konsumentów w błąd. **Pozwany zgłosił również zarzut z art. 411 pkt 1 k.c.** podnosząc, że członkowie grupy wiedzieli, iż spełniają świadczenia na rzecz banku na podstawie klauzuli abuzywnej i dlatego powinni byli zastrzec zwrot świadczenia nienależnego. (pismo - k. 12131-12199)

W piśmie procesowym z dnia 18 lutego 2013 r. powód podniósł, że grupa 45 konsumentów, którą wskazał pozwany, nie miała możliwości negocjowania spornego zapisu umowy, określającego warunki zmiany wysokości oprocentowania. Stanowisko pozwanego o jednoznaczności spornej klauzuli jest natomiast nietrafne o tyle, że klauzula nie precyzuje, w jaki sposób i w jakim zakresie oprocentowanie winno ulec zmianie, stosownie do zmiany poszczególnych parametrów finansowych, nie precyzuje okresu, w jakim zmiana oprocentowania winna nastąpić wobec zmiany wartości parametru finansowego, ani nawet, czy oprocentowanie powinno, czy też jedynie może ulec zmianie. Pomijając sposób wykładni spornego postanowienia przedstawiony w pozwie, okazuje się, że jest ono tak ogólne, iż nie można przypisać mu jakiegokolwiek precyzyjnego znaczenia bez spotkania się z zarzutem jednostronnej zmiany jego treści. Powód wskazał, że wielość i różna waga parametrów, jakie w ocenie pozwanego mają wpływ na wysokość oprocentowania, uniemożliwia weryfikację zmiany oprocentowania, jako wypadkowej zmian tych parametrów. Jednostronność decyzji pozwanego w tym zakresie uzasadnia również stwierdzenie, że sporna klauzula jest sprzeczna z dobrymi obyczajami.

Powód podniósł, że koszty finansowania akcji kredytowej nie są parametrami finansowymi rynku pieniężnego i kapitałowego, na które wskazywał pozwany. Pozwany nie uzależnił w treści umowy zmiany oprocentowania od

kosztów finansowania, w tym kosztów pożyczania kapitału od spółki-matki. Powód wskazał, że nawet pozwany przedstawiając analizę zmiany parametrów finansowych oparł się tylko na dwóch z nich, tj. LIBOR i stawkach CDS, pomijając inne parametry. Zestawienie wziętych pod uwagę czynników prowadziło zresztą do wniosku, że ich wypadkowa („efekt netto”) była większa, niż rzeczywiste zmiany oprocentowania, wprowadzone przez pozwanego. Zmiany oprocentowania były ponadto dokonywane w różnym zakresie i w różnych terminach co do klientów (...) i (...). Powód podniósł, że brak możliwości weryfikacji zmiany oprocentowania kredytów wynika także stąd, iż konsumenci musieliby dysponować wiedzą o warunkach umów, jakie pozwany zawierał ze spółką-matką w celu pozyskania waluty. W rzeczywistości oprocentowanie było określane jednostronnie decyzją zarządu banku i nie było wypadkową zmiany nieokreślonych bliżej parametrów finansowych.

Z uwagi na fakt samodzielnego obliczania i pobierania rat przez pozwanego, konsumenci nie byli obowiązani zastrzegać prawa zwrotu świadczeń, gdyż w ten sposób dochodziło do powstania po ich stronie szkody, a nie świadczenia nienależnego. (pismo- k. 12657-12681)

Na poprzedzającym wyrokowanie terminie rozprawy w dniu 19 czerwca 2013 r. oraz w załączniku do protokołu powód sprecyzował wniosek o zasądzenie kosztów procesu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie tych kosztów bezpośrednio na rzecz członków grupy według złożonego zestawienia, alternatywnie zaś zasądzenie kosztów na rzecz reprezentanta grupy również zgodnie ze złożonym zestawieniem. Pozwany wniósł o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych i oddalenie wniosku powoda o zasądzenie kosztów na rzecz każdego z członków grupy, podnosząc, że wynagrodzenie pełnomocnika powoda powinno zostać pokryte z kwoty zasądzonej na rzecz członków grupy. W zakresie zasady rozliczenia kosztów procesu pozwany odwołał się do sposobu ich rozliczenia w świetle rozstrzygnięcia o kaucji aktorycznej. (protokół elektroniczny: 00:26:55-00:29:35, 00:41:21-00:51:27, 01:04:00-01:08:50; protokół skrócony- k. 12744-12745; załącznik do protokołu- k. 12725-12742)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...) Bank Spółka Akcyjna w W. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł., posługujący się dalszymi oznaczeniami indywidualizującymi w postaci znaków towarowych (...) i (...), w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2003-2006 zawierał z konsumentami umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych, waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (CHF) i udzielany w tej walucie. Umowy przewidywały udzielenie kredytu za zapłatą prowizji i z rocznym oprocentowaniem, określanym na dzień zawarcia umowy, klauzulę zmiany oprocentowania, zamieszczoną w § 10 ust. 2 umowy (zarówno w przypadku części umów zawieranych z (...), jak i części umów z (...)), § 11 ust. 2 (w przypadku części umów zawieranych z (...) oraz części umów zawieranych z (...)). Postanowienie umowne, przewidujące zmianę oprocentowania, zawarte w powołanych jednostkach redakcyjnych każdej z umów posiadało następujące brzmienie:

„Zmiana wysokości oprocentowania Kredytu może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej, określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji”.

W świetle treści umów, zmiana wysokości oprocentowania dokonana zgodnie z określonymi w nich zasadami nie stanowiła zmiany umowy (§ 10 ust. 5 lub § 11 ust. 5 umów). O każdej zmianie oprocentowania bank miał zawiadamiać kredytobiorcę i poręczycieli na piśmie. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana również do wiadomości w każdym przypadku na stronach internetowych banku. Niekiedy przewidziano także przekazanie informacji na terenie placówek banku. Informację o wysokości rat kapitałowo-odsetkowych po zmianie oprocentowania kredytobiorca mógł uzyskać za pośrednictwem (...) ((...)) oraz sieci Internet. Bank miał sporządzić i wysłać harmonogram spłat określający nową wysokość rat spłaty kredytu (§ 10 ust. 3 lub § 11 ust. 3 umów).

Na podstawie podpisanych umów kredytobiorcy zlecali i upoważniali bank do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału oraz odsetek z tytułu udzielonego kredytu z rachunku (...) na podstawie nieodwoływalnego przez czas trwania umowy zlecenia przelewu. Kredytobiorcy obowiązani byli do zapewnienia na rachunkach i w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środków odpowiadających wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 6 i

§13B lub § 6 i § 12B umów z (...), § 6 i § 12 lub 13 umów z (...)). Umowy zawierały także oświadczenia kredytobiorców o dobrowolnym poddaniu się egzekucji do wysokości określonych kwot obejmujących, kwotę długu z odsetkami, kosztami sądowymi oraz wszelkimi innymi kosztami i wydatkami, niezbędnymi do celowego dochodzenia praw banku. Bank był również uprawniony do wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, najpóźniej w terminie trzech lat od rozwiązania umowy. (bezsporne; zarządzenie prezesa zarządu (...) Banku- k. 274-279).

Umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF, zawierające powyższe postanowienia i w tym zakresie nie podlegające aneksowaniu w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 28 lutego 2010 r. zawarły z pozwanym następujące osoby fizyczne będące członkami grupy:

1. A. Ž. (1) (obecnie A. A. (1)) – umowa zawarta (...) w dniu 6 lipca 2006 r. (umowa- k. 5421-5424),
2. J. A. – umowa z (...)z 26 września 2005 r. (umowa- k. 7223-7227),
3. M. A. (1)
4. A. A. (2) – umowa z (...) z 12 listopada 2004 r. (umowa- k. 2530-2534),
5. B. A. (1),
6. M. A. (2),
7. M. A. (3) – umowa z (...) z 8 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 2535-2539),
8. A. A. (3),
9. B. A. (2) – umowa z (...) z 2 grudnia 2004 r. (umowa- k. 388-396, k. 2540-2544),
10. M. S. (1),
11. K. B. (1) – umowa z (...) z 25 października 2004 r. (umowa- k. 2545-2550),
12. M. B. (1) – umowa (...) z 28 czerwca 2006 r. (umowa- k. 2551-2555),
13. K. B. (2),
14. J. B. (1) – umowa z (...) z 30 maja 2006 r. (umowa- k. 2557-2562),
15. V. B.,
16. R. B. (1) – umowa z (...) z 8 lipca 2005 r. (umowa- k. 8528-8539),
17. M. B. (2),
18. P. B. (1) – umowa z (...) z 27 października 2006 r. (umowa- k. 2563-2568 w zw. z k. 2568v-2569),
19. J. B. (2),
20. E. B. (1) – umowa z (...) z 24 lipca 2006 r. (umowa- k. 2570-2574),
21. M. B. (3),
22. B. B. (1) – umowa z (...) z 27 stycznia 2006 r. (umowa- k. 2575-2578),
23. S. B. (1),

24. B. B. (2) – umowa z (...) z 28 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 2579-2583),
25. S. B.,
26. M. B. (4) – umowa z (...) z 1 marca 2005 r. (umowa- k. 8558-8567),
27. M. B. (5),
28. A. B. (1) – umowa z (...) z 27 marca 2006 r. (umowa- k. 2584-2588 w zw. z k. 2588v-2589),
29. B. B. (3) – umowa z (...) z 1 grudnia 2006 r. (umowa- k. 8584-8592),
30. A. J. (1) – umowa z (...) z 16 maja 2006 r. (umowa- k. 8609-8617),
31. M. B. (6) – umowy z (...) z 30 kwietnia 2004 r. (umowy o kredyt i pożyczkę hipoteczną- k. 398-406, 2590-2594/2599-2603, 2595-2598/2604-2611),
32. R. B. (2),
33. I. B. (1) – umowa z (...) z 26 lipca 2006 r. (umowa- k. 2612-2616),
34. R. B. (3),
35. R. B. (4) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 8626-8635),
36. D. B. (1),
37. B. B. (4) – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2617-2621),
38. S. B. (2) – umowa z (...) z 27 marca 2006 r. (umowa- k. 2622-2626),
39. H. B. (1) – umowa z (...) z 15 maja 2006 r. (umowa- k. 8654-8673),
40. M. B. (7) – umowa z (...) z 7 czerwca 2006 r. (umowa- k. 8690-8698),
41. G. B. (1) – umowa z (...) z 19 lipca 2006 r. (umowa- k. 2627-2632),
42. A. B. (2),
43. A. B. (3) – umowa z (...) z 14 lipca 2006 r. (umowa- k. 2633-2637),
44. J. B. (3),
45. P. B. (2) – umowa z (...) z 8 marca 2006 r. (umowa- k. 7683-7688),
46. R. B. (5),
47. K. B. (3) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 8676-8687),
48. A. B. (4),
49. L. B. (1) – umowa z (...) z 22 czerwca 2006 r. (umowa- k. 2638-2643 w zw. z k. 2643v-2644),
50. T. B. (1),
51. B. B. (5) – umowy z (...) z 25 kwietnia 2006 r. i 14 października 2006 r. (umowy- k. 2645-2649, 2649v-2654),

52. D. B. (2) (obecnie D. D. (1)) – umowa z (...) z 4 lipca 2006 r. (umowa- k. 2655-2659),
53. G. B. (2),
54. H. B. (2),
55. W. B. – umowa z (...)z 6 lipca 2006 r. (umowa- k. 2660-2664),
56. K. B. (4),
57. D. B. (3) – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2665-2668),
58. M. B. (8),
59. J. B. (4) – umowa z (...) z 12 października 2006 r. (umowa- k. 8717-8727),
60. M. B. (9),
61. A. B. (5) – umowa z (...)z 12 maja 2006 r. (umowa- k. 2669-2674),
62. S. B. (3) – umowa z (...) z 7 września 2006 r. (umowa- k. 2675-2883),
63. P. B. (3) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 2684-2689),
64. K. B. (5),
65. D. B. (4) – umowa z (...) z 12 stycznia 2006 r. (umowa- k. 7959-7963),
66. I. B. (2) – umowa z (...) z 21 marca 2006 r. (umowa- k. 8735-8743),
67. M. B. (10) – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 2690-2694),
68. M. B. (11),
69. M. B. (12) – umowa z (...)z 8 czerwca 2006 r. (umowa- k. 7964-7968),
70. B. B. (6) – umowa z (...) z 12 maja 2006 r. (umowa- k. 2695-2699),
71. R. B. (6),
72. S. B. (4) – umowa z (...) z 13 października 2005 r. (umowa- k. 2700-2709),
73. A. B. (6) – umowa z (...) z 6 października 2005 r. (umowa- k. 2710-2716),
74. D. B. (5),
75. B. K. (1) – umowa z(...)z 12 maja 2006 r. (umowa- k. 2717-2721),
76. K. B. (6),
77. Z. B.,
78. B. B. (7) – umowa z (...) z 1 lutego 2006 r. (umowa- k. 2722-2726/2729-2733 w zw. z k. 2727-2728),
79. R. B. (7),
80. I. B. (3) – umowa z (...) z 31 maja 2006 r. (umowa- k. 2734-2743),

81. M. B. (13),
82. M. U. (1) (obecnie M. B. (14)) – umowa z (...) z 13 marca 2006 r. (umowa- k. 2744-2748),
83. M. B. (15) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 2749-2753),
84. O. B.,
85. A. B. (7) – umowa z (...) z 21 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2754-2758),
86. J. B.,
87. M. B. (16) – umowa z (...) z 24 lutego 2006 r. (umowa- k. 2759-2763),
88. J. B. (5),
89. M. B. (17) – umowa z (...) z 27 września 2006 r. (umowa- k. 7969-7974),
90. S. B. (5),
91. J. B. (6),
92. P. B. (4) – umowa z (...) z 22 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8802-8812),
93. M. B. (18) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 2764-2769),
94. K. B. (7),
95. S. B. (6) – umowa z (...) z 28 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 2770-2773),
96. P. B. (5),
97. L. B. (2) – umowy z (...) z 9 maja i 14 sierpnia 2006 r. (umowy- k. 7689-7694, 7695-7699),
98. R. B. (8) – umowa z (...) z 14 września 2006 r. (umowa- k. 2774-2778 w zw. z k. 2779-2780),
99. A. B. (8),
100. D. B. (6),
101. M. B. (19) (obecnie M. F. (1)) – umowa z (...) z 23 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8752-8758),
102. P. B. (6),
103. A. B. (9) – umowa z (...) z 23 września 2004 r. (umowa- k. 2781-2786 w zw. z k. 2786v-2787),
104. T. B. (2) – umowa z (...) z 8 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8765-8771),
105. A. B. (10) – umowa z (...) z 22 września 2006 r. (umowa- k. 8776-8781),
106. P. C. (1) – umowa z (...) z 30 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8820-8836),
107. K. C. (1) – umowa z (...) z 25 maja 2006 r. (umowa- k. 2788-2793),
108. A. C. (1) – umowa z (...) z 17 listopada 2004 r. (umowa- k. 7700-7714),
109. G. C. (1),

110. A. C. (2) – umowa z (...) z 30 października 2006 r. (umowa- k. 2794-2797),
111. C. C. – umowa z (...) z 27 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2798-2802),
112. L. C.,
113. A. C. (3),
114. G. C. (2) – umowa z (...) z 21 listopada 2006 r. (umowa- k. 2803-2807),
115. A. C. (4),
116. S. C. (1) – umowa z (...)z 5 lipca 2006 r. (umowa- k. 8163-8168),
117. T. C. (1) – umowa z (...) z 17 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7228-7232),
118. K. C. (2) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 8840-8844),
119. R. C.,
120. A. C. (5) – umowa z (...) z 25 listopada 2005 r. (umowa- k. 2808-2813),
121. T. C. (2) – umowa z (...) z 14 września 2006 r. (umowa- k. 2814-2821),
122. A. J. (2) (obecnie A. J. (2)),
123. M. C. (1) – umowa z (...) z 29 maja 2006 r. (umowa- k. 2822-2826),
124. A. C. (6),
125. A. C. (7) – umowa z (...)z 21 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8864-8879),
126. S. C. (2),
127. B. C. (1) – umowa z (...)z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8848-8852),
128. M. C. (2),
129. A. C. (8) – umowa z (...) z 26 maja 2006 r. (umowa- k. 2827-2831),
130. S. C. (3),
131. P. C. (2) – umowa z (...) z 21 września 2006 r. (umowa- k. 8897-8909),
132. D. C. – umowa z (...) z 27 marca 2006 r. (umowa- k. 2832-2836),
133. E. C.,
134. A. C. (9) – umowa z (...) z 23 marca 2005 r. (umowa- k. 2837-2843),
135. M. C. (3) – umowa z (...) z 25 maja 2006 r. (umowa- k. 7233-7238),
136. S. C. (4),
137. A. C. (10) – umowa z (...) z 24 marca 2006 r. (umowa- k. 2844-2850),
138. K. C. (3),

139. A. C. (11) – umowa z (...) z 10 lutego 2005 r. (umowa- k. 2851-2857),
140. A. C. (12),
141. K. K. (1) (obecnie K. C. (4)) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 8918-8926),
142. P. C. (3),
143. M. C. (4) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 2858-2862),
144. B. C. (2),
145. K. C. (5) – umowa z (...) z 13 października 2006 r. (umowa- k. 2863-2867),
146. P. Ć.,
147. J. Ć. – umowa z (...) z 27 lipca 2006 r. (umowa- k. 2868-2872),
148. L. D. – umowa z (...) z 20 października 2006 r. (umowa- k. 2873-2877),
149. M. D. (1),
150. S. D. (1) – umowa z (...) z 27 września 2006 r. (umowa- k. 2878-2882),
151. M. D. (2),
152. J. G. (1) – umowa z (...) z 24 lipca 2006 r. (umowa- k. 2886-2890 w zw. z k. 2891),
153. M. D. (3),
154. A. D. (1) – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7239-7243),
155. M. D. (4),
156. A. D. (2) – umowa z (...) z 13 czerwca 2006 r. (umowa- k. 2892-2896),
157. A. D. (3),
158. A. G. (1) – umowa z (...) z 11 marca 2005 r. (umowa- k. 2897-2901 w zw. z k. 2902-2908),
159. K. D. (1),
160. M. D. (5) – umowa z (...) z 22 marca 2006 r. (umowa- k. 2909-2914),
161. E. D. (1),
162. D. D. (2) – umowa z (...) z 16 września 2004 r. (umowa- k. 2915-2921),
163. A. D. (4),
164. M. D. (6) – umowa z (...) z 18 lipca 2006 r. (umowa- k. 2922-2927),
165. M. D. (7),
166. A. D. (5) – umowa z (...) z 27 października 2006 r. (umowa- k. 8937-8941),
167. K. D. (2),

168. E. D. (2) – umowa z (...) z 24 lipca 2006 r. (umowa- k. 2928-2930),
169. M. D. (8),
170. I. D. – umowa z (...) z 8 maja 2006 r. (umowa- k. 8947-8955),
171. M. D. (9) – umowa z (...) z 26 stycznia 2006 r. (umowa- k. 2931-2934),
172. M. D. (10),
173. M. D. (11) – umowa z (...) z 17 lipca 2006 r. (umowa- k. 8960-8966),
174. M. D. (12),
175. M. D. (13) – umowa z (...) z 20 grudnia 2004 r. (umowa- k. 8976-8981),
176. M. D. (14) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 7715-7719),
177. M. D. (15) – umowa z (...) z 19 maja 2006 r. (umowa- k. 2935-2941),
178. M. D. (16) – umowa z (...) z 20 września 2005 r. (umowa- k. 2942-2945),
179. P. D. – umowa z (...) z 12 października 2006 r. (umowa- k. 2946-2951 w zw. z k. 2951v-2952),
180. R. D. (1),
181. K. D. (3) – umowa z (...) z 4 marca 2005 r. (umowa- k. 2953-2959 w zw. z k. 2960-2961),
182. M. D. (17),
183. K. D. (4) – umowa z (...) z 21 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8994-9005),
184. J. D. (1) – umowa z (...) z 10 lipca 2006 r. (umowa- k. 2962-2967),
185. S. D. (2) – umowa z (...) z 25 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2968-2973),
186. T. D. (1),
187. D. D. (3) – umowa z (...) z 13 czerwca 2006 r. (umowa- k. 9014-9024),
188. D. D. (4),
189. M. D. (18) – umowa z (...) z 15 grudnia 2005 r. (umowa- k. 2975-2980),
190. M. D. (19),
191. M. D. (20) – umowa z (...) z 9 czerwca 2006 r. (umowa- k. 2981-2986),
192. T. D. (2),
193. J. D. (2) – umowa z (...) z 12 października 2006 r. (umowa- k. 9037-9047),
194. R. D. (2),
195. J. D. (3) – umowa z (...) z 23 grudnia 2005 r. (umowa- k. 9066-9073),
196. M. F. (2) – umowa z (...) z 13 lipca 2006 r. (umowa- k. 2987-2991),

197. E. F.,
198. K. F. (1) – umowa z (...) z 12 czerwca 2006 r. (umowa- k. 9083-9091),
199. K. F. (2) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 9096-9100),
200. B. F. (1),
201. K. F. (3) – umowy z (...) z 29 marca i 28 września 2005 r. (umowa- k. 9113-9121, 9122-9135),
202. A. F.,
203. L. F. – umowa z (...) z 13 stycznia 2006 r. (umowa- k. 9141-9148),
204. S. K. (1) (obecnie S. F.) – umowa z (...) z 31 lipca 2006 r. (umowa- k. 2992-2997),
205. K. F. (4) – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 2998-3002),
206. M. F. (3),
207. M. F. (4) – umowy z (...) z 21 lipca 2003 r. i 21 lipca 2006 r. (umowy- k. 9156-9168, 9169-9177),
208. P. F. – umowa z (...) z 14 września 2006 r. (umowa- k. 9214-9224),
209. M. F. (5) – umowa z (...) z 8 października 2003 r. (umowa- k. 3003-3008),
210. R. F. (1) – umowa z (...) z 18 października 2006 r. (umowa- k. 9191-9207),
211. R. F. (2),
212. D. F. – umowa z (...) z 7 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3009-3013),
213. B. F. (2),
214. Z. K. (1) (obecnie Z. F.) – umowa z (...) z 20 października 2006 r. (umowa- k. 9233-9244 w zw. z k. 9232),
215. R. F. (3) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3014-3018),
216. T. G. (1),
217. D. G. (1) – umowa z (...) z 19 października 2005 r. (umowa- k. 3019-3023),
218. M. G. (1),
219. B. G. (1) – umowa z (...) z 25 września 2006 r. (umowa- k. 3024-3029),
220. A. G. (2) – umowa z (...) z 8 listopada 2006 r. (umowa- k. 3030-3036),
221. W. G. (1),
222. E. P. (1) – umowa z (...) z 2 lutego 2006 r. (umowa- k. 9251-9265),
223. M. G. (2),
224. M. M. (1) – umowa z (...) z 6 czerwca 2006 r. (umowa- k. 9271-9285),
225. J. G. (2) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9289-9296),

226. A. G. (3),
227. P. G. (1) – umowa z (...) z 10 listopada 2006 r. (umowa- k. 3037-3044),
228. M. G. (3),
229. A. G. (4) – umowa z (...) z 29 czerwca 2006 r. (umowa- k. 9304-9313),
230. K. G. (1) – umowa z (...) z 9 listopada 2006 r. (umowa- k. 8178-8182),
231. A. K. (1) (obecnie A. G. (5)),
232. M. G. (4) – umowa z (...) z 10 lipca 2006 r. (umowa- k. 3045-3049),
233. Ł. G. (1),
234. M. G. (5) – umowa z (...) z 8 grudnia 2005 r. (umowa- k. 3050-3055),
235. W. G. (2) – umowa z (...) z 30 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 9327-9331),
236. S. G. (1),
237. W. G. (3) – umowa z (...) z 28 lipca 2006 r. (umowa- k. 3057-3066),
238. Ł. G. (2) – umowa z (...) z 30 grudnia 2005 r. (umowa- k. 7975-7989),
239. C. G.,
240. S. G. (2) – umowa z (...) z 3 marca 2006 r. (umowa- k. 3067-3070),
241. T. G. (2),
242. B. G. (2) – umowa z (...) z 14 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3071-3075),
243. G. G. (1) – umowa z (...) z 22 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3076-3087),
244. G. G. (2),
245. B. G. (3) – umowa z (...) z 9 maja 2006 r. (umowa- k. 3088-3093),
246. M. G. (6),
247. A. G. (6) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7244-7248),
248. B. G. (4),
249. M. G. (7) – umowa z (...) z 22 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3097-3103),
250. B. G. (5) – umowa z (...) z 14 lipca 2006 r. (umowa- k. 8186-8190),
251. J. G. (3),
252. I. G. (1) – umowa z (...) z 2 października 2006 r. (umowa- k. 3105-3109),
253. A. G. (7),
254. W. G. (4) – umowa z (...) z 22 grudnia 2004 r. (umowa- k. 3110-3116),

255. A. G. (8) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 3117-3122),
256. T. G. (3) – umowa z (...) z 30 sierpnia 2004 r. (umowa- k. 7249-7255),
257. E. G. (1),
258. G. G. (3) – umowa z (...) z 26 maja 2006 r. (umowa- k. 9348-9360),
259. M. G. (8),
260. D. G. (2) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 3123-3128),
261. M. G. (9) – umowa z (...) z 15 lutego 2006 r. (umowa- k. 3129-3133),
262. I. S. (1) (obecnie I. G. (2)) – umowa z (...) z 22 października 2004 r. (umowa- k. 9364-9372),
263. P. G. (2),
264. A. G. (9) – umowa z (...) z 31 marca 2006 r. (umowa- k. 3134-3139),
265. A. G. (10) – umowa z (...) z 20 marca 2006 r. (umowa- k. 9377-9391),
266. R. G. (1),
267. M. G. (10) – umowa z (...) z 23 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3140-3144),
268. A. G. (11) – umowa z (...) z 30 maja 2006 r. (umowa- k. 7990-7993),
269. M. G. (11) – umowa z (...) z 18 maja 2006 r. (umowa- k. 7994-7997),
270. D. G. (3),
271. A. P. (1) (obecnie A. G. (12)) – umowa z (...) z 13 czerwca 2006 r. (umowa- k. 9408-9415),
272. A. G. (13) – umowa z (...) z 23 maja 2006 r. (umowa- k. 3145-3149),
273. D. G. (4) – umowa z (...) z 27 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9418-9436),
274. P. G. (3),
275. M. G. (12) – umowa z (...) z 28 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3150-3154),
276. M. G. (13) – umowa z (...) z 31 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3166-3169),
277. W. G. (5) – umowa z (...) z 15 listopada 2005 r. (umowa- k. 7256-7260),
278. W. G. (6),
279. A. G. (14) – umowa z (...) z 27 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3155-3165),
280. A. G. (12) (obecnie A. O. (1)) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9449-9457),
281. M. G. (14),
282. K. G. (2) (obecnie K. L. (1)) – umowa z (...) z 11 maja 2006 r. (umowa- k. 9476-9489),
283. J. G. (4) – umowa z (...) z 12 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3170-3174),

284. M. G. (15) – umowa z (...) z 5 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3175-3180),
285. R. G. (2),
286. K. G. (3) – umowa z (...) z 8 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3181-3185),
287. E. G. (2),
288. P. G. (4) – umowa z (...) z 18 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8209-8217),
289. E. G. (3),
290. M. G. (16) – umowa z (...) z 20 lipca 2006 r. (umowa- k. 3186-3189),
291. R. G. (1),
292. D. D. (5) – umowa z (...) z 10 lipca 2006 r. (umowa- k. 3190-3196),
293. A. G. (15),
294. A. G. (16) – umowa z (...) z 13 września 2005 r. (umowa- k. 3197-3201),
295. D. G. (5) – umowa z (...) z 22 maja 2006 r. (umowa- k. 3202-3207),
296. S. G. (3),
297. D. G. (6) – umowa z (...) z 28 lipca 2006 r. (umowa- k. 9495-9503),
298. M. G. (17),
299. I. G. (3) – umowa z (...) z 30 grudnia 2005 r. (umowa- k. 3209-3213),
300. K. G. (4),
301. D. G. (7) – umowa z (...) z 8 maja 2006 r. (umowa- k. 9510-9514)
302. J. G. (5) – umowa z (...) z 15 listopada 2007 r. (umowa- k. 3214-3219),
303. M. G. (18) – umowa z (...) z 16 lutego 2006 r. (umowa- k. 3220-3227),
304. K. G. (5) – umowa z (...) z 2 października 2006 r. (umowa- k. 7720-7724),
305. W. G. (7),
306. M. G. (19) – umowa z (...) z 23 maja 2006 r. (umowa- k. 7998-8004),
307. R. G. (3),
308. K. G. (6) – umowa z (...) z 7 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3228-3232/3233-3242),
309. K. G. (7) – umowa z (...) z 21 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3243-3247),
310. K. G. (8),
311. S. G. (4) – umowa z (...) z 31 lipca 2006 r. (umowa- k. 9530-9538),
312. P. G. (5) – umowa z (...) z 6 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 8194-8198),

313. I. H. – umowa z (...) z 25 września 2006 r. (umowa- k. 7261-7268),
314. E. H.,
315. W. H. (1) – umowa z (...) z 13 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3248-3252),
316. J. H.,
317. K. H. – umowa z (...) z 14 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3254-3259),
318. T. H.,
319. W. H. (2) – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3260-3264),
320. M. H. (1) – umowa z (...) z 7 lipca 2006 r. (umowa- k. 9554-9559),
321. A. H. – umowa z (...) z 22 września 2006 r. (umowa- k. 3260-3270),
322. P. H. – umowa z (...) z 29 maja 2006 r. (umowa- k. 3271-3277),
323. Ł. H.,
324. M. H. (2) – umowa z (...) z 13 października 2006 r. (umowa- k. 3283-3287),
325. A. P. (2) (obecnie A. I. (1)),
326. A. I. (2) – umowa z (...) z 14 listopada 2006 r. (umowa- k. 7269-7275),
327. J. J. (1) – umowa z (...) z 28 listopada 2006 r. (umowa- k. 9576-9593)
328. A. J. (3),
329. R. J. (1) – umowa z (...) z 5 lipca 2005 r. (umowa- k. 3288-3293),
330. M. J. (1) (obecnie M. K. (1)) – umowa z (...) z 19 września 2006 r. (umowa- k. 3294-3298),
331. G. J. (1),
332. M. J. (2) – umowa z (...) z 8 marca 2006 r. (umowa- k. 9600-9604),
333. M. J. (3) – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 3299-3303),
334. T. J. (1) (dawniej L. J.),
335. A. J. (4) – umowa z (...) z 20 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9616-9620 w zw. z k. 9615),
336. R. J. (2) – umowa z (...) z 26 września 2006 r. (umowa- k. 3304-3307),
337. A. J. (5),
338. D. J. (1) – umowa z (...) z 13 października 2004 r. (umowa- k. 3308-3314),
339. R. J. (3) – umowa z (...) z 23 maja 2005 r. (umowa- k. 3315-3319),
340. J. J. (2),
341. M. A. (4) – umowa z (...) z 11 września 2006 r. (umowa- k. 7727-7733),

342. A. J. (6),
343. W. K. (1) – umowa z (...) z 2 maja 2006 r. (umowa- k. 7305-7309),
344. A. J. (7),
345. A. S. (1) (obecnie A. J. (8)) – umowa z (...) z 13 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9641-9646),
346. P. J. (1),
347. E. J. (1) – umowa z (...) z 6 października 2006 r. (umowa- k. 9653-9661),
348. J. J. (3) – umowa z (...) z 4 lipca 2006 r. (umowa- k. 9665-9672),
349. A. J. (9) – umowa z (...) z 1 lipca 2005 r. (umowa- k. 3320-3324),
350. M. J. (4) – umowa z (...) z 20 lutego 2006 r. (umowa- k. 9678-9683),
351. A. J. (10),
352. G. J. (2),
353. K. J. – umowa z (...) z 15 listopada 2006 r. (umowa- k. 8225-8229),
354. M. J. (5) – umowa z (...) z 18 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3325-3329),
355. D. J. (2),
356. U. J. – umowa z (...) z 1 października 2004 r. (umowa- k. 7276-7280, 7281-7285),
357. M. J. (6),
358. P. J. (2) – umowa z (...) z 31 marca 2006 r. (umowa- k. 3330-3333),
359. A. J. (11),
360. T. J. (2) – umowa z (...) z 14 września 2006 r. (umowa- k. 9689-9696),
361. K. S. (1),
362. E. J. (2) – umowa z (...) z 25 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3334-3340),
363. R. J. (4),
364. P. J. (3) – umowa z (...) z 5 lipca 2006 r. (umowa- k. 8005-8009),
365. P. J. (4),
366. B. J. – umowa z (...) z 22 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8236-8242),
367. P. K. (1),
368. B. K. (2) – umowy z (...) z 14 czerwca, 10 i 14 sierpnia oraz 27 października 2006 r. (umowy- k. 9716-9724, 9725-9732, 9733-9741, 9742-9750)
369. R. K. (1) – umowa z (...) z 22 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3341-3346),

370. J. K. (1),
371. M. K. (2) – umowa z (...) z 10 marca 2006 r. (umowa- k. 9811-9819),
372. I. K. (1),
373. B. K. (3) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3347-3351),
374. S. K. (2),
375. P. K. (2) – umowa z (...) z 6 marca 2006 r. (umowa- k. 9836-9840),
376. K. K. (2),
377. A. K. (2) – umowa z (...) z 10 marca 2006 r. (umowa- k. 3352-3357),
378. P. K. (3),
379. B. K. (4) (obecnie B. K. (5)) – umowa z (...) z 8 września 2006 r. (umowa- k. 7286-7291),
380. J. K. (2) – umowa z (...) z 6 lutego 2006 r. (umowa- k. 3358-3363),
381. E. K. (1),
382. A. M. (1) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 9846-9851),
383. W. K. (2),
384. Z. K. (2) – umowa z (...) z 31 maja 2006 r. (umowa- k. 8248-8255),
385. W. K. (3),
386. M. K. (3)- umowa z (...) z 26 października 2006 r. (umowa- k. 3364-3368),
387. J. K. (3),
388. M. K. (4) – umowa z (...) z 20 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3369-3373),
389. A. K. (3),
390. A. K. (4) – umowa z (...) z 21 marca 2005 r. (umowa- k. 3374-3378),
391. M. K. (5) – umowa (...) z 29 września 2006 r. (umowa- k. 3379-3383),
392. M. K. (6),
393. E. K. (2) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8261-8272),
394. K. K. (3),
395. M. K. (7) – umowa z (...) z 2 marca 2006 r. (umowa- k. 3383-3391),
396. W. K. (3) – umowa z (...) z 7 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3392-3396),
397. J. K. (4),
398. G. K. – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 9857-9872),

399. T. K. (1) – umowa z (...) z 30 czerwca 2006 r. (umowa- k. 7292-7296),
400. K. K. (4),
401. M. K. (8) – umowa z (...) z 21 lipca 2006 r. (umowa- k. 3397-3403),
402. A. K. (5) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3404-3408),
403. K. K. (5) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 3411-3415),
404. A. K. (6) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 9876-9880),
405. M. K. (9) – umowa z (...) z 24 maja 2006 r. (umowa- k. 3416-3419),
406. P. K. (4),
407. A. R. (1) (obecnie A. K. (7)) – umowa z (...) z 23 grudnia 2005 r. (umowa- k. 9888-9897),
408. S. K. (3) – umowa z (...) z 4 września 2006 r. (umowa- k. 3420-3424),
409. J. K. (5),
410. A. S. (2) (obecnie A. K. (8)) – umowa z (...) z 9 września 2004 r. (umowa- k. 3425-3430),
411. T. K. (2),
412. B. K. (6) – umowa z (...) z 3 grudnia 2004 r. (umowa- k. 10153-10158),
413. A. K. (9),
414. B. K. (7) – umowa z (...) z 14 grudnia 2006 r. (umowa- k. 9901-9907),
415. D. K. (1),
416. K. K. (6) – umowa z (...) z 15 września 2006 r. (umowa- k. 3431-3439),
417. Ł. K. (1),
418. S. K. (4) – umowa z (...) z 21 listopada 2005 r. (umowa- k. 7299-7304),
419. M. K. (10),
420. K. K. (7) – umowa z (...) z 28 września 2006 r. (umowa- k. 3440-3444),
421. R. K. (2) – umowa z (...) z 10 lipca 2006 r. (umowa- k. 3445-3449),
422. M. K. (11) – umowa z (...) z 8 maja 2006 r. (umowa- k. 8278-8282),
423. L. K.,
424. J. K. (6) – umowa z (...) z 25 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3456-3454),
425. B. K. (8),
426. M. K. (12) – umowa z (...) z 13 lutego 2006 r. (umowa- k. 7310-7314),
427. A. K. (10),

428. T. K. (3) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7317-7321),
429. B. K. (9) – umowa z (...) z 21 grudnia 2005 r. (umowa- k. 9824-9831),
430. B. K. (10),
431. A. K. (11) – umowa z (...) z 21 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 9919-9922),
432. J. K. (7),
433. A. K. (12) – umowa z (...) z 1 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3455-3462),
434. T. K. (4),
435. E. K. (3) – umowa z (...) z 19 stycznia 2005 r. (umowa- k. 3463-3466),
436. K. K. (8) – umowa z (...) z 11 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 9950-9964),
437. A. K. (13),
438. M. K. (13) – umowa z (...) z 27 czerwca 2005 r. (umowa- k. 9971-9980),
439. T. K. (5) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3467-3470),
440. M. K. (14) – umowa z (...) z 7 września 2005 r. (umowa- k. 3471-3477),
441. T. K. (6) – umowa z (...) z 18 lipca 2006 r. (umowa- k. 3478-3482),
442. T. K. (7),
443. J. K. (8) – umowa z (...) z 7 lipca 2006 r. (umowa- k. 7734-7738),
444. A. K. (14),
445. M. K. (15) – umowa z (...) z 8 maja 2006 r. (umowa- k. 3483-3487),
446. R. K. (3),
447. D. K. (2) – umowa z (...) z 9 maja 2006 r. (umowa- k. 9986-9998),
448. R. K. (4) – umowa z (...) z 16 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3488-3494),
449. T. K. (8),
450. K. K. (9) – umowa z (...) z 11 lipca 2006 r. (umowa- k. 10005-10009),
451. M. K. (16),
452. P. K. (5) – umowa z (...) z 14 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10028-10035),
453. R. K. (4),
454. S. K. (5) – umowa z (...) z 28 grudnia 2004 r. (umowa- k. 3497-3501),
455. M. S. (2) (obecnie M. K. (17)),
456. W. K. (4) – umowa z (...) z 15 września 2006 r. (umowa- k. 3502-3507),

457. P. K. (6),
458. E. K. (4) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3508-3513),
459. M. K. (18),
460. D. K. (3) – umowa z (...) z 26 maja 2004 r. (umowa- k. 3518-3523),
461. J. K. (9),
462. M. K. (19) – umowa z (...) z 23 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10045-10051),
463. M. K. (20),
464. S. K. (6) – umowa z (...) z 20 lipca 2006 r. (umowa- k. 10068-10067),
465. M. K. (21),
466. M. K. (22) – umowa z (...) z 21 lipca 2006 r. (umowa- k. 10170-10177),
467. M. K. (23) – umowa z (...) z 6 lipca 2006 r. (umowa- k. 3524-3528),
468. A. K. (15),
469. T. K. (9) – umowa z (...) z 17 października 2006 r. (umowa- k. 3529-3535),
470. R. K. (5) – umowa z (...) z 28 marca 2006 r. (umowa- k. 3536-3540),
471. J. K. (10),
472. E. K. (5) (obecnie E. K. (6)),
473. B. K. (11),
474. Z. K. (3) – umowa z (...) z 3 października 2006 r. (umowa- k. 3541-3546),
475. M. K. (24),
476. M. L. (1) – umowa z (...) z 24 marca 2006 r. (umowa- k. 3547-3551),
477. Ł. K. (2) – umowa z (...) z 7 września 2006 r. (umowa- k. 3552-3556),
478. M. K. (25),
479. M. P. (1) (obecnie M. K. (26)) – umowa z (...) z 6 maja 2006 r. (umowa- k. 3557-3561),
480. A. K. (16),
481. M. K. (27) – umowa z (...) z 7 lipca 2006 r. (umowa- k. 7739-7742),
482. T. K. (10) – umowa z (...) z 26 października 2005 r. (umowa- k. 3562-3572),
483. W. K. (5) (PESEL (...)),
484. K. K. (10) – umowa z (...) z 2 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3573-3577),
485. R. K. (6) – umowa z (...) z 16 października 2006 r. (umowa- k. 3578-3583),

486. W. K. (5) (PESEL (...)),
487. A. K. (17) – umowa z (...) z 8 listopada 2006 r. (umowa- k. 8019-8022),
488. A. K. (18) – umowa z (...) z 26 lipca 2004 r. (umowa- k. 3584-3588),
489. M. K. (28) – umowa z (...) z 13 września 2006 r. (umowa- k. 3596-3599),
490. M. K. (29),
491. E. K. (7) – umowa z (...) z 25 października 2006 r. (umowa- k. 3600-3604),
492. A. J. (12) (obecnie A. K. (19)),
493. W. K. (6) – umowa z (...) z 29 maja 2006 r. (umowa- k. 3605-3610),
494. P. K. (7) – umowa z (...) z 31 maja 2006 r. (umowa- k. 10084-10088),
495. P. K. (8) – umowa z (...) z 13 października 2006 r. (umowa- k. 3611-3615),
496. K. K. (11),
497. T. K. (11) – umowa z (...) z 7 listopada 2006 r. (umowa- k. 3616-3622),
498. A. K. (20),
499. M. K. (30) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3623-3627),
500. R. K.,
501. P. K. (9) – umowa z (...) z 19 października 2006 r. (umowa- k. 7744-7749),
502. J. K. (11),
503. K. K. (13) – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 10094-10102),
504. M. K. (31) – umowa z (...) z 29 września 2006 r. (umowa- k. 3628-3632),
505. R. K. (7) (obecnie R. N.) – umowa z (...) z 23 maja 2005 r. (umowa- k. 3633-3637),
506. K. K. (14),
507. K. K. (15) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3640-3644),
508. P. K. (10),
509. I. B. (4) (obecnie I. K. (2)) – umowa z (...) z 7 grudnia 2006 r. (umowa- k. 3645-3651),
510. Z. K. (4) – umowy z (...) z 12 sierpnia 2005 r. i 17 maja 2006 r. (umowy- k. 10108-10119, 10120-10130),
511. M. K. (32),
512. P. K. (11) – umowa z (...) z 2 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3652-3657),
513. J. K. (12),
514. K. K. (16),

515. W. S. (1) – umowa z (...) z 12 lipca 2006 r. (umowa- k. 8010-8018),
516. M. K. (33) (PESEL (...)) – umowa z (...) z 2 marca 2004 r. (umowa- k. 3658-3661),
517. M. K. (33) (PESEL (...)),
518. A. O. (2) – umowa z (...) z 28 lutego 2006 r. (umowa- k. 3662-3666),
519. M. K. (34),
520. M. K. (35) (obecnie M. K. (36)) – umowa z (...) z 2 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7750-7764)
521. A. B. (11) (obecnie A. K. (21)),
522. P. K. (12) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3667-3672),
523. M. Ś. (1) (obecnie M. K. (37)),
524. P. K. (13) – umowa z (...) z 13 kwietnia 2005 r. (umowa- k. 3673-3678),
525. P. K. (14) – umowa z (...) z 21 września 2006 r. (umowa- k. 7765-7771),
526. P. K. (15) – umowa z (...) z 26 maja 2006 r. (umowa- k. 10135-10143),
527. E. B. (2) (obecnie E. K. (8)),
528. M. K. (38) – umowa z (...) z 6 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3679-3685),
529. I. K. (3),
530. M. K. (39) – umowa z (...) z 20 września 2006 r. (umowa- k. 8295-8302),
531. A. K. (22) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3686-3690),
532. R. K. (8),
533. J. K. (13) – umowa z (...) z 27 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3691-3696),
534. B. K. (12) – umowa z (...) z 29 maja 2006 r. (umowa- k. 10181-10189),
535. A. K. (23),
536. D. K. (4) – umowa z (...) z 15 marca 2006 r. (umowa- k. 3698-3704),
537. W. K. (7) – umowa z (...) z 16 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3705-3710),
538. A. K. (24),
539. M. K. (40) – umowa z (...) z 26 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3711-3716),
540. W. L. (1) – umowa z (...) z 8 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 992, 7322-7326),
541. S. L. (1),
542. K. M. (1) (obecnie K. L. (2)) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3717-3723),
543. M. L. (2),

544. A. L. (1) – umowa z (...) z 24 listopada 2005 r. (umowa- k. 3724-3729),
545. M. L. (3) – umowa z (...) z 21 lutego 2006 r. (umowa- k. 7327-7332),
546. W. L. (2),
547. K. L. (3) – umowa z (...) z 30 grudnia 2005 r. (umowa- k. 3730-3735),
548. A. L. (2),
549. D. L. (1) – umowy z (...) z 19 maja 2006 r. (umowa- k. 3736-3741, 3745-3750),
550. M. L. (4) – umowa z (...) z 4 listopada 2005 r. (umowa- k. 7772-7776),
551. K. L. (4),
552. A. L. (3) – umowa z (...) z 29 grudnia 2004r. (umowa- k. 3751-3758),
553. T. L. (1),
554. A. L. (4) – umowa z (...) z 26 października 2006 r. (umowa- k. 3759-3763),
555. T. L. (2),
556. D. L. (2) – umowa z (...) z 27 października 2006 r. (umowa- k. 3770-3774),
557. A. L. (5),
558. E. L. – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3764-3769),
559. R. L. (1),
560. G. L. – umowa z (...) z 9 października 2006 r. (umowa- k. 7333-7342),
561. I. B. (5) (obecnie I. L.),
562. R. L. (2) – umowa z (...) z 17 lipca 2006 r. (umowa- k. 3780-3791),
563. P. L. (1) – umowa z (...) z 29 lipca 2003 r. (umowa- k. 3775-3779),
564. S. L. (2) – umowa z (...) z 19 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3792-3795),
565. K. L. (5),
566. I. L. – umowa z (...) z 4 października 2006 r. (umowa- k. 10208-10220),
567. M. L. (5) – umowa z (...) z 6 grudnia 2006 r. (umowa- k. 3796-3800),
568. J. L. – umowa z (...) z 3 stycznia 2005 r. (umowa- k. 3801-3806),
569. A. L. (6) – umowa z (...) z 8 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3807-3810),
570. P. L. (2),
571. K. L. (6) – umowa z (...) z 30 czerwca 2005 r. (umowa- k. 3811-3815),
572. J. K. (14) – umowa z (...) z 26 lipca 2006 r. (umowa- k. 10226-10234),

573. P. L. (3),
574. D. L. (3) – umowa z (...) z 18 października 2006 r. (umowa- k. 3816-3820),
575. A. L. (7),
576. A. L. (8) – umowa z (...) z 14 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3821-3827),
577. A. L. (9) – umowa z (...) z 22 września 2005 r. (umowa- k. 3831-3837),
578. S. Ł. (1),
579. M. Ł. (1) – umowa z (...) z 25 listopada 2004 r. (umowa- k. 3838-3843),
580. S. Ł. (2),
581. D. Ł. – umowa z (...) z 22 czerwca 2006 r. (umowa- k. 10253-10261 w zw. z k. 10266-10269),
582. A. S. (1) (obecnie A. Ł. (1)),
583. M. Ł. (2) – umowa z (...) z 17 marca 2006 r. (umowa- k. 10287-10296),
584. G. Ł. – umowa z (...) z 19 grudnia 2005 r. (umowa- k. 3846-3851),
585. I. Ł.,
586. R. Ł. – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10302-10310),
587. M. Ł. (3) – umowa z (...) z 2 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3852-3856),
588. A. Ł. (2),
589. M. O. (1) (obecnie M. Ł. (4)) – umowa z (...) z 7 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3857-3861),
590. M. M. (2) – umowa z (...) z 7 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3862-3866),
591. M. M. (3),
592. M. M. (4)- umowa z (...) z 24 maja 2006 r. (umowa- k. 3874-3879),
593. E. M. (1),
594. K. B. (2) – umowa z (...) z 10 października 2006 r. (umowa- k. 10329-10343),
595. D. M. (1),
596. M. M. (5) – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 10381-10395),
597. M. M. (6) (PESEL (...)),
598. A. M. (2) – umowa z (...) z 20 października 2006 r. (umowa- k. 3880-3880),
599. M. M. (6) (PESEL (...)),
600. Ł. M. (1) – umowa z (...) z 3 marca 2006 r. (umowa- k. 10414-10422),
601. Z. M. (1) – umowa z (...) z 22 maja 2006 r. (umowa- k. 3887-3891),

602. T. M. (1),
603. K. M. (2) – umowa z (...) z 25 sierpnia 2003 r. (umowa- k. 3892-3895),
604. B. M. (1),
605. R. M. (1) – umowa z (...) z 6 października 2006 r. (umowa- k. 10429-10435),
606. I. M. (1) – umowa z (...) z 2 stycznia 2006 r. (umowa- k. 3897-3905),
607. P. M. (1),
608. M. M. (7) – umowa z (...) z 9 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3906-3912),
609. G. M. (1),
610. B. M. (2) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3913-3918),
611. J. M. (1),
612. J. M. (2) – umowa z (...) z 24 maja 2006 r. (umowa- k. 7343-7347),
613. R. M. (2),
614. A. M. (3) – umowa z (...) z 6 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3919-3925),
615. R. M. (3),
616. M. W. (1) (obecnie M. M. (8)) – umowa z (...) z 25 listopada 2003 r. i 27 listopada 2006 r. (umowy- k. 3926-3931, 3932-3936)
617. R. M. (4) – umowa z (...) z 1 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10439-10443),
618. Z. M. (2),
619. I. M. (2) – umowa z (...) z 27 czerwca 2006 r. (umowa- k. 3937-3943),
620. W. M. (1) – umowa z (...) z 27 czerwca 2006 r. (umowa- k. 10447-10459),
621. K. M. (3),
622. M. M. (9) – umowa z (...) z 12 września 2005 r. (umowa- k. 3941-3950),
623. R. M. (5),
624. J. M. (3) – umowa z (...) z 18 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 10467-10474),
625. P. M. (2),
626. M. M. (10) – umowa z (...) z 27 września 2006 r. (umowa- k. 3951-3956),
627. M. M. (11) – umowa z (...) z 9 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 3957-3961),
628. E. M. (2),
629. M. M. (12) – umowa z (...) z 13 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 3962-3966),

630. G. M. (2),
631. K. M. (4) – umowa z (...) z 5 czerwca 2006 r. (umowa- k. 8412-8419),
632. D. M. (2) – umowy z (...) z 15 lutego i 22 kwietnia 2005 r. (umowa- k. 8023-8028, 8029-8034, 8035-8039),
633. D. M. (2) i J. B. (7) (obecnie J. M. (4)) – umowa z (...) z 14 lipca 2006 r. (umowa- k. 8040-8044),
634. I. M. (3) – umowa z (...) z 29 grudnia 2003 r. (umowa- k. 3967-3971),
635. G. M. (3),
636. K. M. (5) – umowa z (...) z 3 lipca 2006 r. (umowa- k. 3972-3980),
637. L. M. (1),
638. L. M. (2),
639. Ł. M. (2) – umowa z (...) z 2 października 2006 r. (umowa- k. 3981-3985),
640. K. M. (6),
641. K. M. (7) – umowy z (...) z 20 kwietnia 2006 r. (umowy- k. 3986-3990, 3990v-3994),
642. T. M. (2) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 3995-3998),
643. J. M. (5) – umowa z (...) z 29 września 2006 r. (umowa- k. 10481-10489 w zw. z k. 10490-10491),
644. M. M. (13),
645. A. M. (4) – umowa z (...) z 17 lipca 2006 r. (umowa- k. 3990-4007, 4008-4012),
646. A. M. (5),
647. A. M. (6) – umowa z (...) z 2 stycznia 2006 r. (umowa- k. 4013-4019),
648. M. M. (14) – umowa z (...) z 9 marca 2006 r. (umowa- k. 4021-4025),
649. A. M. (7),
650. A. M. (8) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 4026-4030),
651. A. M. (9),
652. E. M. (3) – umowa z (...) z 5 września 2006 r. (umowa- k. 4033-4038),
653. P. M. (3),
654. R. I. – umowa z (...) z 11 maja 2006 r. (umowa- k. 10520-10526)
655. E. M. (4),
656. A. M. (7) – umowa z (...) z 10 stycznia 2005 r. (umowa- k. 10530-10534),
657. D. M. (3),
658. W. M. (2) – umowa z (...) z 26 maja 2006 r. (umowa- k. 4041-4045),

659. G. M. (4) – umowa z (...) z 26 czerwca 2006 r. (umowa- k. 10553-10558),
660. M. M. (15),
661. A. M. (10) – umowa z (...) z 21 września 2006 r. (umowa- k. 4046-4057),
662. A. Z. (1) (A. M. (11)),
663. M. M. (16) – umowa z (...) z 5 lipca 2006 r. (umowa- k. 10578-10586),
664. M. M. (17) – umowa z (...) z 22 marca 2006 r. (umowa- k. 4053-4057),
665. J. M. (6),
666. J. M. (7) – umowa z (...) z 20 lutego 2006 r. (umowa- k. 4058-4065),
667. A. R. (2) (obecnie A. M. (12)) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 11215-11223 w zw. z k. 992),
668. M. M. (18) – umowa z (...) z 9 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10597-10610),
669. A. M. (13) – umowa z (...) z 12 maja 2006 r. (umowa- k. 4070-4074, 4075-4084),
670. W. M. (3),
671. A. M. (14) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4066-4069),
672. K. M. (8),
673. A. J. (13) (obecnie A. M. (15)) – umowa z (...) z 12 lipca 2006 r. (umowa- k. 10615-10626),
674. M. M. (19) – umowa z (...) z 27 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 7777-7784),
675. J. M. (8),
676. M. M. (20) – umowa z (...) z 26 września 2006 r. (umowa- k. 4085-4089),
677. P. M. (4),
678. E. M. (5) – umowa z (...) z 6 października 2006 r. (umowa- k. 4090-4094),
679. S. M. (1) – umowa z (...) z 12 września 2005 r. (umowa- k. 10630-10639),
680. S. M. (2),
681. M. K. (41) (obecnie M. M. (21)) – umowa z (...) z 5 maja 2006 r. (umowa- k. 4095-4100),
682. J. M. (9) – umowa z (...) z 15 września 2005 r. (umowa- k. 4101-4107),
683. A. M. (16),
684. E. M. (6) – umowa z (...) z 10 października 2006 r. (umowa- k. 10647-10657),
685. A. M. (17),
686. S. M. (3) – umowa z (...) z 30 marca 2006 r. (umowa- k. 4108-4113),
687. B. M. (3) – umowa z (...) z 11 lipca 2005 r. (umowa- k. 4115-4120),

688. B. M. (4)
689. J. M. (10) – umowa z (...) z 21 czerwca 2006 r. (umowa- k. 7785-7789),
690. D. Ź. (1) (obecnie D. M. (4)) – umowa z (...) z 11 lipca 2006 r. (umowa- k. 10662-10666),
691. S. M. (4) – umowa z (...) z 28 lipca 2006 r. (umowa- k. 4121-4124),
692. M. M. (22),
693. J. M. (11) – umowa z (...) z 5 maja 2006 r. (umowa- k. 4125-4129),
694. P. M. (5),
695. S. M. (5) – umowa z (...) z 26 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4130-4134),
696. M. M. (23),
697. M. M. (24) – umowa z (...) z 27 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 10672-10681),
698. M. N. (1),
699. B. N. – umowa z (...) z 13 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4135-4139),
700. P. N. (1) – umowa z (...) z 13 marca 2006 r. (umowa- k. 7348-7351),
701. A. N. (1) – umowa z (...) z 14 lipca 2006 r. (umowa- k. 10685-10696),
702. A. N. (2),
703. J. M. (12) – umowa z (...) z 15 lutego 2006 r. (umowa- k. 10708-10719),
704. P. N. (2),
705. P. S. – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 4140-4144),
706. E. N. (1),
707. P. N. (3) – umowa z (...) z 22 września 2006 r. (umowa- k. 4145-4150),
708. J. N. (1),
709. M. N. (2) – umowa z (...) z 12 lipca 2006 r. (umowa- k. 7352-7356),
710. E. N. (2) – umowa z (...) z 15 marca 2005 r. (umowa- k. 8312-8316),
711. M. N. (3),
712. S. N. – umowa z (...) z 1 września 2006 r. (umowa- k. 4151-4161),
713. W. N.,
714. E. N. (3) – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 8332-8339)
715. M. N. (4),
716. P. N. (4) (PESEL (...)) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 10738-10751),

717. P. N. (4) (PESEL (...)),
718. M. O. (2) – umowa z (...) z 19 października 2006 r. (umowa- k. 10757-10770),
719. Z. N.,
720. A. N. (3) – umowa z (...) z 3 lipca 2006 r. (umowa- k. 4162-4166, 4167-4176),
721. P. N. (5),
722. M. N. (5) – umowa z (...) z 23 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 4177-4181),
723. J. N. (2),
724. M. O. (3) (obecnie M. N. (6)) – umowa z (...) z 15 czerwca 2005 r. (umowa- k. 4182-4187),
725. M. N. (7),
726. Z. N. – umowa z (...) z 23 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 10776-10780),
727. K. N.,
728. A. N. (4) – umowa z (...) z 28 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4188-4196),
729. S. S. (1),
730. D. S. (1) – umowa z (...) z 25 maja 2006 r. (umowa- k. 4752-4756),
731. J. O. (1),
732. Ł. O. – umowy z (...) z 5 i 31 października 2005 r. (umowy- k. 7357-7361, 7363v-7367),
733. P. O. (1),
734. M. O. (4) – umowa z (...) z 2 marca 2006 r. (umowa- k. 4197-4200),
735. W. O. (1),
736. E. M. (7) (obecnie E. O. (1)) – umowa z (...) z 1 marca 2006 r. (umowa- k. 4201-4205),
737. K. M. (9) (obecnie K. O.),
738. M. O. (5) – umowa z (...) z 21 marca 2006 r. (umowa- k. 4209-4213),
739. U. O.,
740. T. O. (1) – umowa z (...) z 21 listopada 2005 r. (umowa- k. 4226-4230),
741. J. O. (2) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 4214-4217),
742. M. M. (25) (obecnie M. O. (6)),
743. J. O. (3) – umowa z (...) z 26 września 2005 r. (umowa- k. 4220-4225),
744. E. O. (2),
745. P. O. (2) – umowa z (...) z 27 marca 2006 r. (umowa- k. 4232-4237),

746. A. O. (3),
747. G. O. – umowa z (...) z 6 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 10800-10807),
748. R. O.,
749. Z. O. – umowa z (...) z 8 czerwca 2006 r. (umowa- k. 10812-10824),
750. M. O. (7) – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4239-4243),
751. W. O. (2) – umowa z (...) z 29 czerwca 2005 r. (umowa- k. 4244-4250),
752. D. O.,
753. A. O. (4) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8045-8049),
754. M. O. (8),
755. M. O. (9) – umowa z (...) z 30 listopada 2004 r. (umowa- k. 4253-4258),
756. T. O. (2) – umowa z (...) z 31 maja 2005 r. (umowa- k. 4259-4263),
757. J. O. (4) – umowa z (...) z 27 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4264-4269),
758. M. O. (10) – umowa z (...) z 6 października 2005 r. (umowa- k. 10839-10843),
759. M. O. (11),
760. A. O. (5) – umowa z (...) z 6 lipca 2006 r. (umowa- k. 12117-12121),
761. M. O. (12),
762. A. O. (6) – umowa z (...) z 20 września 2006 r. (umowa- k. 4270-4273),
763. J. P. (1) – umowa z (...) z 18 kwietnia 2003 r. (umowa- k. 4274-4278),
764. A. P. (3),
765. M. P. (2) – umowa z (...) z 6 marca 2006 r. (umowa- k. 10855-10865),
766. P. P. (1) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 4279-4285),
767. M. P. (3),
768. D. P. (1) – umowa z (...) z 22 czerwca 2006 r. (umowa- k. 10874-10877),
769. K. P. (1),
770. M. P. (4) – umowa z (...) z 24 marca 2006 r. (umowa- k. 4280-4290),
771. D. P. (2) – umowa z (...) z 23 maja 2006 r. (umowa- k. 4291-4295),
772. P. P. (2) – umowa z (...) z 24 października 2006 r. (umowa- k. 4296-4300),
773. P. P. (3),
774. M. P. (5) – umowa z (...) z 27 października 2004 r. (umowa- k. 4301-4313),

775. A. P. (4),
776. M. P. (6) – umowa z (...) z 28 lipca 2006 r. (umowa- k. 10884-10898),
777. J. P. (2) – umowa z (...) z 14 marca 2006 r. (umowa- k. 10905-10913),
778. D. P. (3) – umowa z (...) z 22 listopada 2006 r. (umowa- k. 4314-4321),
779. J. P. (3) – umowa z (...) z 10 lipca 2006 r. (umowa- k. 10918-10932),
780. A. P. (5),
781. S. P. (1) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 4322-4326),
782. P. P. (4),
783. M. L. (6) (obecnie M. P. (7)) – umowa z (...) z 19 maja 2006 r. (umowa- k. 4327-4331),
784. K. P. (2) – umowa z (...) z 21 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 10936-100952),
785. A. P. (6),
786. M. P. (8) – umowa z (...) z 22 marca 2006 r. (umowa- k. 4332-4340, 4341-4343),
787. W. P. (1),
788. D. P. (4) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 8369-8372),
789. A. P. (7),
790. P. C. (4) (obecnie P. P. (5)) – umowa z (...) z 18 maja 2006 r. (umowa- k. 4344-4348),
791. M. P. (9),
792. E. P. (2) – umowa z (...) z 1 lipca 2005 r. (umowa- k. 4349-4353),
793. W. P. (2),
794. M. M. (26) – umowa z (...) z 24 października 2006 r. (umowa- k. 10970-10981),
795. A. P. (8),
796. D. P. (5) – umowa z (...) z 16 lipca 2006 r. (umowa- k. 4354-4358),
797. T. P. (1) – umowa z (...) z 19 stycznia 2005 r. (umowa- k. 10989-10992),
798. D. P. (6) – umowa z (...) z 21 lipca 2006 r. (umowa- k. 10996-11000),
799. M. P. (10),
800. M. P. (11) – umowa z (...) z 3 marca 2006 r. (umowa- k. 4359-4362),
801. E. P. (3),
802. Z. P. – umowa z (...) z 20 września 2006 r. (umowa- k. 11006-11010),
803. W. P. (3) – umowa z (...) z 17 listopada 2006 r. (umowa- k. 7368-7372),

804. M. P. (12),
805. M. P. (13) – umowa z (...) z 16 marca 2006 r. (umowa- k. 4363-4368),
806. W. P. (4),
807. E. P. (4) – umowa z (...) z 13 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4369-4373),
808. W. P. (5) – umowa z (...) z 12 grudnia 2005 r. (umowa- k. 4378-4384),
809. T. P. (2) – umowa z (...) z 31 lipca 2006 r. (umowa- k. 7790-7798),
810. D. P. (7) – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 11021-11031),
811. K. W. (1) (obecnie K. P. (3)) – umowa z (...) z 19 lipca 2005 r. (umowa- k. 5105-5109 w zw. z k. 992),
812. M. P. (14),
813. I. R. – umowa z (...) z 28 listopada 2006 r. (umowa- k. 4385-4389),
814. K. P. (4),
815. T. P. (3) – umowa z (...) z 25 października 2006 r. (umowa- k. 11039-11047),
816. M. P. (15),
817. J. P. (4) – umowa z (...) z 28 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4390-4395),
818. K. P. (5),
819. J. P. (5) – umowa z (...) z 11 czerwca 2003 r. (umowa- k. 4396-4401),
820. M. S. (3),
821. W. S. (2) – umowa z (...) z 14 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4747-4751),
822. K. P. (6) – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4402-4406),
823. A. P. (9) (obecnie A. K. (25)) – umowa z (...) z 2 czerwca 2005 r. (umowa- k. 4407-4411),
824. B. P.,
825. T. P. (4) – umowa z (...) z 26 lipca 2006 r. (umowa- k. 4412-4416),
826. M. P. (16),
827. E. P. (5),
828. S. P. (2),
829. A. K. (26),
830. K. K. (17) (obecnie K. P. (7)) – umowa z (...) z 24 maja 2006 r. (umowa- k. 8351-8355),
831. A. P. (10),
832. R. P. (1) – umowa z (...) z 20 kwietnia 2006r. (umowa- k. 11051-11060),

833. D. P. (8) – umowa z (...) z 16 lutego 2006 r. (umowa- k. 11071-11083),
834. D. P. (9),
835. A. P. (11) – umowa z (...) z 25 kwietnia 2005 r. (umowa- k. 4417-4422),
836. A. P. (12),
837. M. P. (17) – umowa z (...) z 12 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4423-4427),
838. J. P. (6),
839. K. P. (8) – umowa z (...) z 31 października 2006 r. (umowa- k. 11087-11092),
840. J. P. (7),
841. A. M. (17) (obecnie A. P. (13)) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r (umowa- k. 11098-11104),
842. J. P. (8),
843. T. P. (5) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4429-4436),
844. G. P. – umowa z (...) z 14 listopada 2006 r. (umowa- k. 4437-4443),
845. D. P. (10),
846. S. P. (3) – umowa z (...) z 27 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4444-4449),
847. K. P. (9),
848. M. P. (18) – umowa z (...) z 2 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4450-4454),
849. T. P. (6) – umowa z (...) z 11 września 2006 r. (umowa- k. 4455-4460),
850. L. P.,
851. J. P. (9) – umowa z (...) z 15 września 2006 r. (umowa- k. 11116-11121),
852. E. P. (6),
853. J. P. (10) – umowa z (...) z 25 maja 2006 r. (umowa- k. 4461-4464),
854. K. P. (10),
855. R. P. (2) – umowa z (...) z 3 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 7373-7377),
856. I. P.,
857. W. P. (6) – umowa z (...) z 18 września 2006 r. (umowa- k. 11108-11112),
858. J. P. (11),
859. M. P. (19) – umowa z (...) z 23 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4465-4469),
860. R. P. (3),
861. E. P. (7) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 8378-8383),

862. R. P. (4) – umowa z (...) z 5 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4470-4474),
863. R. P. (5),
864. M. P. (20) – umowa z (...) z 21 marca 2006 r. (umowa- k. 8389-9397),
865. E. P. (8),
866. M. P. (21) – umowa z (...) z 15 marca 2006 r. (umowa- k. 4475-4479),
867. M. P. (22) – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4483-4487),
868. M. R. (1),
869. S. R. (1) – umowa z (...) z 29 czerwca 2006 r. (umowa- k. 7378-7383),
870. P. R. (1),
871. A. R. (3) – umowa z (...) z 19 maja 2006 r. (umowa- k. 4488-4492),
872. A. R. (4),
873. M. R. (2) – umowa z (...) z 7 marca 2006 r. (umowa- k. 4494-4498),
874. Z. R.,
875. M. S. (4) (obecnie M. R. (3)) – umowa z (...) z 16 marca 2006 r. (umowa- k. 4499-4504),
876. K. R. (1),
877. M. R. (4) – umowa z (...) z 13 lipca 2005 r. (umowa- k. 8051-8057),
878. A. R. (5),
879. M. R. (5) – umowa z (...) z 18 maja 2006 r. (umowa- k. 4506-4510),
880. S. R. (2),
881. R. R. (1) – umowa z (...) z 24 października 2005 r. (umowa- k. 4511-4515),
882. T. R. (1),
883. J. R. (1) – umowa z (...) z 8 marca 2006 r. (umowa- k. 7384-7388),
884. A. R. (6),
885. L. R. – umowa z (...) z 21 marca 2006 r. (umowa- k. 4516-4520) ,
886. W. R. – umowa z (...) z 10 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4521-4526),
887. R. R. (2),
888. T. R. (2) – umowa z (...) z 10 marca 2006 r. (umowa- k. 4527-4531),
889. A. R. (7),
890. D. R. (1) – umowy z (...) z 20 września 2006 r. (umowy- k. 11125-11128, 11129-11133, 11134-11138),

891. A. Z. (2) (obecnie A. R. (8)) – umowa z (...) z 28 lipca 2006 r. (umowa- k. 11184-11194),
892. K. R. (2) – umowa z (...) z 18 maja 2006 r. (umowa- k. 4532-4537),
893. M. R. (6),
894. P. R. (2) – umowa z (...) z 4 października 2006 r. (umowa- k. 4538-4543),
895. M. R. (7) – umowa z (...) z 22 grudnia 2004 r. (umowa- k. 4544-4547),
896. M. R. (6) – umowa z (...) z 31 maja 2006 r. (umowa- k. 4548-4552),
897. J. R. (2) – umowa z (...) z 26 maja 2006 r. (umowa- k. 11229-11233),
898. K. S. (2),
899. P. S. (1) – umowa z (...) z 3 lipca 2006 r. (umowa- k. 4553-4560),
900. Z. S.,
901. K. S. (3) – umowa z (...) z 17 października 2006 r. (umowa- k. 4561-4566),
902. M. S. (5),
903. M. S. (6) – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4567-4570),
904. M. S. (7),
905. M. S. (8) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4571-4575),
906. M. S. (9),
907. T. S. (1) – umowa z (...) z 10 grudnia 2003 r. (umowa- k. 4570-4580),
908. W. S. (3),
909. D. S. (2) – umowa z (...) z 3 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 6598-6601),
910. M. S. (10) – umowa z (...) z 7 września 2006 r. (umowa- k. 8401-8405),
911. B. S. (1),
912. M. S. (11) – umowa z (...) z 27 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4588-4591)
913. J. S. (1),
914. T. S. (2) – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 4593-4597),
915. M. S. (12),
916. A. S. (3) – umowa z (...) z 26 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4598-4602),
917. J. S. (2),
918. M. S. (13) – umowa z (...) z 22 września 2006 r. (umowa- k. 4603-4611),
919. B. S. (2),

920. E. S. (1) (obecnie E. S. (2)) – umowa z (...) z 8 czerwca 2005 r. (umowa- k. 4618-4622),
921. B. S. (3) – umowa z (...) z 16 marca 2006 r. (umowa- k. 4612-4617),
922. K. S. (4),
923. R. S. (1) – umowa z (...) z 29 września 2006 r. (umowa- k. 7389-7393),
924. M. S. (14),
925. P. S. (2) (obecnie P. S. (3)) – umowa z (...) z 29 września 2006 r. (umowa- k. 11245-11253),
926. K. S. (5) – umowa z (...) z 12 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4623-4628),
927. R. S. (2) – umowa z (...) z 24 października 2006 r. (umowa- k. 7394-7400),
928. B. S. (4) – umowa z (...) z 20 czerwca 2006 r. (umowa- k. 11257-11260),
929. M. S. (15),
930. M. S. (16) – umowa z (...) z 17 marca 2006 r. (umowa- k. 4631-4638),
931. J. S. (3),
932. K. S. (6) – umowa z (...) z 19 października 2006 r. (umowa- k. 11277-11285),
933. M. S. (17) – umowa z (...) z 15 lutego 2006 r. (umowa- k. 4639-4641),
934. G. S. (1) – umowa z (...) z 5 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4645-4649),
935. S. S. (2) – umowa z (...) z 13 października 2006 r. (umowa- k. 11289-11297),
936. P. S. (4),
937. A. Ś. (1) (obecnie A. S. (4)) – umowa z (...) z 20 marca 2006 r. (umowa- k. 11307-11317),
938. S. S. (3) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4650-4655),
939. M. S. (18),
940. A. N. (5) – umowa z (...) z 9 października 2006 r. (umowa- k. 4656-4666, 4667-4676),
941. K. S. (7),
942. A. O. (7) – umowa z (...) z 14 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4681-4691, 4692-4698),
943. M. S. (19),
944. M. S. (20) – umowa z (...) z 18 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4677-4680),
945. T. S. (3),
946. K. S. (8) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2005 r. (umowa- k. 4698-4702),
947. P. S. (5),
948. J. S. (4) – umowy z (...) z 21 lipca 2006 r. (umowy- k. 4703-4710, 4711-4715),

949. B. S. (5),
950. B. S. (6),
951. K. S. (9) – umowa z (...) z 19 lipca 2006 r. (umowa- k. 4724-4728),
952. P. S. (5) – umowa z (...) z 28 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4716-4723),
953. A. S. (5),
954. I. S. (2) – umowa z (...) z 24 marca 2004 r. (umowa- k. 11338-11342),
955. D. D. (6) (obecnie D. S. (3)),
956. M. S. (21) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4729-4734),
957. J. S. (5) – umowa z (...) z 7 lutego 2006 r. (umowa- k. 4735-4741),
958. A. S. (6) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 11347-11354),
959. J. S. (6),
960. G. S. (2) – umowa z (...) z 26 września 2006 r. (umowa- k. 4742-4746),
961. T. S. (4) – umowa z (...) z 22 stycznia 2003 r. (umowa- k. 7401-7405),
962. J. S. (7),
963. M. S. (22) – umowa z (...) z 28 marca 2006 r. (umowa- k. 4757-4761),
964. A. S. (7),
965. P. S. (6) – umowa z (...) z 18 stycznia 2005 r. (umowa- k. 7406-7409),
966. T. S. (5) – umowa z (...) z 18 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 11365-11370),
967. S. S. (4),
968. K. S. (10) – umowa z (...) z 8 września 2006 r. (umowa- k. 4762-4766),
969. P. S. (7) – umowa z (...) z 23 maja 2005 r. (umowa- k. 4767-4771),
970. M. S. (23),
971. M. S. (24) – umowa z (...) z 15 kwietnia 2005 r. (umowa- k. 4772-4779, 4780-4787),
972. P. S. (8) – umowa z (...) z 26 lipca 2006 r. (umowa- k. 4788-4792),
973. D. S. (4),
974. I. S. (3) – umowa z (...) z 15 grudnia 2004 r. (umowa- k. 4793-4798),
975. A. S. (8) – umowa z (...) z 21 lutego 2006 r. (umowa- k. 11388-11396),
976. M. L. (7),
977. B. L. – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 4790-4803),

978. M. S. (25),
979. M. S. (26) – umowa z (...) z 5 września 2006 r. (umowa- k. 4804-4807),
980. R. S. (3),
981. M. S. (27) – umowa z (...) z 7 marca 2005 r. (umowa- k. 7799-7804),
982. M. S. (28),
983. M. S. (29) – umowa z (...) z 25 maja 2004 r. (umowa- k. 4815-4821),
984. M. S. (30) – umowa z (...) z 7 września 2006 r. (umowa- k. 4808-4814),
985. D. S. (5),
986. M. M. (27) – umowa z (...) z 8 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11402-11406),
987. P. S. (9) – umowa z (...) z 12 maja 2006 r. (umowa- k. 4822-4826),
988. A. S. (9) – umowa z (...) z 20 marca 2006 r. (umowa- k. 4827-4831),
989. M. S. (31),
990. L. S. (1) – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 4832-4836),
991. A. S. (10),
992. P. S. (10) – umowa z (...) z 29 marca 2006 r. (umowa- k. 4837-4842),
993. A. S. (11) – umowa z (...) z 5 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8058-8062),
994. S. S. (5),
995. M. S. (32) – umowa z (...) z 14 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4845-4849),
996. U. S.,
997. F. S. – umowa z (...) z 18 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 11417-11422),
998. M. S. (33),
999. M. S. (34) – umowa z (...) z 29 lipca 2006 r. (umowa- k. 11441-11449),
1000. J. S. (8) – umowa z (...) z 12 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 11452-11461),
- 1001.
- (...). M. S. (35) – umowa z (...) z 8 lipca 2004 r. (umowa- k. 4850-4854),
- (...). M. S. (35) i K. D. (5) (obecnie K. S. (11)) – umowa z (...) z 14 września 2006 r. (umowa- k. 4855-4858),
- 1003.
- (...). M. S. (36) – umowa z (...) z 14 marca 2006 r. (umowa- k. 4859-4864),
- 1004.

(...). G. S. (3) – umowa z (...) z 25 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4865-4871,
1005.

(...). L. S. (2),

(...). A. S. (12) – umowa z (...) z 6 czerwca 2006 r. (umowa- k. 8423-8427),
1007.

(...). T. S. (6),

(...). J. S. (9) – umowa z (...) z 5 maja 2006 r. (umowa- k. 4873-4878),
1009.

(...). E. S. (3),

1010. A. S. (13) – umowa z (...) z 9 maja 2006 r. (umowa- k. 4879-4884),
1011.

(...). S. S. (6),

(...). E. S. (4) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11473-11477),
1013.

(...). G. S. (4) – umowa z (...) z 9 listopada 2006 r. (umowa- k. 7410-7415),
1014.

(...). A. S. (14),

(...). W. S. (4) – umowa z (...) z 8 sierpnia 2005 r. (umowa- k. 4885-4889),
1016.

(...). M. S. (37),

(...). M. S. (38) (obecnie M. S. (39)) – umowa z (...) z 8 maja 2006 r. (umowa- k. 8434-8438) ,
1018.

(...). L. S. (3),

(...). B. S. (7) – umowa z (...) z 17 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4890-4902),
1020. J. S. (10),

(...). B. Ł. – umowa z (...) z 6 lipca 2006 r. (umowa- k. 7416-7420),
1022.

(...). R. S. (4),

(...). D. P. (11) – umowa z (...) z 9 października 2006 r. (umowa- k. 4903-4908)

1024.

(...). B. S. (8),

(...). A. S. (15) – umowa z (...) z 27 października 2006 r. (umowa- k. 4909-4914),

1026.

(...). M. S. (40),

(...). K. S. (12) – umowa z (...) z 31 maja 2006 r. (umowa- k. 4915-4918),

1028.

(...). A. S. (16) (obecnie A. S. (17)) – umowa z (...) z 12 lipca 2006 r. (umowa- k. 4919-4923),

1029.

(...). E. Z. (1) (obecnie E. S. (5)),

1030. P. S. (11) – umowa z (...) z 24 marca 2006 r. (umowa- k. 4925-4929),

1031.

(...). Ł. S.,

(...). E. S. (6) – umowa z (...) z 21 czerwca 2005 r. (umowa- k. 4932-4936),

1033.

(...). P. S. (12),

(...). J. S. (11) – umowa z (...) z 11 września 2006 r. (umowa- k. 4939-4946),

1035.

(...). D. S. (6),

(...). D. R. (2) (obecnie D. S. (7)) – umowa z (...) z 25 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11484-11488 w zw. z k. 11489-11494),

1037.

(...). A. S. (18),

(...). K. S. (13) – umowa z (...) z 24 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4948-4952),

1039.

(...). G. S. (5) – umowa z (...) z 27 stycznia 2006 r. (umowa- k. 4953-4957),

1040. E. S. (7) – umowa z (...) z 25 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4963-4967),

1041.

(...). M. S. (41),

(...). M. S. (42) – umowa z (...) z 3 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 4958-4962),

1043.

(...). K. S. (14) – umowa z (...) z 18 listopada 2004 r. (umowa- k. 4968-4976),

1044.

(...). D. S. (8),

(...). B. S. (9) – umowa z (...) z 25 października 2006 r. (umowa- k. 4977-4983),

1046.

(...). E. S. (8),

(...). J. S. (12),

1048.

(...). W. S. (5),

(...). E. S. (9) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 4984-4988),

1050. R. S. (5),

(...). K. S. (15) – umowa z (...) z 9 lutego 2006 r. (umowa- k. 4989-4994),

1052.

(...). D. S. (9),

(...). M. J. (7) (obecnie M. S. (43)) – umowa z (...) z 30 czerwca 2006 r. (umowa- k. 4995-5000),

1054.

(...). J. S. (13) – umowa z (...) z 31 marca 2006 r. (umowa- k. 5001-5007),

1055.

(...). A. S. (19),

(...). K. S. (16) – umowa z (...) z 24 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5008-5012),

1057.

(...). A. S. (20) – umowa z (...) z 10 października 2005 r. (umowa- k. 11499-11509),

1058.

(...). B. S. (10),

(...). J. S. (14) – umowa z (...) z 5 października 2006 r. (umowa- k. 11531-11535 w zw. z k. 11536-11540),

1060. W. S. (6),

(...). M. S. (44) – umowa z (...) z 10 września 2004 r. (umowa- k. 5013-5017, 5018-5022),

1062.

(...). A. T. (1) (obecnie A. S. (21)),

(...). P. S. (13) – umowa z (...) z 25 lipca 2006 r. (umowa- k. 5023-5027, 5028-5032),
1064.

(...). P. Ś. (1),

(...). J. S. (15) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 7421-7425),
1066.

(...). A. Ś. (2),

(...). A. Ś. (3) – umowa z (...) z 25 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5033-5037),
1068.

(...). M. Ś. (2) – umowa z (...) z 7 lipca 2006 r. (umowa- k. 11560-11564),
1069.

(...). E. Ś. – umowa z (...) z 15 października 2004 r. (umowa- k. 11583-11594),
1070. Ł. Ś.,

(...). P. Ś. (2) – umowa z (...) z 29 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5040-5044),
1072.

(...). R. T. – umowa z (...) z 19 lipca 2006 r. (umowa- k. 11599-11603 w zw. z k. 11598),
1073.

(...). I. T.,

(...). A. T. (2) – umowa z (...) z 9 listopada 2004 r. (umowa- k. 5045-5050),
1075.

(...). J. T. (1),

(...). M. T.- umowa z (...) z 6 stycznia 2006 r. (umowa- k. 11610-11618),
1077.

(...). T. T. – umowa z (...) z 8 września 2006 r. (umowa- k. 5051-5056),
1078.

(...). J. T. (2) – umowa z (...) z 12 czerwca 2006 r. (umowa z 8443-8452),
1079.

(...). A. T. (3),

1080. J. T. (3) – umowa z (...) z 13 lutego 2006 r. (umowa- k. 5057-5061),

1081.

(...). D. T. – umowa z (...) z 13 grudnia 2006 r. (umowa- k. 11631-11638),

1082.

(...). P. T. (1) – umowa z (...) z 19 lipca 2006 r. (umowa- k. 11642-11646),

1083.

(...). G. T.,

(...). A. T. (4) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11656-11661),

1085.

(...). J. T. (4) – umowa z (...) z 10 września 2006 r. (umowa- k. 1068-1072, 5062-5064),

1086.

(...). P. T. (2) – umowa z (...) z 15 marca 2006 r. (umowa- k. 5065-5069),

1087.

(...). A. U. (1),

(...). M. U. (2) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5077-5081, 5082-5084),

1089.

(...). A. U. (1),

1090. M. U. (3) – umowa z (...) z 11 września 2006 r. (umowa- k. 5070-5075),

1091.

(...). A. U. (2),

(...). T. U. – umowa z (...) z 13 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5085-5090),

1093.

(...). B. W. (1),

(...). I. W. (1) – umowa z (...) z 24 listopada 2006 r. (umowa- k. 8464-8469),

1095.

(...). T. W. (1) – umowa z (...) z 20 marca 2006 r. (umowa- k. 11666-11670),

1096.

(...). W. W. (1) – umowa z (...) z 19 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5091-5095),

1097.

(...). R. W. (1) – umowa z (...) z 21 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5096-5101, 5102-5104),

1098.

(...). K. W. (2)- umowa z (...) z 3 października 2006 r. (umowa- k. 11678-11692),

1099.

(...). K. W. (1),

1100. B. W. (2) – umowa z (...) z 25 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5110-5116),

1101.

(...). M. W. (2),

(...). J. W. (1) – umowa z (...) z 15 lipca 2005 r. (umowa- k. 5117-5121),

1103.

(...). A. W. (1),

(...). I. W. (2) – umowa z (...) z 19 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5122-5126),

1105.

(...). A. W. (2) – umowa z (...) z 6 marca 2006 r. (umowa- k. 5127-5130),

1106.

(...). M. W. (3) – umowa (...) z 29 maja 2006 r. (umowa- k. 5131-5135),

1107.

(...). I. W. (3),

(...). J. W. (2) – umowa z (...) z 30 marca 2006 r. (umowa- k. 7805-7814),

1109.

(...). H. W.,

1110. J. W. (3) – umowa z (...) z 6 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5136-5140),

1111.

(...). M. W. (4),

(...). K. W. (3) – umowa z (...) z 15 marca 2006 r. (umowa- k. 5141-5145),

1113.

(...). M. W. (5),

(...). J. J. (4) – umowa z (...) z 25 października 2006 r. (umowa- k. 5146-5150),

1115.

(...). D. W. (1) – umowy z (...) z 27 lipca 2006 r. (umowy- k. 11690-11700, 11701-11705),

1116.

(...). D. W. (2),

(...). M. W. (6),

(...). M. W. (7) – umowa z (...) z 3 października 2006 r. (umowa- k. 11717-11722),

1119.

(...). T. W. (2) – umowa z (...) z 17 marca 2006 r. (umowa- k. 11727-11734),

1120. A. W. (3) – umowa z (...) z 29 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5151-5155),

1121.

(...). A. W. (4),

(...). K. W. (4) – umowy z (...) z 20 czerwca 2006 r. i 22 września 2006 r. (umowy- k. 5163-5167, 5168-5171),

1123.

(...). D. W. (3),

(...). S. W. (1) – umowa z (...) z 5 czerwca 2006 r. (umowa- k. 8475-8479),

1125.

(...). P. W. (1),

(...). D. W. (4),

(...). J. W. (4) – umowa z (...) z 14 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5158-5162),

1128.

(...). K. K. (18) (obecnie K. W. (5)),

(...). K. W. (6) – umowa z (...) z 3 lipca 2006 r. (umowa- k. 5172-5176),

1130. A. W. (5),

(...). L. W. – umowa z (...) z 28 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5180-5184),

1132.

(...). R. W. (2) – umowa z (...) z 2 marca 2006 r. (umowa- k. 11739-11742),

1133.

(...). M. W. (8) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2006 r. (umowa- 11749-11762),

1134.

(...). M. W. (9),

(...). K. W. (7) – umowa z (...) z 30 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5187-5191),

1136.

(...). M. W.,

(...). A. W. (6) – umowa z (...) z 3 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 7426-7430),

1138.

(...). M. W. (11),

(...). M. W. (12) – umowa z (...) z 12 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5195-5198),

1140. D. W. (5),

(...). Z. W. (1) – umowa z (...) z 18 października 2006 r. (umowa- k. 11777-11785),

1142.

(...). M. W. (13) – umowa z (...) z 25 września 2006 r. (umowa- k. 11791-11795),

1143.

(...). D. M. (5) – umowa z (...) z 20 października 2006 r. (umowa- k. 11798-11801),

1144.

(...). B. W. (3),

(...). A. W. (7) – umowa z (...) z 10 października 2006 r. (umowa- k. 5199-5202),

1146.

(...). S. W. (2) – umowa z (...) z 8 czerwca 2006 r. (umowa- k. 7815-7819),

1147.

(...). R. S. (6) (obecnie R. W. (3)) – umowa z (...) z 22 maja 2006 r. (umowa- k. 5203-5208),

1148.

(...). I. W. (4),

(...). B. W. (4) – umowa z (...) z 16 września 2005 r. (umowa- k. 11809-11822),

1150. P. W. (2) – umowa z (...) z 7 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11826-11830),

1151.

(...). D. W. (6),

(...). I. W. (5) – umowa z (...) z 20 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5209-5213),

1153.

(...). P. W. (3),

(...). T. W. (3) – umowa z (...) z 3 lipca 2006 r. (umowa- k. 5214-5218, 5220-5223),

1155.

(...). P. W. (4) – umowa z (...) z 11 maja 2006 r. (umowa- k. 5224-5229),

1156.

(...). M. W. (14),

(...). E. W. (1) – umowa z (...) z 21 lutego 2006 r. (umowa- k. 5230-5234),

1158.

(...). A. W. (8),

(...). G. W. – umowa z (...) z 13 lipca 2006 r. (umowa- k. 11839-11849),

1160. P. W. (5),

(...). M. W. (15) – umowa z (...) z 8 lutego 2005 r. (umowa- k. 5235-5247),

1162.

(...). A. W. (9),

(...). D. W. (7) – umowa z (...) z 6 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5248-5251),

1164.

(...). P. W. (6),

(...). E. M. (8) (obecnie E. W. (2)) – umowa z (...) z 16 lutego 2006 r. (umowa- k. 7824-7828),

1166.

(...). M. W. (16),

(...). B. W. (5) – umowa z (...) z 11 maja 2006 r. (umowa- k. 5252-5256),

1168.

(...). K. W. (8),

(...). B. W. (6) (PESEL (...)) – umowa z (...) z 8 września 2006 r. (umowa- k. 5265- 5268),

1170. K. B. (8) (obecnie K. W. (8)),

(...). B. W. (6) (PESEL (...))– umowa z (...) z 12 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5257-5264),

1172.

(...). D. W. (8) – umowa z (...) z 14 lipca 2006 r. (umowa- k. 5269-5274),

1173.

(...). D. W. (9),

(...). M. P. (23) – umowa z (...) z 10 października 2006 r. (umowa- k. 11869-11877),

1175.

(...). W. W. (2),

(...). M. W. (17) – umowa z (...) z 28 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8489-8494),

1177.

(...). M. W. (18),

(...). A. Ż. (2) (obecnie A. W. (10)) – umowa z (...) z 27 października 2006 r. (umowa- k. 11884-11891),

1179.

(...). M. W. (19),

1180. M. W. (20) – umowa z (...) z 22 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11910-11918),

1181.

(...). P. W. (7),

(...). M. W. (21) – umowa z (...) z 28 października 2004 r. (umowa- k. 5275-5280),

1183.

(...). M. W. (22) (obecnie M. W. (23)),

(...). A. W. (11) – umowa z (...) z 6 września 2006 r. (umowa- k. 5281-5285),

1185.

(...). A. W. (12) – umowa z (...) z 2 marca 2006 r. (umowa- k. 11922-11930),

1186.

(...). E. Z. (2),

(...). B. Z. – umowa z (...) z 10 października 2006 r. (umowa- k. 5392-5398),

1188.

(...). M. W. (24) – umowa z (...) z 28 czerwca 2006 r. (umowa- k. 5288-5292),

1189.

(...). O. W.,

1190. M. W. (25) – umowa z (...) z 16 marca 2006 r. (umowa- k. 5295-5299),

1191.

(...). J. W. (5) (obecnie J. W. (6)),

(...). M. W. (26) – umowa z (...) z 2 listopada 2004 r. (umowa- k. 5300-5303),

1193.

(...). E. Z. (3),
(...). P. Z. (1) – umowa z (...) z 18 marca 2005 r. (umowa- k. 12044-12053),
1195.
(...). K. Z. (1),
(...). Z. Z. – umowa z (...) z 26 października 2006 r. (umowa- k. 5304-5307),
1197.
(...). M. Z. (1),
(...). E. Z. (4) – umowa z (...) z 31 lipca 2006 r. (umowa- k. 11962-11966),
1199.
(...). L. Z. (1) (PESEL (...)),
1200. A. Z. (3) – umowa z (...) z 18 września 2006 r. (umowa- k. 5312-5315)
1201.
(...). L. Z. (1) (PESEL (...)) – umowa z (...) z 4 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 11950-11954),
1202.
(...). D. Z. (1)
(...). A. Z. (4) – umowa z (...) z 21 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5316-5321),
1204.
(...). L. Z. (2),
(...). M. K. (42) – umowa z (...) z 22 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5323-5328)
1206.
(...). L. Z. (3),
(...). P. Z. (2) – umowa z (...) z 27 września 2006 r. (umowa- k. 5329-5336),
1208.
(...). A. Z. (5),
(...). A. Z. (6) – umowa z (...) z 10 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5337-5342),
1210. P. Z. (3),
(...). D. Z. (2) – umowa z (...) z 17 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5343-5349),
1212.
(...). D. K. (5) (obecine D. Z. (3)),

(...). M. Z. (2) – umowa z (...) z 31 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 8063-8067),
1214.

(...). I. Z.,

(...). K. Z. (2) – umowa z (...) z 2 grudnia 2005 r. (umowa- k. 5350-5355),
1216.

(...). S. Z.,

(...). M. Z. (3) – umowa z (...) z 18 stycznia 2005 r. (umowa- k. 11985-11993),
1218.

(...). E. Z. (5),

(...). P. Z. (4) – umowa z (...) z 19 czerwca 2006 r. (umowa- k. 12015-12024),
1220. N. Z.,

(...). T. Z. (1) – umowa z (...) z 4 września 2006 r. (umowa- k. 12030-12037),
1222.

(...). R. Z. (1),

(...). M. P. (24) (obecnie M. Z. (4)) – umowa z (...) z 21 marca 2006 r. (umowa- k. 8501-8506),
1224.

(...). Ł. Z. – umowa z (...) z 22 maja 2006 r. (umowa- k. 5308-5311),
1225.

(...). M. Z. (5),

(...). P. Z. (5) – umowa z (...) z 8 listopada 2004 r. (umowa- k. 5356-5360),
1227.

(...). K. Z. (3) – umowa z (...) z 20 października 2005 r. (umowa- k. 5361-5366),
1228.

(...). K. Z. (4) – umowa z (...) z 11 października 2006 r. (umowa- k. 5367-5373),
1229.

(...). A. Z. (7) – umowa z (...) z 10 września 2004 r. (umowa- k. 5374-5381),
1230. K. Z. (5) – umowa z (...) z 30 marca 2006 r. (umowa- k. 5382-5386),
1231.

(...). P. Z. (6),

(...). R. Z. (2) – umowa z (...) z 11 kwietnia 2006 r. (umowa- k. 5387-5391),

1233.

(...). C. Z.,

(...). A. Z. (8) – umowa z (...) z 30 maja 2006 r. (umowa- k. 5399-5404),

1235.

(...). T. Z. (2) – umowa z (...) z 8 grudnia 2004 r. (umowa- k. 12069-12077),

1236.

(...). A. Z. (9) – umowa z (...) z 16 marca 2006 r. (umowa- k. 5411-5415),

1237.

(...). P. Z. (7) – umowa z (...) z 13 października 2006 r. (umowa- k. 5405-5410),

1238.

(...). J. Ż. (1) – umowa z (...) z 11 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 12094-12109),

1239.

(...). R. Ż.,

1240. M. Ż. (1) – umowa z (...) z 13 września 2006 r. (umowa- k. 5416-5420),

1241.

(...). A. Ż. (3) – umowa z (...) z 3 października 2006 r. (umowa- k. 8510-8515),

1242.

(...). D. Ż. (2),

(...). C. Ż. – umowy z (...) z 5 lipca i 17 sierpnia 2006r. (umowy- k. 7431-7435, 7436-7439),

1244.

(...). A. Ż. (4),

(...). M. Ż. (2) – umowa z (...) z 21 sierpnia 2006 r. (umowa- k. 5425-5430),

1246.

(...). W. Ż.,

(...). J. Ż. (2) – umowa z (...) z 17 czerwca 2005 r. (umowa- k. 7829-7833).

W trakcie realizacji umów pozwany samodzielnie pobierał raty kredytu, obejmujące spłatę kapitału i odsetek ze specjalnie utworzonych w tym celu rachunków, na podstawie nieodwołalnego upoważnienia, udzielonego przez klientów w treści w/w umów kredytowych. Ostateczne decyzje w sprawie zmiany oprocentowania kredytów należały do zarządu banku. (bezsporne; potwierdzenia dokonania operacji, wyciągi bankowe- k. 4581-4587, 5431-6597, 6602-7115, 7440-7600, 7835-7909, 8069-8157, 8169-8175, 8183, 8191, 8199-8206, 8218, 8230-8231, 8243, 8256,

8272-8275, 8283-8290, 8303-8309, 8317-8329, 8340, 8356-8364, 8373, 8384, 8398, 8406-8407, 8420, 8428-8429, 8439-8440, 8453-8459, 8470, 8480-8486, 8495-8496, 8507, 8516-8523, 8540-8553, 8568-8581, 8593-8606, 8618-8621, 8638-8651, 8671, 8688, 8699-8712, 8728-8732, 8744-8745, 8761-8763, 8772-8774, 8782-8795, 8813-8826, 8837, 8845, 8853-8859, 8880-8892, 8913, 8927-8934, 8942, 8967-8973, 8982-8989, 9006-9009, 9025-9032, 9048-9061, 9074-9078, 9092-9094, 9101-9108, 9137-9141, 9149, 9178-9179, 9208-9211, 9225-9227, 9245-9246, 9266, 9286, 9297-9299, 9317-9324, 9332-9345, 9361, 9373-9374, 9392-9405, 9416, 9437, 9446, 9458-9471, 9490, 9504-9505, 9515-9525, 9539-9552, 9560-9573, 9594-9595, 9605-9612, 9623-9638, 9647-9648, 9662, 9673-9676, 9684, 9697-9699, 9751-9806, 9820-9821, 9832-9833, 9841, 9852, 9873, 9881-9883, 9898, 9908-9914, 9923-9947, 9965-9966, 9981, 9999-10000, 10010-10023, 10036-10042, 10051-10060, 10068-10081, 10089-10091, 10103, 10131-10132, 10144-10150, 10159-10165, 10178, 10190, 10223, 10235, 10270-10284, 10297, 10311-10324, 10344-10357, 10397-10410, 10423-10424, 10436, 10444, 10463, 10478, 10493-10517, 10527, 10537-10550, 10559-10573, 10587-10594, 10611, 10627-10628, 10643, 10658, 10667, 10682, 10697-10703, 10721-10733, 10752, 10771, 10781, 10797, 10807, 10825-10836, 10844-10850, 10866-10869, 10878-10879, 10899-10902, 10914-10915, 10933-10934, 10953-10967, 10986, 10993, 11001, 11011-11018, 11032-11034, 11048, 11067-11068, 11084, 11093, 11105, 1113, 11122, 11139-11181, 11195-11212, 11224-11226, 11234-11240, 11254, 11261-11274, 11286, 11298-11302, 11320-11333, 11343-11344, 11355-11362, 11372-11385, 11397, 11411-11412, 11423-11436, 11450, 11468, 11479, 11495-11496, 11515-11528, 11543-11557, 11567-11580, 11595, 11604-11605, 11619-11620, 11639, 11647-11653, 11662-11664, 11675, 11693, 11706-11720, 11724, 11735-11736, 11743-11746, 11763-11774, 11786-11788, 11796, 11802-11804, 11823-11824, 11831-11834, 11851-11864, 11878-11879, 11892-11905, 11919, 11931-11947, 11957-11958, 11967-11980, 11994-12010, 12025, 12038-12039, 12054-12067, 12078-12091, 12110-12112, 12123-12130)

W piśmie Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego NBP z dnia 30 listopada 2005 r., skierowanym do prezesów zarządów banków zwrócono uwagę m.in. na nieprawidłowości związane, ze stosowaniem art. 69 ust. 1 pkt 5 i art. 76 ustawy Prawo bankowe w zakresie określania w umowie kredytowej warunków zmiany stopy procentowej kredytu. Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego, powołując się na dorobek orzecznictwa, zwrócił uwagę, że postanowienia dotyczące zmiany oprocentowania kredytu dla zachowania swojej skuteczności powinny określać konkretne okoliczności i przesłanki zmiany. Samo zastrzeżenie w umowie zmiennej stopy oprocentowania nie stanowi niedozwolonej klauzuli umownej w rozumieniu art. 385¹ k.c., jednak sposób określania przez banki zmiany stopy procentowej może podlegać ocenie z punktu widzenia naruszenia interesów konsumenta. Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego wezwał prezesów banków do zapewnienia, aby w umowach kredytowych określano precyzyjnie, jednoznacznie i w sposób zrozumiały dla konsumenta warunki zmiany oprocentowania. (pismo- k. 96-98)

W dniu 1 września 2006 r. pozwany wydał pismo okólne nr (...) w sprawie wprowadzenia zmian do oferty produktowej (...) w zakresie mPlanów hipotecznych, obowiązujące od tej daty. Zmiany dotyczyły sposobu wyznaczania oprocentowania kredytów/pożyczek mPlan hipoteczny. Oprocentowanie kredytów i pożyczek mPlan hipoteczny miało być wyznaczone według zasady: stawka bazowa+marża (...) stała w całym okresie kredytowania. W latach kolejnych pozwany przedstawiał również inne propozycje i pakiety rozwiązań w zakresie zmiany oprocentowania kredytów, w tym zakładające przewalutowanie kredytów na walutę polską (PLN) lub EURO. Członkowie grupy, którzy zawierali umowy kredytowe po dniu 1 września 2006 r. mieli możliwość ich zawarcia w oparciu o inny wzorzec tzw. nowego portfela, który przewidywał stałą marżę banku i regulował zmianę oprocentowania jedynie w oparciu o zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M CHF.

Postanowienie umowne, regulujące zmianę wysokości oprocentowania kredytu w przykładowej umowie nowego portfela, zawartej z (...) zamieszczone było w § 10 ust. 2-3, zgodnie z którym wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M CHF z określonej daty i była powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,10%. Pozwany miał co miesiąc dokonywać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową, ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyłączeniem sobót) poprzedniego miesiąca i dokonać zmiany wysokości oprocentowania w przypadku, gdy stawka bazowa zmieni się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej.

(bezsporne; pismo- k. 534-535 w zw. z k. 515 i k. 12146; zestawienie propozycji zmian- k. 108; wydruk ze strony internetowej- k. 91-94; kserokopia przykładowej umowy- k. 102-106)

Możliwość zawarcia umowy kredytowej w oparciu o wzorzec umowy starego portfela lub wzorzec nowego portfela, ustalający zmianę oprocentowania jedynie w oparciu o zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M CHF przy uwzględnieniu stałej marży miało 256 członków grupy, którzy podpisali umowy po dniu 1 września 2006 r.:

1. P. B. (1),
2. M. B. (2),
3. B. B. (3),
4. T. B. (1),
5. B. B. (5),
6. M. B. (8),
7. J. B. (4),
8. S. B. (3),
9. J. B. (5),
10. M. B. (17),
11. R. B. (8),
12. A. B. (10),
13. G. C. (1),
14. A. C. (2),
15. A. C. (3),
16. G. C. (2),
17. L. C.,
18. T. C. (2),
19. S. C. (3),
20. P. C. (2),
21. K. C. (5),
22. B. C. (2),
23. L. D.,
24. M. D. (1),
25. S. D. (1),

26. M. D. (7),
27. A. D. (5),
28. P. D.,
29. T. D. (2),
30. J. D. (2),
31. P. F.,
32. R. F. (1),
33. B. F. (2),
34. Z. F. (K.),
35. B. G. (1),
36. M. G. (1),
37. A. G. (2),
38. P. G. (1),
39. A. G. (3),
40. K. G. (1),
41. I. G. (1),
42. J. G. (3),
43. K. G. (5),
44. I. H.,
45. A. H.,
46. M. H. (2),
47. Ł. H.,
48. A. I. (1),
49. A. I. (2),
50. J. J. (1),
51. M. K. (1),
52. R. J. (2),
53. J. J. (2),
54. M. A. (4),

55. E. J. (1),
56. P. J. (1),
57. A. J. (10),
58. K. J.,
59. G. J. (2),
60. T. J. (2),
61. A. J. (11),
62. B. K. (2),
63. P. K. (1),
64. P. K. (3),
65. B. K. (5),
66. W. K. (3),
67. M. K. (3),
68. M. K. (5),
69. K. K. (5),
70. S. K. (3),
71. A. K. (9),
72. B. K. (7),
73. D. K. (1),
74. K. K. (6),
75. K. K. (7),
76. M. K. (10),
77. W. K. (4),
78. M. K. (17),
79. T. K. (9),
80. A. K. (15),
81. B. K. (11),
82. Z. K. (3),
83. E. K. (9),

84. J. K. (10),
85. Ł. K. (2),
86. W. K. (5),
87. A. K. (17),
88. R. K. (6),
89. M. K. (28),
90. E. K. (7),
91. M. K. (29),
92. P. K. (8),
93. K. K. (11),
94. P. K. (16),
95. R. K.,
96. P. K. (9),
97. M. K. (31),
98. P. K. (10),
99. I. K. (2),
100. P. K. (14),
101. I. K. (3),
102. M. K. (39),
103. A. L. (4),
104. T. L. (1),
105. D. L. (2),
106. T. L. (2),
107. K. L. (5),
108. I. L.,
109. G. L.,
110. R. L. (1),
111. M. L. (5),
112. D. L. (3),

113. P. L. (3),
114. E. M. (1),
115. K. B. (2),
116. D. M. (1),
117. M. M. (5),
118. A. M. (2),
119. M. M. (6),
120. B. M. (1),
121. R. M. (1),
122. P. M. (2),
123. M. M. (10),
124. L. M. (1),
125. L. M. (2),
126. L. M. (2),
127. J. M. (5),
128. A. M. (9),
129. E. M. (3),
130. M. M. (15),
131. A. M. (10),
132. J. M. (8),
133. M. M. (20),
134. P. M. (4),
135. E. M. (5),
136. A. M. (16),
137. E. M. (6),
138. P. N. (2),
139. P. S.,
140. P. N. (3),
141. E. N. (1),

142. M. N. (3),
143. S. N.,
144. P. N. (4),
145. M. O. (2),
146. M. O. (12),
147. A. O. (6),
148. P. P. (1),
149. P. P. (2),
150. D. P. (3),
151. A. P. (5),
152. S. P. (1),
153. W. P. (1),
154. D. P. (4),
155. W. P. (2),
156. M. M. (26),
157. E. P. (3),
158. Z. P.,
159. W. P. (3),
160. D. P. (7),
161. M. P. (14),
162. I. R.,
163. K. P. (4),
164. T. P. (3),
165. J. P. (6),
166. K. P. (8),
167. G. P.,
168. T. P. (6),
169. L. P.,
170. J. P. (9),

171. I. P.,
172. W. P. (6),
173. A. R. (7),
174. D. R. (1),
175. M. R. (6),
176. P. R. (2),
177. Z. S.,
178. K. S. (3),
179. M. S. (10),
180. J. S. (1),
181. T. S. (2),
182. J. S. (2),
183. M. S. (13),
184. K. S. (4),
185. R. S. (1),
186. M. S. (14),
187. P. S. (3) (S.),
188. R. S. (2),
189. J. S. (3),
190. K. S. (6),
191. S. S. (2),
192. M. S. (18),
193. A. S. (22),
194. A. S. (6),
195. J. S. (6),
196. G. S. (2),
197. K. S. (10),
198. S. S. (4),
199. M. S. (25),

200. M. S. (26),
201. M. S. (30),
202. A. S. (10),
203. P. S. (10),
204. G. S. (4),
205. R. S. (4),
206. D. P. (11),
207. A. S. (15),
208. B. S. (8),
209. P. S. (12),
210. J. S. (11),
211. B. S. (9),
212. D. S. (8),
213. B. S. (10),
214. J. S. (14),
215. T. T.,
216. D. T.,
217. J. T. (4),
218. A. U. (1),
219. M. U. (3),
220. B. W. (1),
221. I. W. (1),
222. K. W. (2),
223. M. W. (5),
224. J. J. (4),
225. D. W. (2),
226. M. W. (6),
227. M. W. (7),
228. A. W. (4),

229. K. W. (4),
230. A. Z. (3),
231. D. W. (5),
232. Z. W. (2),
233. M. W. (13),
234. D. M. (5),
235. B. W. (3),
236. A. W. (7),
237. K. W. (8),
238. B. W. (6),
239. D. W. (9),
240. M. P. (23),
241. M. W. (18),
242. A. W. (10) (Ž.),
243. K. Z. (1),
244. Z. Z.,
245. L. Z. (1),
246. P. Z. (2),
247. L. Z. (3),
248. N. Z.,
249. T. Z. (1),
250. K. Z. (4),
251. B. Z.,
252. E. Z. (2),
253. P. Z. (7),
254. M. Ž. (1),
255. R. Ž.,
256. A. Ž. (3).

(bezsporne; powołane wyżej kopie umów kredytowych i zestawienie- k. 12203-12208 – z pominięciem D. i K. M. (10), którzy wystąpili z grupy- k. 1010)

Procedury wewnętrzne pozwanego przewidywały możliwość przyznawania kredytobiorcom preferencyjnych stóp procentowych i prowizji przygotowawczych. Ustalenie preferencyjnych warunków kredytowania w ramach tych procedur w żadnym przypadku nie dotyczyło natomiast klauzuli umownej, określającej sposób zmiany oprocentowania kredytów. Wnioski o przyznanie preferencyjnych stóp procentowych lub prowizji przygotowawczych były kierowane przez pracowników pozwanego do centrali banku i dotyczyły 66 członków grupy:

1. M. A. (2) i M. A. (5) (wniosek- k. 12211).
2. K. B. (2) i J. B. (1) (wniosek- k. 12214),
3. D. B. (1) (wniosek- k. 12217),
4. P. B. (3) (wniosek- k. 12220),
5. R. B. (8) (wniosek- k. 12223),
6. T. B. (2) i A. B. (12) (wniosek- k. 12226),
7. G. C. (1) i A. C. (2) (wniosek- k. 12229),
8. T. C. (2) (wniosek- k. 12232),
9. A. C. (7) i A. C. (6) (wniosek- k. 12235),
10. A. D. (5) i M. D. (7) (wniosek- k. 12238),
11. E. F. i K. F. (1) (wniosek- k. 12241),
12. W. G. (2) (wniosek- k. 12244),
13. T. G. (2) (wniosek- k. 12247),
14. M. G. (6) (wniosek- k. 12250),
15. I. G. (1) i J. G. (3) (wniosek- k. 12253),
16. I. H. (wniosek- k. 12256),
17. R. J. (2) (wniosek- k. 12259),
18. T. K. (5) (wniosek- k. 12262),
19. A. K. (20) i M. K. (30) (wniosek- k. 12265),
20. P. K. (15) (wniosek- k. 12268),
21. S. L. (1) (wniosek- k. 12271),
22. P. M. (5) i S. M. (5) (wniosek- k. 12274),
23. P. N. (2) i P. S. (wniosek- k. 12277),
24. M. N. (3) i S. N. (wniosek- k. 12280),

25. M. O. (7) (wniosek- k. 12283),
26. D. O. i A. O. (4) (wniosek- k. 12286),
27. P. P. (2) (wniosek- k. 12289),
28. T. P. (2) (wniosek- k. 12292),
29. L. P. i J. P. (9) (wniosek- k. 12295),
30. J. P. (10) (wniosek- k. 12298),
31. D. R. (1) i A. R. (7) (wniosek- k. 12301),
32. M. S. (10) (wniosek- k. 12304),
33. J. S. (3) i K. S. (6) (wniosek- k. 12307),
34. D. S. (5) (wniosek- k. 12310),
35. M. S. (2) i W. K. (4) (wniosek- k. 12313),
36. A. Ś. (3) i A. Ś. (2) (wniosek- k. 12316),
37. R. Ł. i I. Ł. (wniosek- k. 12319),
38. M. Ł. (3) (wniosek- k. 12322),
39. P. W. (2) (wniosek- k. 12325),
40. K. W. (8) i B. W. (6) (wniosek- k. 12328),
41. L. Z. (1) (wniosek- k. 12331),
42. A. Z. (3) i L. Z. (1) (wniosek- k. 12334),
43. A. Z. (2) (wniosek- k. 12337),
44. A. Ż. (4) i M. Ż. (2) (wniosek- k. 12339).

Postanowienia umów starego portfela, zawartych ze wszystkimi członkami grupy w zakresie klauzuli, dotyczącej sposobu zmiany oprocentowania - w okresie objętym pozwem - pozostały niezmienione.

Pozwany w latach 2006-2007 dokonywał podwyższenia oprocentowania, powołując się na wzrost stopy LIBOR 3M CHF, o czym informował członków grupy w przesyłanych do nich pismach.

W okresie od września 2008 r. do marca 2010 r. stopa LIBOR 3M CHF spadła średnio o 2,49%. Dane w tym zakresie pozwany publikował na stronach internetowych (...) i (...). W tym czasie oprocentowanie kredytów członków grupy zostało obniżone jedynie o 0,4%. Pozwany informował jednocześnie, że zmiany te nie dotyczą kredytów nowego portfela, gdzie oprocentowanie było oparte wyłącznie na stawce bazowej LIBOR 3M i doliczonej stałej marży. (bezsporne; wydruki ze stron internetowych- k. 116-123, 129-130, 131, 132, 133, 134, 135, 7602, 7604; kserokopie pism- k. 125-127; przykładowe elektroniczne zestawienie operacji- k. 137-141, 143-145)

Kontrowersje, związane z realizacją umów kredytowych starego portfela były przedmiotem licznych skarg do Komisji Nadzoru Finansowego, a także reklamacji i próśb klientów, składanych do samego pozwanego o wyjaśnienie motywów jego postępowania. Członkowie grupy w reklamacjach i na forach internetowych wskazywali m.in. na publikowane

przez pozwanego dane, dotyczące obniżenia wskaźnika LIBOR 3M CHF sygnalizując, że nie nastąpiła odpowiednia korekta w dół w zakresie oprocentowania kredytu, co miało miejsce w odniesieniu do umów tzw. nowego portfela.

W korespondencji, prowadzonej z członkami grupy w latach 2009-2010 pozwany wyjaśniał, że oprocentowanie kredytów hipotecznych starego portfela zależne jest od czynników takich, jak: stopa referencyjna LIBOR 3M, parametry rynku pieniężnego i kapitałowego kraju, którego waluta jest podstawą waloryzacji, koszt pozyskania kapitału, wartość waluty, prognozy inflacyjne, dostępność środków na rynku międzybankowym. Pozwany wyjaśniał, że podstawowym parametrem rynku pieniężnego i kapitałowego jest cena waluty, do której kredyt jest indeksowany, tj. franka szwajcarskiego na rynku międzybankowym, a której pozyskanie odbywa się poprzez średnioterminowe pożyczki, zaciągane na kilkuletnie okresy. Pozwany wskazywał również, iż decyzje o ewentualnej korekcie wysokości oprocentowania zostaną podjęte po ustabilizowaniu się sytuacji na rynkach finansowych. Pozwany proponował niektórym członkom grupy aneksowanie umów i zmianę zasad zmiany oprocentowania w ten sposób, aby była oparta na wyższej, ale stałej marży i stawce LIBOR 3M CHF.

W odpowiedzi na dalsze pisma członków grupy pozwany wskazywał, że katalog czynników, wpływających na zmianę oprocentowania nie jest zamknięty, a dokładne dane liczbowe dotyczące ich wpływu na zmianę oprocentowania kredytu są objęte tajemnicą przedsiębiorstwa. (pisma- k. 80-81, 82-83, 84-85, 100, 110, 111, 112, 113, 114, 147-149, 150-152, 153-155, 156, 165-166, 167-168, 169-171, 172-174, 176, 177-178, 180-181, 182, 183, 184; wydruki artykułów prasowych- k. 159-160, 161-163, 490-491)

Finansowanie akcji kredytowej we franku szwajcarskim, prowadzonej przez pozwanego – m.in. z uwagi na niedostateczny wolumen depozytów klientów w tej walucie – wymagało zaciągania krótkoterminowych pożyczek na rynku międzybankowym, określającym marżę dla banku udzielającego pożyczki. Bankiem, który udzielał pozwanemu pożyczek w związku z finansowaniem akcji kredytowej we franku szwajcarskim był jego główny akcjonariusz (bank-matka), tj. niemiecki bank (...). W związku z kryzysem na rynkach finansowych w latach 2008-2009 i jego implikacjami (m.in. w postaci zwiększenia ryzyka inwestycyjnego dla Polski) umowy pożyczek przewidywały większe marże w zamian za finansowanie w walucie szwajcarskiej.

W dniach 4 listopada i 5 grudnia 2008 r. pozwany zawarł z C. dwie umowy pożyczki, opiewające na kwoty po 1.000.000.000 CHF każda, wypłacane w transzach po 500.000.000 CHF. Umowy przewidywały trzymiesięczne okresy odsetkowe oraz stopy procentowe, określone jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M CHF i marży naliczanej w skali roku w wysokości: 1,80% w przypadku pierwszej umowy oraz 1,93% - w przypadku drugiej umowy. Terminy spłat pożyczki wynosiły po 3 lata, liczone od dat wypłaty poszczególnych transz. (bezsporne; umowy pożyczki z tłumaczeniem przysięgłym- k. 12507-1220, 12531-12545)

Dodatkowym źródłem finansowania akcji kredytowej była emisja obligacji o wartości 90.000.000 CHF na podstawie umowy emisji obligacji z dnia 11 czerwca 2008 r., zawartej z C. jako inwestorem i nabywcą obligacji. Nominał obligacji wynosił 10.000.000 CHF. Oprocentowanie wykupu obligacji było określone przez emitenta, jako agenta kalkulacyjnego, na podstawie szczegółowych postanowień umowy i obejmowało stopę referencyjną LIBOR 3M CHF oraz marżę w wysokości 4%. (bezsporne; umowa- k. 12589-12637)

W 2009 r. pozwany zawarł z C. kolejne umowy pożyczek z trzyletnim terminem spłaty: umowę z dnia 23 kwietnia 2009 r. opiewającą na kwotę 30.000.000 CHF przy stałej marży w wysokości 1,94% i LIBOR 3M CHF oraz umowę z dnia 15 czerwca 2009 r. - na kwotę 100.000.000 CHF z oprocentowaniem w postaci stałej marży wynoszącej 1,84% i LIBOR 3M CHF. (umowy pożyczki z tłumaczeniem przysięgłym- k. 12556-12570, 12573-12586)

Po ustabilizowaniu się sytuacji na rynkach finansowych pozwany nadal pozyskiwał finansowanie na podstawie umów pożyczek, zawieranych z C., które przewidywały niższe oprocentowanie. Przykładowo w umowie pożyczki z dnia 16 listopada 2009 r. na kwotę 280.000.000 CHF z czteroletnim terminem spłaty oprocentowanie obejmowało LIBOR 3M CHF oraz marżę w wysokości 1,05%. (umowa z tłumaczeniem przysięgłym- k. 12640-12653)

Ponadto umowa pożyczki z dnia 4 listopada 2008 r. została przedłużona aneksem nr (...) z dnia 1 lutego 2010 r., na podstawie którego dokonano zmiany wysokości marży, płaconej od pierwszej transzy kredytu, obniżając ją do 1,41% w skali roku oraz zmieniając termin jej płatności do 4 listopada 2016 r. Warunki oprocentowania i termin płatności drugiej transzy nie zostały zmienione.

Również umowa pożyczki z dnia 5 grudnia 2008 r. została zmieniona aneksem z dnia 1 marca 2010 r., na podstawie którego obniżono oprocentowanie pierwszej transzy do kwoty 1,445% w skali roku oraz przedłużono termin jej spłaty do dnia 5 grudnia 2017 r. Warunki oprocentowania i termin płatności drugiej transzy nie zostały zmienione. (aneksy- k. 12523-12528, 12548-12553)

Na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. w brzmieniu pierwotnym w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), Sąd oddalił wnioski strony pozwanej o:

- dopuszczenie dowodu opinii biegłego na okoliczność:

a) mechanizmu i sposobu pozyskiwania przez polskie banki środków na sfinansowanie akcji kredytowych we franku szwajcarskim,

b) sposobu zabezpieczania się przez polskie banki przed ryzykiem kursowym w odniesieniu do kredytów udzielonych we franku szwajcarskim,

c) czynników wpływających na wysokość oprocentowania kredytów hipotecznych, udzielonych przez polskie banki w latach 2008-2010,

d) istnienia i charakteru katalogu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego,

e) wpływu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego na wysokość oprocentowania kredytów, udzielanych przez (...) Bank we franku szwajcarskim,

f) rzeczywistych kosztów pozyskiwania przez (...) Bank finansowania na rynku międzybankowym,

- dopuszczenie dowodu z zeznań świadka D. S. (10) na okoliczność:

a) sposobu rozumienia przez (...) Bank zasad zmiany wysokości oprocentowania kredytów starego portfela,

b) czynników branych pod uwagę przy zmianie wysokości oprocentowania,

c) wysokości oprocentowania oferowanego klientom (...) Banku w ramach kredytu starego i nowego portfela w 2006 r.,

d) nieadekwatności stawki LIBOR w zakresie pozyskiwania na rynku międzybankowym i wpływu stawki LIBOR na wysokość oprocentowania kredytów starego portfela,

e) wpływu parametrów rynku pieniężnego i kapitałowego na wysokość oprocentowania kredytów udzielanych przez (...) Bank we franku szwajcarskim,

f) rzeczywistych kosztów pozyskiwania przez (...) Bank finansowania na rynku międzybankowym,

g) prowadzenia szkoleń dla pracowników (...) Banku w zakresie informacji, udzielanych klientom podczas zawierania umów o kredyt hipoteczny,

- przesłuchanie informacyjne prezesa zarządu (...) Banku S.A. C. S. w charakterze strony na okoliczność:

- a) mechanizmu i sposobu pozyskiwania przez (...) Bank środków na sfinansowanie akcji kredytowych we franku szwajcarskim,
- b) kosztu pozyskiwania pieniądza na rynku międzybankowym,
- c) sposobu zabezpieczania się przez (...) Bank przed ryzykiem kursowym w odniesieniu do kredytów udzielonych we franku szwajcarskim,
- d) czynników, wpływających na wysokość oprocentowania kredytów hipotecznych udzielonych przez (...) Bank w latach 2008-2010,
- e) czynników, wpływających na wysokość oprocentowania kredytów hipotecznych, udzielonych przez (...) Bank w latach 2008-2010,
- f) zmian wysokości stawki LIBOR 3M CHF w latach 2005-2010,
- g) nieadekwatności stawki LIBOR w zakresie pozyskiwania finansowania na rynku międzybankowym,
- h) manipulowania wysokością stawki LIBOR przez wiodące instytucje finansowe.

Powyższe okoliczności – z wyjątkiem istnienia i zamkniętego charakteru katalogu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego – częściowo pokrywają się (zob. tabela przedstawiona na k. 12680), a przy tym nie są sporne pomiędzy stronami i w większości zostały przyznane przez powoda. Możliwość oceny postępowania pozwanego z punktu widzenia klauzuli zmiany oprocentowania jest możliwa w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty i obszerną argumentację, bez konieczności wykazywania powyższych okoliczności, a zwłaszcza w drodze zasięgnięcia opinii biegłego. Natomiast kwestie związane z ekonomiczną racjonalnością działań pozwanego (w tym zwłaszcza w celu zachowania płynności i rentowności) stoją poza zakresem badania odpowiedzialności kontraktowej pozwanego, niezależnie od ostatecznie przyjętej podstawy prawnej spornego postanowienia umownego, tj. jako klauzuli abuzywnej, czyli najdalej idącej podstawy prawnej żądania (art. 385¹ § 1 k.c.), jak również na gruncie jego jednoznaczności w świetle art. 385 § 2 k.c. Dopuszczenie i przeprowadzenie zgłoszonych dowodów, jak również przesłuchanie informacyjne prezesa zarządu pozwanego banku prowadziłyby do zbędnego przewlekania postępowania i dalszego zwiększania się jego kosztów.

Jeżeli chodzi o katalog parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego wskazać należy, iż spór ogniskuje się nie tylko wokół jego charakteru (tzn. jego otwartego, albo zamkniętego), ale – na co słusznie zwrócił uwagę powód – winien obejmować wykazanie wagi stopy referencyjnej i poszczególnych parametrów finansowych. Ta okoliczność nie została uwzględniona w tezie dowodowej dla biegłego, podczas gdy ma ona kluczowe znaczenie dla ewentualnej oceny prawidłowości zmiany oprocentowania, nawet przy założeniu, że katalog parametrów finansowych ma charakter zamknięty i wyczerpujący. Niezależnie jednak od tego należy zaznaczyć, iż opinia biegłego jest zbędna dla oceny spornej klauzuli umownej pod względem prawnym, w oparciu o kryteria ustawowe określone w art. 385 § 2 k.c. w zw. z art. 65 k.c., jak również na gruncie art. 385¹ – 385³ k.c.

Odnośnie kwestii prowadzenia szkoleń dla pracowników (...) Banku w zakresie informacji, udzielanych klientom podczas zawierania umów o kredyt hipoteczny wskazać należy, iż – podobnie jak instrukcje służbowe dla pracowników banku – mają one charakter wewnętrzny i z tej przyczyny nie mogą stanowić dyrektywy interpretacyjnej, prowadzącej do uzupełnienia treści zawartej przez bank umowy kredytu (por. wyrok SN z dnia 7 maja 2004 r., I CK 686/03, Lex 148386). Nie jest wobec tego celowe prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność.

Sąd pominął środki dowodowe w postaci:

- Raportu Instytutu (...) kształtujące cenę pieniądza na rynku bankowym w Polsce – analiza i projekcja” (G. 2010),

- prywatnej ekspertyzy, sporządzonej przez dr. J. J. (5), głównego ekonomisty (...) pt. „Koszty finansowania kredytów walutowych (w szczególności denominowanych w CHF) przez (...) Bank”,

- artykułów prasowych i wydruków internetowych, zawierających publikacje na temat przyczyn i skutków kryzysu na światowych rynkach finansowych.

Środki dowodowe miały służyć wykazaniu:

- a) mechanizmu i sposobu pozyskiwania przez polskie banki środków na sfinansowanie akcji kredytowych we franku szwajcarskim,
- b) sposobu zabezpieczenia się przez polskie banki przed ryzykiem walutowym w odniesieniu do kredytów udzielonych we franku szwajcarskim,
- c) czynników wpływających na wysokość oprocentowania kredytów hipotecznych, udzielonych przez polskie banki w latach 2008-2010,
- d) istnienia i charakteru katalogu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego,
- e) wpływu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego na wysokość oprocentowania kredytów, udzielanych przez (...) Bank we franku szwajcarskim,
- f) rzeczywistych kosztów pozyskiwania przez (...) Bank finansowania na rynku międzybankowym,
- g) manipulowania wysokością stopy LIBOR w latach 2007-2010 w Europie i USA.

Podobnie jak ma to miejsce w przypadku oddalonych wniosków dowodowych, powyższe okoliczności – z wyjątkiem istnienia i zamkniętego charakteru katalogu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego – nie są sporne pomiędzy stronami, jak również nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania pozwu, które obejmuje ustalenie, że pozwany ponosi w stosunku do wszystkich członków grupy odpowiedzialność odszkodowawczą. Zgodnie z twierdzeniem powoda odpowiedzialność pozwanego wiąże się przede wszystkim z posłużeniem się we wzorcu umowy niedozwolonym postanowieniem umownym, którego treść zaprezentowano powyżej. Ocena, czy kwestionowana klauzula zmiany oprocentowania stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a zatem, czy jest ona zgodna z dobrymi obyczajami, jest dokonywana według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę: jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy, pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie, będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.). Oznacza to, że okoliczności takie, jak sposób pozyskiwania pieniądza na finansowanie akcji kredytowej, sposób zabezpieczenia banków przed ryzykiem walutowym, czynniki wpływające na wysokość oprocentowania kredytów hipotecznych, udzielonych przez polskie banki w latach 2008-2010 (a więc po zawarciu umów przez członków grupy), koszty pozyskiwania waluty przez pozwanego, czy problem związany z manipulacją wskaźnikiem LIBOR na rynkach finansowych, nie mają w świetle przepisów prawa materialnego znaczenia dla oceny kwestionowanej klauzuli jako abuzywnej w stosunku do członków grupy. Przedmiotowe okoliczności dotyczą kwestii oceny racjonalności i prawidłowości postępowania pozwanego pod względem ekonomicznym, a nie oceny prawidłowości wykonywania umowy z punktu widzenia prawa cywilnego i ochrony interesów konsumenta.

Nie ma sporu, co do tego, że finansowanie akcji kredytowej przez banki polskie w zasadzie zakłada pozyskanie na ten cel środków na rynku międzybankowym lub z operacji na instrumentach pochodnych, z czym wiążą się określone koszty, jak również, iż wysokość tych kosztów uzależniona jest od sytuacji gospodarczej na rynkach światowych i wzrostu ryzyka dla Polski, jako obszaru działalności operacyjnej banków. W związku z tym bezprzedmiotowe jest prowadzenie postępowania dowodowego, zmierzającego do wykazania wskazanych okoliczności. Z kolei sposób finansowania akcji kredytowej w CHF przez (...) Bank został przez pozwanego opisany i wykazany za pomocą złożonych dokumentów umów pożyczek i emisji obligacji, zawartych z C., jak również twierdzeń nie kwestionowanych

przez stronę przeciwną. Powód nie kwestionował bowiem faktu pozyskiwania pieniądza przez pozwanego m.in. w drodze umów pożyczek, narzucających obowiązek zapłaty na rzecz banku-matki marży i oprocentowanych z wykorzystaniem wskaźnika LIBOR 3M CHF.

Odnosząc się do okoliczności w postaci katalogu parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego wskazać należy, iż decydujący dla rozstrzygnięcia nie jest tylko jego otwarty, bądź zamknięty charakter, ale również waga poszczególnych parametrów w zakresie ustalenia ostatecznej wysokości oprocentowania. Nawet zakładając, zgodnie z twierdzeniem pozwanego, że katalog parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego jest uważany za zamknięty w nauce ekonomii, to w świetle przedstawionej opinii prywatnej, traktowanej jako wsparcie stanowiska strony, możliwe jest oparcie tych parametrów na dalszych instrumentach specyficznych różniących się od instrumentów podstawowych (k. 12366). W praktyce oznacza to możliwość powołania się na kolejne parametry, będące pochodnymi parametrów podstawowych, bez jakiegokolwiek kontroli ze strony konsumenta. Zestawienie treści złożonej opinii prywatnej i opartego na niej stanowiska pozwanego nie pozwala bowiem stwierdzić, że katalog parametrów finansowych jest zamknięty, a ponadto nie jest możliwe określenie, choćby w przybliżeniu, jak powinny być dobierane parametry i w jakim stopniu każdy z nich powinien wpływać na wysokość oprocentowania. Dotyczy to również wykorzystanego przez pozwanego w przedstawionej analizie parametru ceny instrumentów CDS (Credit Default Swap – instrumentu pochodnego służącego do przenoszenia ryzyka kredytowego) i rozszerzenia spreadów na transakcjach swapowych, co do wagi, proporcji i kierunku uwzględnienia brak jest jakiegokolwiek wyjaśnienia. Należy zaznaczyć, że były to jedyne, wzięte przez pozwanego pod uwagę czynniki, spośród licznych opisanych w opinii prywatnej parametrów finansowych, co również rodzi poważne wątpliwości co do zasadności stanowiska pozwanego. Na marginesie wskazać również trzeba na niekonsekwencję zaprezentowanych wyjaśnień i tez opinii prywatnej, zgodnie z którymi stopa LIBOR z jednej strony stanowi stopę referencyjną, a z drugiej zalicza się do parametrów finansowych. Już z tych względów uzasadnione jest pominięcie opinii prywatnej, nawet jako dokumentu wspierającego stanowisko strony, ponieważ nie pozwala on, choćby w przybliżeniu, zweryfikować zasadności i racjonalności postępowania banku.

Sąd pominął również:

- listę 466 członków grupy, którzy zgodnie z twierdzeniem pozwanego zawarli umowy kredytowe, korzystając z pośrednictwa profesjonalnych agencji doradczych (np. E., (...), O., (...), G.),

- ranking kredytów mieszkaniowych E. z marca 2006 r.

– powołane celem wykazania okoliczności indywidualnego negocjowania z pozwanym warunków umów o kredyt hipoteczny.

W ocenie Sądu wskazane środki dowodowe nie zmierzają do wykazania, że członkowie grupy indywidualnie negocjowali z pozwanym postanowienie umowy kredytowej, odnoszące się do sposobu zmiany oprocentowania. Korzystanie z doradztwa profesjonalnych podmiotów, czy posługiwanie się rankingami kredytów przy wyborze oferty uznawanej z takich, czy innych względów za najkorzystniejszą nie oznacza, że poszczególne postanowienia umowne były uzgodnione z pozwanym, ani że nie mogą zostać uznane za niedozwolone. Ostatecznie odpowiedzialność za sformułowanie wzorca umownego i poszczególnych postanowień umowy ponosi proferent, a nie podmiot pośredniczący w zawarciu umowy. Poza listą klientów, którzy zawierali umowy za pośrednictwem wyspecjalizowanych agencji, pozwany nie przedstawił innych dowodów, które wskazywałyby, że przedmiotem bliższej analizy i uzgodnień pomiędzy kredytobiorcą i pośrednikiem z jednej strony oraz pozwanym z drugiej strony były klauzule umowne, dotyczące zmiany oprocentowania. Pozwany wykazał jedynie, że co do 66 członków grupy były proponowane preferencyjne warunki w zakresie stóp procentowych i prowizji przygotowawczych, nie dotyczyło to natomiast w żadnym przypadku klauzuli umownej, określającej sposób zmiany oprocentowania kredytów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w sprawach o roszczenia pieniężne powództwo może ograniczać się do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego. W takim przypadku powód nie jest obowiązany wykazywać interesu prawnego w ustaleniu.

Jak wskazano w uzasadnieniu projektu ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (druk Sejmu VI kadencji nr 1829, s. 4), taka sytuacja może zaistnieć, jeżeli okoliczności, dotyczące poszczególnych członków grupy są na tyle zróżnicowane, że nie jest możliwe ujednoczenie wysokości roszczeń poszczególnych osób.

W niniejszej sprawie znaczna liczba członków grupy, a także warunki zawartych umów co do wysokości sumy kredytu, okresu trwania umowy, stałego oprocentowania i prowizji były zróżnicowane, dlatego też nie było możliwe ujednoczenie (pełna standaryzacja) roszczeń o świadczenia indywidualne, czyli roszczeń o zapłatę. Natomiast z uwagi na jednakową podstawę faktyczną i prawną roszczeń uzasadnione było ograniczenie powództwa do żądania ustalenia odpowiedzialności kontraktowej pozwanego. Po wydaniu wyroku w niniejszej sprawie, mającego charakter prejudykatu i ustalającego odpowiedzialność pozwanego, poszczególni członkowie grupy będą mieli możliwość realizować w pełnym zakresie przysługujące im roszczenia w sprawach sądowych, bądź dążyć do zażegnania sporu z pozwanym w inny sposób, np. poprzez zawarcie ugody.

Pomiędzy stronami procesu nie jest sporny fakt posługiwania się przez pozwanego wzorcem umowy kredytu, jak również fakt zawierania umów kredytowych z konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c., co zostało również potwierdzone prawomocnym postanowieniem o ustaleniu ostatecznego składu grupy. Osia sporu jest charakter i sposób interpretacji klauzuli zmiany oprocentowania w umowach kredytowych, kwestia należytego wykonywania umowy w okresie objętym pozwem oraz jej powiązanie z odpowiedzialnością kontraktową pozwanego. Pozwala to wyróżnić trzy podstawowe grupy zagadnień, w odniesieniu do których należy będą prowadzone rozważania prawne:

1. *Abuzywność postanowienia umowy przewidującego sposób zmiany oprocentowania kredytu (art. 385¹ k.c.),*

2. *Niejednoznaczność i sposób interpretowania postanowienia umowy (art. 385 k.c., art. 65 k.c.),*

3. *Skutki posłużenia się zakwestionowanym postanowieniem umowy i jego bezskuteczności:*

a. w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (art. 471 k.c.),

b. w zakresie możliwości uznania świadczeń kredytobiorców za świadczenia nienależne i konieczności ich zwrotu (art. 410 w zw. 411 pkt 1 i art. 414 k.c.).

1. *Abuzywność postanowienia umowy przewidującego sposób zmiany oprocentowania kredytu (art. 385¹ k.c.).*

Zmiany art. 384-385² k.c. oraz wprowadzenie art. 385³-385⁴ k.c. poprzez ustawowe uregulowanie instytucji niedozwolonych postanowień umownych na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271 ze zm.; t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1225) stanowiły implementację do polskiego porządku prawnego dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29). Regulacje przedmiotowej dyrektywy z mocy układu o stowarzyszeniu z dnia 16 grudnia 1991 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38) były punktem odniesienia w zakresie zbliżania przepisów dotyczących ochrony konsumenta (art. 68-69 układu) również przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, co nastąpiło w dniu 1 maja 2004 r. (część umów z członkami grupy zawarto przed tą datą). Zgodnie z preambułą dyrektywy umowy konsumenckie powinny być sporządzane prostym i zrozumiałym językiem, a konsument powinien mieć faktycznie możliwość zapoznania się ze

wszystkimi warunkami umowy, a wszelkie wątpliwości powinny być interpretowane na jego korzyść. Z kolei art. 3 ust. 1 i 2, art. 4 ust. 2 oraz załącznik określający przykładowe postanowienia umów, które mogą być uznane za nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy, zostały w przeważającej części przeniesione do przepisów art. 385¹-385⁴ k.c.

Najdalej idącym zarzutem, zmierzającym do podważenia spornej klauzuli umownej i mającym uzasadniać odpowiedzialność kontraktową pozwanego jest zarzut abuzywności, a zatem twierdzenie, że stanowi ona niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy, zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień, określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W tym tylko przypadku zasada autonomii woli stron ustępuje przed zasadą transparentności, co można tłumaczyć tym, że istnieją wówczas wątpliwości co do tego, czy rzeczywiście w takim wypadku został osiągnięty konsens, skoro postanowienia o głównych świadczeniach stron są niejednoznaczne (M. Bednarek /w:/ System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna, tom 5, pod red. E. Łętowskiej, Warszawa 2006, s. 655).

Jak następnie stanowi art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Postanowienia umowy nie są uzgodnione indywidualnie, jeżeli na ich treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy, przejętych z wzorca umowy, zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 3 i 4 k.c.).

Zgodnie z art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową, obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Zgodnie natomiast z art. 385³ pkt 9 k.c., w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności przyznają kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, należało poddać analizie brzmienie kwestionowanej klauzuli umownej, przewidującej możliwość zmiany oprocentowania kredytów hipotecznych, udzielonych wszystkim członkom grupy jako konsumentom w walucie obcej (frank szwajcarski): „Zmiana wysokości oprocentowania Kredytu może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji”.

W ocenie Sądu postanowienie umowne stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz nieuczciwy warunek umowy w rozumieniu dyrektywy. Wprawdzie oprocentowanie kredytu należy uznać za główne świadczenie po stronie konsumenta (por. wyrok SN z dnia 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11, OSNC-ZD z 2013 r., z. A, poz. 4), jednakże nie można uznać, że zasady jego zmiany zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Świadczy o tym posłużenie się w treści wzorca zwrotami niedookreślonymi oraz zastrzeżeniem możliwości (a nie obowiązku) dokonania stosownej zmiany. W rezultacie to pozwany, jako proferent uzyskał na jego podstawie uprawnienie do dokonania wiążącej interpretacji umowy (art. 385³ pkt 9 k.c.) co do tego, czy dokonać zmiany, a także terminu, kierunku i zakresu zmiany bez możliwości jakiegokolwiek ich weryfikacji przez konsumenta.

Przede wszystkim jednak kwestionowane postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentami, przez co należy rozumieć rzeczywistą możliwość wpływu konsumenta na treść klauzuli i możliwość prowadzenia negocjacji (art. 385¹ § 1 w zw. z § 3 k.c.). Pozwany nie wykazał, że miało miejsce indywidualne uzgodnienie treści klauzuli zmiany oprocentowania z którymkolwiek z członków grupy. Nie świadczy o tym, ani fakt zawarcia przez część członków grupy umowy po dniu 1 września 2006 r., od kiedy istniała możliwość zawarcia umowy kredytowej według wzorca nowego portfela, ani też indywidualne wnioski pracowników pozwanego o przyznanie niektórym klientom preferencyjnych stóp procentowych i prowizji przygotowawczych, nie dotyczące w żadnym przypadku klauzuli umownej, określającej sposób zmiany oprocentowania kredytów. Należy podzielić pogląd wyrażony w doktrynie, zgodnie z którym indywidualne uzgodnienie postanowienia umowy nie następuje poprzez sam fakt istnienia możliwości wyboru różnych wariantów brzmienia klauzuli (zob. J. Haberko, Nieuczciwe klauzule umowne w umowach konsumenckich zawieranych przy użyciu wzorca, PS 11-12/2005, s. 102-103). Niewątpliwie bowiem to proferent, jako profesjonalista ponosi odpowiedzialność za posługiwanie się we wzorcu umownym klauzulami, które mogą zostać uznane za abuzywne i nie może przerzucać wynikającego stąd ryzyka w całości na konsumenta. Z tych samych względów pominięto okoliczność korzystania przez część członków grupy z usług agencji doradztwa finansowanego, przy czym pozwany nie wykazał, że w zakres tych usług wchodziła analiza klauzuli zmiany oprocentowania kredytu. Niezależnie jednak od tego to proferent, a nie podmiot zajmujący się doradztwem finansowym, ponosi prawną odpowiedzialność za proponowanie i efektywne posługiwanie się klauzulami umownymi, niespełniającymi minimalnych wymagań ochrony konsumenta, wynikających z prawa europejskiego i krajowego. Roszczenia związane z ewentualnym wyrządzeniem szkody przez podmiot świadczący usługi doradcze mogą być przedmiotem analizy w odrębnych sprawach.

W dalszej kolejności stwierdzić należy, iż sporne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki członków grupy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza ich interesy. Mówiąc o prawach członków grupy należy mieć na względzie prawo do uzyskania rzetelnej informacji o sposobie zmiany oprocentowania i możliwości jej zweryfikowania, natomiast ich obowiązki to konieczność spłaty kredytu wraz z oprocentowaniem. Przez interesy członków grupy należy rozumieć przede wszystkim ich interesy majątkowe, wiążące się bezpośrednio z wysokością zmienionych rat spłaty kredytu i pochodnie z rzeczywistym rozmiarem zabezpieczenia hipotecznego (por. I. Heropolitańska /w:/ Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Komentarz, 2013, wersja elektroniczna Legalis, uwagi do art. 68⁴ ustawy, nb 25), ale również dezinformację, dyskomfort i niepewność co do czynników wpływających na wysokość oprocentowania. Rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi w razie istotnej i nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść.

Dobre obyczaje to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami, stanowiące podstawę zasady równowagi kontraktowej (por. wyrok SN z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 89/01, Lex 583717; wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Lex 159111; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2012 r., VI ACa 1460/11, Lex 1120222; wyrok Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu z dnia 27 czerwca 2000 r. sprawie Océano Grupo Editorial S.A., C-240/98, Lex 82923; B. Gnela /w:/ Ochrona konsumenta w prawie polskim na tle koncepcji *effet utile*, pod red. J. Frąckowiaka i R. Stefanickiego, Wrocław 2011, s. 71). Klauzula dobrych obyczajów nawiązuje do wyobrażeń o uczciwych, rzetelnych działaniach stron, a także do zaufania, lojalności i – w stosunkach z konsumentami – fachowości.

Wprawdzie samo zastrzeżenie przez bank zmiennej stopy procentowej kredytu nie stanowi niedozwolonej klauzuli wzorca umownego w rozumieniu art. 385¹ k.c., niemniej sposób określenia przez bank warunków zmiany procentowej kredytu podlega ocenie z punktu widzenia konsumenta i w tym zakresie banki powinny zachować szczególną staranność w odniesieniu do precyzyjnego, jednoznacznego i zrozumiałego dla kontrahenta określenia tych warunków (postanowienie SN z dnia 21 grudnia 2011 r., I CSK 310/11, Lex 1108504). W utrwalonym orzecznictwie od lat wskazywano, że zastrzeżenie w regulaminie bankowym - stanowiącym o treści umowy zawieranej z bankiem o udzielenie kredytu bądź pożyczki albo o treści umowy o prowadzenie rachunku bankowego (oszczędnościowego bądź lokat terminowych) - uprawnienia do zmiany przez bank w czasie trwania umowy wysokości stopy oprocentowania

bez wypowiedzenia umowy, wymaga dla swej skuteczności określenia konkretnych okoliczności, od jakich zmiana ta jest uzależniona (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 6 marca 1992 r., III CZP 141/91, OSNC z 1992 r., nr 6, poz. 90; por. uchwała SN z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 50/92, OSNC z 1993 r., nr 6, poz. 119; wyrok SN z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 933/99, Lex 54492; E. Rutkowska-Tomaszewska, Obowiązki informacyjne w zakresie umów bankowych (umów o świadczenie usług bankowych) w ustawie – Prawo bankowe /w:/ Ochrona prawna klienta na rynku usług bankowych, Lex, teza 4.2).

Wymóg ten wynika wprost z treści art. 69 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w okresie zawierania umów z członkami grupy (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665). Zgodnie z powołanym przepisem umowa kredytu powinna w szczególności określać wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Zgodnie natomiast z art. 76 ust. 1 (obecnie pkt 1) Prawa bankowego, w przypadku zmiennej stopy oprocentowania w umowie należy określić warunki zmiany stopy procentowej kredytu. Treść i konieczność prawidłowego stosowania przytoczonych przepisów również w aspekcie ich ewentualnej kontroli była przedmiotem wystąpienia Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego z dnia 30 listopada 2005 r. skierowanego, do prezesów zarządów banków (w aktach sprawy- k. 96-98), które przyczyniło się do zmiany praktyki banków (w tym również pozwanego) w zakresie formułowania postanowień wzorców umownych, dotyczących zmiany oprocentowania (zob. L. Mazur, Prawo bankowe. Komentarz, 2008, wersja elektroniczna Legalis, art. 76, teza 4).

Na marginesie odnotować trzeba, że od dnia 26 sierpnia 2011 r. obowiązuje również art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego, który stanowi, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska powinna zawierać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Wprowadzenie przedmiotowego przepisu do Prawa bankowego wynikało z pojawienia się sporów na tle wykorzystywania przez banki w umowach kredytowych spreadów walutowych, m.in. na gruncie niniejszej sprawy (Prawo bankowe. Komentarz, pod red. H. Gronkiewicz-Waltz, 2013, wersja elektroniczna Legalis, art. 69, teza 1).

W orzecznictwie polskim analizowano problem zgodności z prawem ochrony konsumenta klauzul, przewidujących możliwość zmiany oprocentowania kredytów z powołaniem się na zmiany wskaźników ekonomicznych. W sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, rozpoznawanych przez SN i Sąd Apelacyjny w Warszawie (powołane wyroki SN z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie I CSK 46/11 i Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie VI ACA 1460/11) przedmiotem badania była klauzula o następującym brzmieniu:

„Stopa procentowa Kredytu może ulegać zmianom w okresie trwania Umowy w przypadku zmiany, co najmniej jednego z następujących parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego:

- a) oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBID/WIBOR),
- b) rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa,
- c) zmiany stóp procentowych NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów”.

Z kolei w sprawie rozpoznawanej przez SN pod sygn. akt I CSK 310/11 (powołane postanowienie SN z dnia 21 grudnia 2011 r. o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego) analiza dotyczyła klauzuli:

„Kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w okresach, za które naliczane są odsetki. Wysokość ustalonego oprocentowania może ulec zmianie w przypadku zmiany co najmniej 0,25 punktu procentowego jednego z niżej wymienionych czynników: stawek WIBOR, stopy procentowej bonów skarbowych 52-tygodniowych, stopy redyskonta weksli NBP, stopy procentowej kredytu lombardowego, wysokości stopy rezerw obowiązkowych. Zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej”.

W sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone rozpoznanej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 775/10 (Legalis) spór dotyczył klauzuli o treści:

„Kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w okresach, za które naliczane są odsetki. Wysokość ustalonego oprocentowania może ulec zmianie w przypadku zmiany o co najmniej 0,25 pkt proc. jednego z niżej wymienionych czynników:

- 1) stawek WIBOR,
- 2) stopy procentowej bonów skarbowych 52-tygodniowych,
- 3) stopy redyskonta weksli NBP,
- 4) stopy procentowej kredytu lombardowego NBP,
- 5) wysokości stopy rezerw obowiązkowych.

Zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej”.

W tych przypadkach postanowienia umów, zawierające klauzule przewidujące zmianę oprocentowania zostały uznane za niedozwolone przede wszystkim przez sam fakt zastrzeżenia fakultatywności zmiany- użycia określeń „może ulegać (ulec) zmianom (zmianie)”. Nie jest bowiem wiadome, czy nastąpi zmiana oprocentowania w razie zmiany jednego, czy kilku czynników, ani też o ile zmieni się oprocentowanie wobec braku określenia sposobu jego wyliczenia. Co więcej, klauzula nie obliguje proferenta do obniżenia oprocentowania w przypadku zmiany czynnika, bądź czynników na korzyść kredytobiorcy. Oczywiście i sprzeczne z dobrymi obyczajami jest zatem naruszenie równowagi kontraktowej stron, wynikające przede wszystkim z nadużycia dominującej pozycji kredytodawcy. Nie zmienia tej oceny nawet powołanie się w treści klauzuli na konkretne parametry finansowe rynku pieniężnego i kapitałowego (np. stawki WIBID/WIBOR, rentowność lub stopa procentowa bonów skarbowych), ponieważ sama klauzula jest nadal nieprecyzyjna i zakłada dowolność interpretacji m.in. co do sposobu wyliczenia i kierunku zmiany oprocentowania. Zwrócono także uwagę na mnogość odmian i postaci wskaźników (np. WIBID/WIBOR), wyliczanych na potrzeby praktyki rynków finansowych. Odmienne, aniżeli podnosi pozwany, okoliczność, że wskazane orzeczenia zapadły w sprawach o uznanie wzorców umowy za niedozwolone, a więc w ramach tzw. kontroli abstrakcyjnej, nie ma istotnego znaczenia i nie wyklucza powołania się w tej sprawie na argumentację przytaczaną w powołanych orzeczeniach. Przesłanki uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone w ramach tzw. kontroli abstrakcyjnej w aspekcie dobrych obyczajów i standardów ochrony interesów konsumentów są bowiem podobne, jak w przypadku tzw. kontroli indywidualnej w innych kategoriach spraw. Odmienny jest natomiast zakres badanych okoliczności (w ramach tzw. kontroli abstrakcyjnej badane jest samo postanowienie w oderwaniu od danego stosunku prawnego) oraz skutek procesowy zapadłych rozstrzygnięć.

W niniejszej sprawie kwestionowane postanowienie umowne brzmiące: „Zmiana wysokości oprocentowania Kredytu może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji” przewidujące jedynie możliwość zmiany jest dalece bardziej niejednoznaczne i nieprecyzyjne, aniżeli wyżej przytoczone postanowienia, uznane w orzecznictwie za niedozwolone. Odwołuje się ono do pojęć definiowanych na gruncie takich dziedzin jak ekonomia, czy finanse i bankowość, co jednak nie oznacza, że są to pojęcia jednoznaczne i poddające się weryfikacji na poziomie konsumenta. Ponadto na podstawie tak sformułowanego postanowienia umowy nie można wyprowadzić jakiegokolwiek koherentnego, czytelnego i powtarzalnego mechanizmu zmiany oprocentowania, nie określono bowiem wagi poszczególnych (nienazwanych) wskaźników, jak i sposobu i kierunku (obniżenie albo podwyższenie) dokonania zmiany oprocentowania.

Już z treści samego stanowiska pozwanego, którego wsparcie miała stanowić pominięta prywatna ekspertyza ekonomiczna, wynika, że pojęcia stopy referencyjnej danej waluty oraz parametry finansowe rynku pieniężnego i kapitałowego, są pojęciami niedookreślonymi. Świadczy o tym choćby ujmowanie w treści wzorca stopy referencyjnej dla danej waluty (w tym przypadku LIBOR 3M CHF) jako czynnika odrębnego od parametrów finansowych, przy jednoczesnym twierdzeniu, iż oprocentowanie depozytów i kredytów międzybankowych (w tym stopa LIBOR) należy do katalogu parametrów finansowych. Zauważalna jest zatem wewnętrzna sprzeczność tego stanowiska i niejednorodny sposób potraktowania stopy LIBOR raz jako stopy referencyjnej, a następnie jako parametru finansowego. Łącznie pozwany wskazuje na istnienie 10 parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego:

1. oprocentowanie depozytów i kredytów międzybankowych (w tym w szczególności stopa LIBID i LIBOR), czyli stopy procentowe rynku międzybankowego,
2. ceny (rentowność) bonów skarbowych i obligacji (rządowych i komercyjnych),
3. kursy walutowe bieżące (spot) i terminowe (forward),
4. ceny akcji,
5. ceny warrantów i certyfikatów depozytowych,
6. ceny kontraktów forward i futures,
7. ceny swapów,
8. ceny instrumentów CDS (Credit Default Swap - określane jako instrument pochodny, służący do przenoszenia ryzyka kontraktowego i zarazem umowa, w ramach której jedna ze stron transakcji, w zamian za uzgodnione wynagrodzenie, zgadza się na spłatę długu należnego drugiej stronie transakcji od innego podmiotu-podstawowego dłużnika - w przypadku wystąpienia uzgodnionego w umowie zdarzenia kredytowego, tj. w praktyce niespłacenia podstawowego długu przez podstawowego dłużnika),
9. ceny warunkowych umów odkupu (repo),
10. ceny opcji.

Już tylko pobieżny przegląd przedstawionych w sprawie (a niewskazanych w treści klauzuli umownej) parametrów wyklucza uznanie ich za pojęcia jednoznaczne, brak jest bowiem bliższego wskazania – przykładowo – o jakie akcje lub obligacje chodzi, na którym rynku są one notowane, czy też o oprocentowaniu jakich depozytów i kredytów międzybankowych jest mowa. W treści przedłożonej opinii prywatnej podkreśla się przy tym, że są to jedynie instrumenty podstawowe, podczas gdy istnieje również cała gama instrumentów specyficznych (np. obok swapów procentowych wyróżnia się swapy walutowe i tzw. basis CIRS-y).

Samo określenie stopy referencyjnej (w tym przypadku dla franka szwajcarskiego), a więc LIBOR 3M CHF, pomijając to, że jest ona jednocześnie traktowana jako parametr finansowy, ma tylko charakter preferowany. Znane są bowiem inne liczne odmiany tego wskaźnika (np. LIBOR Overnight CHF, LIBOR 1 Week CHF, LIBOR 1M CHF, LIBOR 2M CHF). Niekwestionowana jest okoliczność, że tylko LIBOR 3M CHF jest jednocześnie instrumentem polityki pieniężnej Narodowego Banku Szwajcarii oraz najczęściej wykorzystywaną stopą procentową, po której banki pożyczają sobie pieniądze w sposób niezabezpieczony na rynku londyńskim (por. opinia prywatna- k. 12365). Nie zmienia to jednak faktu, że ta konkretna odmiana wskaźnika LIBOR (ani żadna inna) nie wynika z treści kwestionowanej klauzuli, jako właściwa i wyłączna stopa referencyjna dla kredytów hipotecznych, denominowanych we franku szwajcarskim, udzielanych przez pozwanego. Z kolei, odwołując się wyłącznie do wskaźnika LIBOR 3M CHF i wielokrotnie przywoływanej przez pozwanego ceny instrumentów CDS, nie można odpowiedzieć na pytanie np.

o ile zmieni się oprocentowanie w przypadku wzrostu LIBOR o 1% i spadku ceny instrumentów CDS o 1%. Nie jest bowiem znana waga tych parametrów i sposób dokonania wyliczeń.

Klauzula umowy kredytowej, przewidująca wskazany sposób (a ściślej tylko możliwość) zmiany oprocentowania jest wobec tego całkowicie nieczytelna i nieweryfikowalna dla przeciętnego konsumenta. Model przeciętnego konsumenta jest przyjmowany tak na gruncie prawa polskiego, jak i prawa europejskiego (np. ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym- Dz. U. Nr 171, poz. 1206, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych), ale już wcześniej był stosowany w orzecznictwie sądowym (np. wyrok SN z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 358/02, Lex 465048; wyrok SN z dnia 11 lipca 2002 r., I CKN 1319/00, OSNC z 2003 r., nr 5, poz. 73). Model ten jest oparty na abstrakcyjnym wzorcu konsumenta, należycie ostrożnego, dobrze poinformowanego, a jednak nadal szczególnie podatnego np. na wykorzystywanie przewagi kontraktowej i stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych (szerzej na ten temat M. Sieradzka, Wzorzec „przeciętnego konsumenta” w dyrektywie 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych i jego implikacje dla prawa polskiego, EPS 6/2008, s. 19 i n.).

Nawet przyjmując tak określany model przeciętnego konsumenta, nie sposób uznać, że przytoczona klauzula umowna jest dla niego jednoznaczna, pomijając oczywisty fakt jej sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta. Wynikająca z niego możliwość, a nie konieczność zmiany oprocentowania w połączeniu z blankietowym (a więc ogólnikowym, zbiorczym) wskazaniem wielu różnorodnych czynników, wpływających na tę zmianę, daje pozwanemu pełną dowolność w zakresie momentu podjęcia decyzji, sposobu i kierunku dokonania zmiany. Ocena ta abstrahuje od tego, czy pozwanemu można przypisać złą wolę i działanie z premedytacją, istotne jest bowiem to, iż skutkiem takiego sformułowania wzorca jest możliwość dowolnej i pozbawionej kontroli konsumenta zmiany oprocentowania. Ryzyko takiego sformułowania wzorca umowy w żadnym razie nie może obciążać konsumenta, który nie miał wpływu na jego brzmienie, a jego decyzja ograniczała się do zawarcia, albo niezawarcia umowy. Jest to typowa cecha umów adhezyjnych, zawieranych z konsumentami, która zazwyczaj rodzi ryzyko nierównowagi kontraktowej i naruszenia interesów konsumenta. W przypadku zawarcia umowy, która zawiera w sobie postanowienia uznane za niedozwolone, niewątpliwie aktualizuje się potrzeba zastosowania sankcji z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i stwierdzenia, że są one bezskuteczne w stosunku do konsumenta (verba legis „nie wiążą go”).

Powyższa argumentacja w znacznej części legła także u podstaw wydania przez Sąd Okręgowy w Warszawie-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyroku z dnia 24 lipca 2012 r. (XVII AmC 285/11, Lex 1330712, wyrok z uzasadnieniem w aktach sprawy- k. 1106-1110), na mocy którego uznano za niedozwolony i zakazano stosowania przez (...) Bank S.A. z siedzibą we W. postanowień wzorca umowy o następującej treści: „Zmiana wysokości oprocentowania może następować także w przypadku zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w UE), którego waluta jest podstawą indeksacji”. Przedmiotowe postanowienie umowne zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod poz. 4107.

Brzmienie wskazanego postanowienia jest zbliżone do treści postanowienia umowy, kwestionowanego w niniejszej sprawie. Brak jest racjonalnych przesłanek do stwierdzenia, że odmiennosc zakresu kontroli abstrakcyjnej i incydentalnej treści postanowień inkorporowanych we wzorcach umownych wyklucza powołanie się w postępowaniu grupowym na argumentację, przytaczaną w sprawach o uznanie postanowień wzorców umowy za niedozwolone. Przeciwnie, wytyczony przez nie standard badania postanowień umowy i ochrony konsumenta należy odnosić również do kontroli incydentalnej.

Oczywiście, na gruncie kontroli incydentalnej postanowienia umowy należy brać pod uwagę także okoliczności konkretnej sprawy, w tym przede wszystkim jego treść, okoliczności zawarcia oraz umowy, pozostające w związku z umową, obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny w zakresie oceny zgodności z dobrymi obyczajami (art. 385² k.c.). Ocena ta jest dokonywana według stanu z chwili zawarcia umowy. Ustawa nie zawiera podobnej reguły interpretacyjnej w odniesieniu do oceny rażącego naruszenia interesów konsumenta, jednakże konieczność dokonywania tej oceny ad casu jest oczywista i przesądzona przez tryb wskazany dla klauzuli generalnej dobrych

obyczajów (A. Olejniczak, Komentarz do art. 385² k.c., 2010, wersja elektroniczna Lex, teza 1). W każdym razie istotą omawianego typu kontroli jest badanie wzorców umowy w momencie jej zawarcia, a nie jej wykonywania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 października 2010 r., VI ACa 775/10, Lex 736852; wyrok Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie VB Pénzügyi Lízing Zrt., C-137/08, Legalis; por. Cz. Żuławska /w:/ Komentarz do k.c. Księga trzecia. Zobowiązania, Tom 1, pod red. G. Bieńka, Warszawa 2007, s. 152-153).

W ocenie Sądu przytoczone przez pozwanego szczególne okoliczności takie jak zmiana warunków ekonomicznych działania banku, kryzys na rynkach pieniężnych i finansowych, zwiększenie się kosztów akcji kredytowej, czy konieczność zachowania płynności i rentowności banku są związane z wykonywaniem umowy, a nie procesem formułowania wzorca i zawarcia umowy. W tej sprawie powód w ogóle nie zakwestionował powołanych okoliczności, w tym sposobu finansowania przez pozwanego akcji kredytowej poprzez zaciąganie pożyczek od banku-matki, z czym łączył się obowiązek zapłaty okresowo wyższej marży i oprocentowania. Nie ma także sporu co do manipulacji wskaźnikiem LIBOR przez międzynarodowe instytucje finansowe i wynikającego stąd braku adekwatności tego wskaźnika, jako miernika wartości pieniądza. Okoliczności te nie mogą jednak wpływać na ocenę kwestionowanego postanowienia umowy jako niedozwolonego, skoro dotyczą jedynie etapu wykonywania umowy. Mogą natomiast rzutować na ocenę, czy pozwany zdołał obalić domniemanie winy na gruncie odpowiedzialności kontraktowej, wynikające z art. 471 k.c., o czym niżej.

Jeżeli chodzi o problemy związane z brakiem adekwatności wskaźnika LIBOR to podkreślić wypada, że ten wskaźnik w ogóle nie został wprost wymieniony w treści klauzuli, ani jako stopa referencyjna, ani jako parametr finansowy. Stąd też argument w tej postaci nie może być skutecznie podnoszony przez pozwanego celem wykazania, że kwestionowana klauzula umowy nie ma charakteru abuzywnego. Należy zauważyć, że pozwany w wyliczeniach sam posługiwał się nieadekwatnym wskaźnikiem LIBOR, który miał być równoważony przez ceny instrumentów CDS z pominięciem innych współczynników.

Warto odnotować, że w przestrzeni publicznej toczy się obecnie debata nad przyszłością kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyty hipoteczne denominowane w walutach obcych, a których zobowiązania gwałtownie wzrosły na skutek negatywnych zmian gospodarczych, jakie miały miejsce w Europie i na świecie w ostatnich latach. Problem dotyczy m.in. Chorwacji, Węgier i Hiszpanii. Uwagę zwraca zwłaszcza przykład Hiszpanii, gdzie znaczna część kredytobiorców nie jest w stanie spłacać kredytów, udzielonych w jenach japońskich lub frankach szwajcarskich z tzw. opcją multidewizową, przewidującą skomplikowany mechanizm zmiennego oprocentowania. Problemy te są obecnie przedmiotem wielu rozstrzygnięć sądowych, które bazują m.in. na instytucji klauzul abuzywnych celem przywrócenia równowagi kontraktowej (np. wyrok Juzgado de Primera Instancia n^(o) 44 de Barcelona z dnia 17 grudnia 2012 r., proc. 511/2012, niepubl.; A. Serra Rodríguez, Cláusulas abusivas en los contratos del crédito al consumo, Boletín del Ministerio de Justicia 4/2013, s. 11 i n.-www.mjusticia.es).

W niniejszej sprawie praktyką pozwanego, czego pozwany nie kwestionował, było podwyższanie oprocentowania kredytów jedynie z powołaniem się na wzrost wskaźnika LIBOR 3M CHF, podczas gdy w przypadku jego spadku oprocentowanie było obniżane jedynie nieznacznie z powołaniem się na bliżej nieokreślone, nieznanne kredytobiorcom czynniki.

Tymczasem niewątpliwie już na etapie opracowywania wzorca umowy lub jej zawarcia istniała możliwość bardziej precyzyjnego określenia sposobu zmiany oprocentowania, który należycie zabezpieczałby interesy banku w całym okresie kredytowania, a jednocześnie byłby możliwy do zweryfikowania przez konsumenta. Takim sposobem jest choćby ustalenie zmiany oprocentowania w oparciu o stawkę bazową LIBOR 3M CHF, stałą marżę i wahania stawki bazowej przekraczające 0,10 punktu procentowego, co miało miejsce w umowach nowego portfela lub w przypadku następczej renegotjacji (aneksowania- np. k. 3363) umów zawartych z członkami grupy (poza okresem objętym powództwem). Okoliczność, że w sytuacji wyboru wzorca nowego portfela stała marża banku była z reguły wyższa, w związku z czym klienci nadal często decydowali się zawierać umowy według wzorca starego portfela, nie zwalnia pozwanego, jako proferenta, z odpowiedzialności za abuzywny charakter klauzuli w tych umowach w okresie objętym

powództwem. Członkowie grupy, zawierając umowy nie wiedzieli, że późniejsza praktyka banku będzie dla nich niekorzystna i nie będą mogli jej kontrolować, ani zweryfikować, a ich stanowisko nie będzie uwzględniane. Pomimo formalnej konieczności uzyskania zgody konsumenta na zawarcie umowy, pozwany faktycznie nie musiał już liczyć się z jego wolą, w tym co do dokonywania zmian oprocentowania (por. Ł. Węgrzynowski, Niedozwolone postanowienia umowne jako środek ochrony słabszej strony umowy obligacyjnej, wersja elektroniczna Legalis 2006, rozdz. III § 4; P. Mikłaszewicz, Obowiązki informacyjne w umowach z udziałem konsumentów na tle prawa Unii Europejskiej, wersja elektroniczna Lex, rozdział 6, ppkt 6.3.2).

To, że pozwany musiał dążyć do zachowania płynności, a więc przede wszystkim chronił głównie własne interesy kosztem interesów członków grupy, nie może wpływać na zakres ochrony należącej konsumentom, nawet przy uwzględnieniu okresu trwania umów kredytowych. Nie można zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, że zakres tej ochrony jest kategorią zmienną w czasie. Ochrona ta aktualizuje się bowiem już w momencie wykorzystania wzorca umowy, zawierającego niedozwolone postanowienia (zawarcia umowy) ze skutkiem braku związania konsumenta takim postanowieniem. Obowiązek profesjonalisty dochowania lojalności kontraktowej jest kategorią niezmienną w czasie.

Pozwany nie wykazał, że ryzyko związane z ogólnie (czy wręcz ogólnikowo) wskazanym sposobem zmiany oprocentowania było zakomunikowane członkom grupy jako konsumentom. Tymczasem konsument ma prawo wymagać od proferenta rzetelnego informowania o swoich prawach i obowiązkach oraz uczciwego sformułowania i wykonywania umowy. W relacjach z konsumentem nie sposób bowiem przyjmować reguł odpowiadających zasadzie *caveat emptor* („niech kupujący uważa”, zasada stosowana w niektórych obcych systemach prawnych), wymagającej od kontrahenta szczególnej ostrożności i pozyskania przed zawarciem umowy wszystkich informacji i analiz związanych z jej wykonaniem, celem zabezpieczenia swojej pozycji w ewentualnym sporze. Asymetria informacji (przewaga informacyjna przedsiębiorcy) zniekształca bowiem zasadę autonomii woli i równowagi stron, wobec czego nie może być wykorzystywana na niekorzyść konsumenta (bliżej M. Romanowski, *Blaski, cienie i mity pozwów zbiorowych /w:/ Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora T. Erecińskiego*, pod red. J. Gudowskiego i K. Weitza, Tom I, Warszawa 2011, s. 503 i n.; por. P. Machnikowski, *Prawne instrumenty ochrony zaufania przy zawieraniu umowy*, Wrocław 2010, s. 96; P. Mikłaszewicz, *Obowiązki...*, op.cit., rozdział 2, ppkt 2.2).

Sąd w tym składzie podziela zapatrywania na charakter zapisu analizowanej klauzuli zmiennej stopy procentowej kredytów udzielanych przez pozwanego, wyrażane przez Sąd Okręgowy w Łodzi jako sąd orzekający w drugiej instancji w sprawach (III Ca 1207/11, III Ca 230/12, III Ca 508/12, III Ca 39/13 oraz, co do oceny spornej klauzuli: w sprawie III Ca 231/12).

Sąd nie podziela stanowiska Sądu Okręgowego w Warszawie wyrażonego w wyroku z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie V Ca 2924/12 (odpis w aktach sprawy, k. 12753-12766), gdzie podniesiono m.in., że nie wykazano dowolności, czy też daleko idącej swobody działań banku (w zakresie zmiany oprocentowania), czyli skoncentrowano się na sposobie wykonywania umowy. W ocenie tutejszego Sądu o abuzywności spornej klauzuli przesądza sama możliwość dowolnej jej interpretacji przez pozwanego bez względu na rzeczywisty sposób jego postępowania i realia działania. Te okoliczności dotyczą bowiem etapu wykonywania umowy, a nie jej zawierania, który to moment ma kluczowe znaczenie w aspekcie oceny zgodności z postanowienia umowy z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta (art. 385² k.c.). Inną kwestią jest sposób oszacowania szkody, poniesionej przez konsumenta i prawidłowość wyliczenia oprocentowania z pominięciem klauzuli abuzywnej, co należy do odrębnego procesu o zapłatę i było przedmiotem negatywnej oceny przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

2. Niejednoznaczność i sposób interpretowania postanowienia umowy (art. 385 k.c., art. 65 k.c.).

W przypadku braku uznania spornej klauzuli umownej za abuzywną, jako część wzorca umowy podlegałaby ona ocenie w świetle treści art. 385 § 2 zd. 1 i 2 k.c., zgodnie z którym wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta. Przepis ten wyraża zasadę transparentności wzorca, opartą na możliwości jego interpretowania bez nadawania mu różnych

znaczeń (jednoznaczność) oraz łatwego przyswojenia jego treści (zrozumiałość) również dla osób nieposiadających wykształcenia prawniczego. Wskazówka interpretacyjna w postaci tłumaczenia na korzyść konsumenta (art. 65 § 1 k.c.) postanowień niejednoznacznych stanowi swoistą sankcję dla podmiotu posługującego się wzorcem przedsiębiorcy (Cz. Żuławska /w:/ Komentarz..., op.cit., s. 145).

W niniejszej sprawie, jak wskazano powyżej, sporne postanowienie umowy jest niejednoznaczne, blankietowe i w całości niezrozumiałe dla przeciętnego konsumenta, otwiera bowiem pole do licznych i swobodnie kształtowanych przez pozwanego interpretacji. W tej sytuacji zastosowanie reguły wykładni określonej w art. 385 § 2 zd. 2 k.c. nie pozwala na nadanie jej jakiegokolwiek znaczenia, nawet na korzyść konsumenta. W doktrynie wskazano, że wprawdzie przepis nie określa konsekwencji posłużenia się przez proponenta wzorcem niezrozumiałym (w części lub całości), lecz szczególna regulacja prawna nie jest potrzebna. Nie powinno być bowiem wątpliwości, że adherenta mogą wiązać tylko takie oświadczenia proponenta, które są dla niego zrozumiałe (oczywiście przy zachowaniu reguł oceny in abstracto). Tylko im można w procesie interpretacji nadać jakikolwiek sens, nawet najbardziej wieloznaczny, i ustalić nakaz lub zakaz określonego zachowania. Wyrażenia niezrozumiałe nie mogą z istoty rzeczy być przedmiotem jakiegokolwiek interpretacji i są prawnie irrelevantne. Stąd wzorzec uznany w całości za niezrozumiały w ogóle nie kształtuje treści stosunku (art. 58 § 1 k.c.), a jeżeli niezrozumieniem dotknięte są tylko pewne jego klauzule, skuteczność wzorca należy ocenić, stosując przepis art. 58 § 3 k.c. (zob. A. Olejniczak, Komentarz do art. 385 k.c., wersja elektroniczna Lex, teza 7). Według innego zapatrywania należy dokładnie odróżnić problem niejednoznaczności lub niezrozumiałości całego wzorca od niejednoznaczności lub niezrozumiałości poszczególnych klauzul. Jeżeli wzorzec jako taki jest niezrozumiały (rzadziej niejednoznaczny), to wówczas jego wręczenie adherentowi nie jest skuteczne. Jeżeli tylko poszczególne postanowienia wzorca okazały się niejednoznaczne lub niezrozumiałe, wówczas skutkiem tego jest skuteczna inkorporacja wzorca do treści stosunku prawnego ze skutkiem w postaci konieczności ich wykładania na korzyść konsumenta (por. M. Bednarek (w:) System..., op.cit., t. 5, s. 610).

W ocenie Sądu najbardziej prawidłowe jest rozwiązanie pośrednie, pozwalające na stwierdzenie bezskuteczności, a więc niezwiązania konsumenta klauzulą, uznaną za niejednoznaczną i niezrozumiałą w przypadku braku możliwości nadania jej jakiegokolwiek znaczenia na korzyść konsumenta. W tej sprawie uznanie, że klauzula zmiennego oprocentowania nie wiąże członków grupy z uwagi na swoją niejednoznaczność (niezrozumiałość) byłoby zatem tożsame z abuzywnością klauzuli w zakresie sankcji. Odnosząc te uwagi do realiów rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że nie można wyklądać spornej klauzuli na korzyść konsumentów poprzez przyjęcie, iż odwołuje się ona jedynie do wskaźnika LIBOR 3M CHF. Częściowo zasadnie zauważa bowiem pozwany, iż strony nigdy nie osiągnęły konsensusu w zakresie zmiany oprocentowania w oparciu o LIBOR 3M CHF i stałą marżę. Z kolei sam wskaźnik LIBOR 3M CHF w ogóle nie jest wprost wymieniony w treści klauzuli, a ponadto nadal zakłada ona fakultatywną zmianę oprocentowania i nie określa sposobu zmiany. Ponadto, nie jest pewne, czy rzeczywiście korzystne dla członków grupy byłoby dokonywanie wykładni klauzuli w wariantcie opisanym w pozwie i opartym na art. 65 i art. 385 § 2 k.c. w ten sposób, że obowiązkiem pozwanego było obniżać poziom oprocentowania, gdy obniżeniu ulegała wartość wskaźnika LIBOR 3M CHF o co najmniej 0.30 punktu procentowego. Najbezpieczniejszym dla konsumenta rozwiązaniem w tej sytuacji, także na gruncie art. 385 § 2 k.c., jest przyjęcie, że sporna klauzula z uwagi na swoją niezrozumiałość i niejednoznaczność w ogóle nie może być wykładana na korzyść członków grupy, a wobec tego jest wobec nich bezskuteczna. W konsekwencji uznać należy, iż umowy kredytu w okresie objętym pozwem nie przewidują zmiennego oprocentowania, a więc są umowami o oprocentowaniu stałym.

Powyższe stanowisko znajduje oparcie w zasadzie zapewnienia efektywności prawa wspólnotowego i dążeniu do zapewnienia maksymalnej ochrony konsumenta w prawie krajowym. Przykładowo w wyroku Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie B. E. de (...) SA (C-618/10, Lex 1164386) stwierdzono, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa ta powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej, niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego. Gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich

umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku, wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców.

3. Skutki posłużenia się zakwestionowanym postanowieniem umowy i jego bezskuteczności:

a. w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (art. 471 k.c.),

b. w zakresie możliwości uznania świadczeń kredytobiorców za świadczenia nienależne i konieczności ich zwrotu (art. 410, art. 411 pkt 1, art. 414 k.c.).

W świetle powyższych uwag stwierdzić należy, iż sporna klauzula umów kredytowych, przewidująca zmienne oprocentowanie nie wiąże członków grupy w okresie objętym pozwem, a zatem jest wobec nich bezskuteczna (Cz. Żuławska /w:/ Komentarz..., op.cit., s. 150; M. Gutowski, Materialnoprawne i procesowe aspekty bezskuteczności klauzul abuzywnych w umowach konsumenckich /w:/ Proces cywilny. Nauka-Kodyfikacja-Praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Prof. Feliksowi Zedlerowi, pod red. P.Grzegorzcyka, K.Knopka i M. Walasika, Warszawa 2012, s. 1121). W pozostałym zakresie strony są związane umową, w tym również jej postanowieniami, przewidującymi spłatę kredytu wraz z oprocentowaniem, jednakże w wysokości stałej.

Zgodnie z art. 471 k.c., dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zgodnie natomiast z art. 472 k.c., jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności.

Odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy ukształtowana została na zasadzie winy, objętej domniemaniem wynikającym z art. 471 in fine k.c. W odniesieniu do przedsiębiorców miernik należytej staranności zgodnie z art. 355 § 2 k.c. jest określany przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Z kolei z art. 354 § 1 k.c. wyprowadzany jest również obowiązek lojalności (por. D. Opalska, Lojalność i staranność jako kryteria określające sposób wykonywania zobowiązań, MoP 5/2013, s. 232 i n.). Dla przypisania stronie umowy odpowiedzialności kontraktowej nie jest natomiast konieczne stwierdzenie jej złej woli, czy działania z premedytacją.

Poza zawinionym niewykonaniem (nienależytym wykonaniem) zobowiązania przesłankami odpowiedzialności kontraktowej jest powstanie szkody i stwierdzenie, że pomiędzy zachowaniem dłużnika, a powstaniem szkody zachodzi normalny związek przyczynowy.

W niniejszej sprawie stwierdzenie, że klauzula dotycząca zmiany oprocentowania kredytu nie wiąże członków grupy eliminuje ją z treści stosunku prawnego, łączącego ich z pozwanym. W tej sytuacji pozostają w mocy wszystkie pozostałe elementy umowy, w tym postanowienia przewidujące stałe oprocentowanie kredytu, określone w dniu zawarcia umowy w stosunku rocznym. Skoro pozwany w okresie objętym pozwem wykonywał umowę, dokonując zmian oprocentowania w oparciu o klauzulę abuzywną, oznacza to, że w sposób nienależyty wykonywał zobowiązanie. Pozwany bowiem nienależycie określał wysokość oprocentowania i rat kapitałowo-odsetkowych, określanych we frankach i nienależycie przeliczał raty na walutę polską, a w konsekwencji pobierał z rachunków powodów kwoty wyższe, niż kwoty wynikające z umowy po wyeliminowaniu z niej postanowień umowy, uznanych za niedozwolone.

Powyższe działanie pozwanego niewątpliwie świadczy o naruszeniu zasady szczególnej staranności i lojalności w zakresie wykonania zobowiązania, co było przyczyną powstania po stronie członków grupy uszczerbków majątkowych.

Podwyższony stopień staranności instytucji jaką jest bank dotyczy przy tym również etapu formułowania wzorca umowy i zawarcia samej umowy. Jeżeli pozwany posługiwał się w relacjach z konsumentami wzorcami umów, zawierającymi postanowienia niedozwolone, to postępował niezgodnie z prawem, podczas gdy miał możliwość prawidłowego sformułowania wzorca. Stąd postępowanie pozwanego uznać należy za zawinione, pozwany nie wykazał natomiast, że nie ponosi winy.

Argumentacja pozwanego, zmierzająca do wykazania, że w okresie objętym pozwem działał w trudnych warunkach ekonomicznych, dążył do zachowania płynności i rentowności i ponosił dodatkowe koszty finansowania akcji kredytowej nie wyłącza winy pozwanego, którą odnosić należy do samego sformułowania i wykorzystywania w obrocie wzorca umowy zawierającego klauzulę abuzywną. Zaznaczyć należy, iż weryfikacja wystąpienia tych okoliczności leżała poza możliwościami członków grupy, co również nie powinno umniejszać odpowiedzialności pozwanego.

Przyjęcie odmiennego zapatrywania oznacza przerzucenie całego ryzyka, związanego z działalnością pozwanego na konsumentów, co nie może mieć miejsca w świetle opisanych zasad ich ochrony i zapewniania równowagi kontraktowej w stosunkach przedsiębiorcami z konsumentami.

W świetle powyższych uwag uzasadnione jest twierdzenie powoda o ponoszeniu przez pozwanego odpowiedzialności odszkodowawczej w stosunku do członków grupy. W niniejszym postępowaniu żądanie pozwu obejmowało jedynie przesądzenie zasady tej odpowiedzialności bez określenia wysokości poniesionych szkód. Zgodnie ze stanowiskiem powoda, pozwany uszczuplił majątek każdego z członków grupy w stosunku do stanu jaki by istniał, gdyby wykonywał zobowiązanie należycie, pobierając odsetki zawyżone średnio o 1,1-1,45% (pkt 130 uzasadnienia pozwu- k. 31, pismo procesowe- k. 1104). Jednakże weryfikacja tego twierdzenia co do samego sposobu wyliczenia i ostatecznego rozmiaru szkody należy w przypadku każdego z członków grupy do odrębnego postępowania z powództwa o zapłatę. W grę wchodzi także zakończenie indywidualnie prowadzonych sporów w drodze ugód przewidujących obowiązek zapłaty określonych kwot na rzecz poszczególnych członków grupy.

Pozostaje do rozważenia kwestia potraktowania świadczeń członków grupy, jako świadczeń nienależnych w rozumieniu art. 410 k.c. Niewątpliwie powołana podstawa zwrotu świadczenia nienależnego nie uchybia przepisom o obowiązku naprawienia szkody, o czym stanowi art. 414 k.c. Samo spełnienie świadczenia na podstawie klauzuli uznanej następnie za abuzywną, a więc bezskutecznej wobec konsumenta, spełnia przesłanki świadczenia, spełnionego na podstawie nieważnej (per analogiam także bezskutecznej) czynności prawnej (kondycji sine causa), jak i świadczenia w przypadku braku obowiązku świadczenia lub braku obowiązku świadczenia wobec danej osoby (kondycji indebiti – M. Gutowski, *Bezskuteczność czynności prawnej*, Warszawa 2013, s. 372 i n.).

Pozwany podniósł zarzut braku możliwości żądania zwrotu nienależnego świadczenia na podstawie art. 411 pkt 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający je wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu, albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej.

W ocenie Sądu wątpliwości członków grupy w zakresie prawidłowości wyliczenia rat kredytów nie mogą być utożsamiane z pozytywną ich wiedzą o braku powinności spełnienia świadczenia na rzecz banku (wyroki SN z dnia 12 grudnia 1997 r., III CKN 236/97, OSNC z 1998 r., nr 6, poz. 101, z dnia 10 czerwca 2003 r., I CKN 390/01, Lex 109446; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 grudnia 2012 r., VI ACa 745/12, Lex 1293076). Należy podkreślić, że pozwany samodzielnie pobierał raty kredytu ze specjalnie utworzonych w tym celu rachunków i na podstawie nieodwołalnego upoważnienia. Członkowie grupy byli obowiązani do zapewnienia środków na rachunku w wysokości, umożliwiającej spłatę kapitału i odsetek. Rozwiązanie to stanowi techniczne określenie sposobu świadczenia na rzecz banku, ale jednocześnie wykluczało możliwość kontroli przez członków grupy wysokości rat spłaty w danym miesiącu. Stąd też nawet stwierdzenie, że dany członek grupy kwestionował wysokość spłaty za dany miesiąc nie daje podstaw do stawiania mu wymogu uprzedniego zastrzegania zwrotu świadczenia.

W umowach kredytowych zawarto także oświadczenia członków grupy o poddaniu się egzekucji do wysokości kwoty długu wraz z odsetkami, kosztami sądowymi oraz innymi kosztami i wydatkami. Pozwany był również uprawniony do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych. Powyższe pośrednio oznaczają, że świadczenia w postaci rat należności były również spełniane w celu uniknięcia przymusowej ich egzekucji przez bank. W orzecznictwie wskazano, że spełnienie świadczenia w celu uniknięcia przymusu to każda sytuacja, w której świadczenie nie jest spełniane dobrowolnie (wyrok SN z dnia 13 czerwca 2007 r., II PK 356/06, OSNP z 2008 r., nr 15-16, poz. 217).

Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia, nawet przy przyjęciu pozytywnej wiedzy o braku obowiązku świadczenia, jest także aktualne w przypadku wykonania nieważnej czynności prawnej (art. 411 pkt 1 in fine k.c.). Sytuację tę odnosić należy poprzez analogię również do spełnienia świadczenia na podstawie bezskutecznego postanowienia umowy, w tym bowiem zakresie nie jest ono wiążące dla świadczącego, nie rodzi dla niego praw, ani obowiązków (por. M. Gutowski, *Bezskuteczność...*, op.cit., s. 372 i n.). Powyższe rozwiązanie zapewnia efektywność ochrony konsumenta na podstawie incydentalnej kontroli wzorców umowy pod kątem występowania w niej niedozwolonych postanowień umownych.

W konsekwencji, poza przesądzeniem zasady odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (art. 471 k.c.), nie jest także wyłączony zwrot przez pozwanego nienależnie pobranych świadczeń na rzecz członków grupy (art. 414 k.c.).

Z tych wszystkich względów Sąd uwzględnił powództwo w postępowaniu grupowym, ustalając, że pozwany ponosi odpowiedzialność wobec wszystkich członków grupy, wynikającą z nienależytego wykonywania umów zawartych z wyżej wymienionymi osobami, polegającego na pobieraniu w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 28 lutego 2010 r., od każdej z wyżej wymienionych osób, wyższych kwot tytułem oprocentowania kredytu, niż pobierałby, gdyby wykonywał swoje zobowiązania w sposób należyty, co doprowadziło do powstania szkody u każdej z wyżej wymienionych osób.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Podobnie jak na gruncie rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczalności postępowania grupowego oraz wniosku pozwanego o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu, uznać należało, iż członkowie grupy są w niniejszej sprawie powodami jedynie w znaczeniu materialnym. W znaczeniu formalnym natomiast powodem w tej sprawie jest reprezentant grupy działający w procesie na zasadzie subrogacji (podstawienia procesowego) wynikającej z ustawy. Przedmiotem żądania pozwu nie są roszczenia o zapłatę, a jedynie przesądzenie zasady odpowiedzialności pozwanego. Wyrok wydany w niniejszym postępowaniu spełnia jedynie rolę prejudykatu, umożliwiającego dochodzenie roszczeń o zapłatę w przyszłości i dotyczy wszystkich członków grupy (art. 21 ust. 3 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym). Roszczenia poszczególnych członków grupy w zakresie, w jakim było to możliwe, zostały ujednoczone co do podstawy faktycznej i prawnej, a ciężar dowodzenia i wykazania racji członków grupy spoczywał w całości na reprezentancie grupy.

W takim układzie procesowym, gdy powodem w znaczeniu procesowym jest reprezentant grupy, to na jego rzecz może być zasądzony zwrot kosztów procesu bez względu na charakter i postanowienia umów, przewidujących konieczność zapłaty przez członków grupy wynagrodzenia na rzecz reprezentanta grupy lub na rzecz pełnomocnika. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 2 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, umowa określająca sposób wynagrodzenia pełnomocnika formalnie jest zawierana przez reprezentanta grupy, a nie jej członków. To na reprezentancie grupy spoczywa obowiązek pozyskania środków niezbędnych do zainicjowania postępowania grupowego. Ustawa nie wskazuje i nie narzuca źródła finansowania, pozostawiając tę kwestię reprezentantowi grupy i wewnętrznej organizacji grupy. Konsekwentnie, zasądzenie zwrotu kosztów następuje w zależności od wyniku procesu, od powoda-reprezentanta grupy na rzecz pozwanego lub od pozwanego na rzecz powoda-reprezentanta grupy. W przeciwieństwie do niektórych obcych systemów prawnych (np. prawo szwedzkie, fińskie i duńskie), ustawodawca nie przewiduje również możliwości obciążenia kosztami procesu poszczególnych członków grupy, co

jest refleksem pozbawienia ich uprawnień procesowych. Nie uchyla to natomiast możliwości uzgodnienia zasad, na jakich członkowie grupy obowiązani będą w stosunku wewnętrznym do pokrycia kosztów, których zwrot został nałożony na reprezentanta grupy oraz zabezpieczenia wykonania tego zobowiązania. Wynagrodzenie pełnomocnika reprezentanta grupy (w tym wynagrodzenie prowizyjne) nie wchodzi w skład kosztów procesu i nie podlega zwrotowi przez przeciwnika na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. (P. Grzegorzczak, Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Ogólna charakterystyka, Warszawa 2011, s. 89-92; por. T. Jaworski, P. Radzimierski, Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Komentarz, wydanie z 2010 r., wersja elektroniczna Legalis, uwagi do art. 5 ustawy, teza 11).

W niniejszej sprawie Miejski Rzecznik Konsumentów w W. pełni rolę reprezentanta grupy i jest powodem w znaczeniu procesowym, dlatego też dotyczą go wszystkie przepisy ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, regulujące sytuację powoda (por. uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 28/11, OSNC z 2012 r., z. 1, poz. 9). Miejski Rzecznik Konsumentów w W., jako reprezentant grupy, zawarł umowę o prowadzenie sprawy i zastępstwo procesowe ze spółką komandytową, prowadzącą kancelarię adwokacką (...) ustalając w aneksie sposób jej wynagradzania. Zgodnie z powołanym aneksem warunkiem przystąpienia do grupy było wpłacenie przez osoby aspirujące do grupy na rzecz kancelarii adwokackiej wskazanych kwot pieniężnych, uzależnionych co do wysokości od fazy postępowania, w której następowało przystąpienie do grupy. Powyższe jednak nie zmienia faktu, że umowę o prowadzenie sprawy zawarł reprezentant grupy i to on ustalił z kancelarią sposób jej wynagradzania, przewidując złożenie wniosku o zasądzenie kosztów procesu na jego rzecz (zob. pkt 19 aneksu z dnia 16 grudnia 2010 r. – zał. do pozwu, k. 50).

Konieczność wpłacenia określonej kwoty (stanowiąca jednocześnie warunek przystąpienia do grupy) na rzecz kancelarii adwokackiej przez członków grupy stanowiła jedynie techniczny sposób rozliczenia się z tytułu umowy o prowadzenie sprawy z pominięciem płatności na rzecz reprezentanta grupy. Nie uprawnia to do przyjęcia, że wskazane kwoty stanowią koszty procesu po stronie członków grupy. Kwestia, czy i w jaki sposób zasądzone na rzecz reprezentanta grupy koszty procesu będą podlegać dalszej redystrybucji na rzecz członków grupy powinna zostać uregulowana w stosownej umowie i nie ma znaczenia z punktu widzenia rozliczenia kosztów procesu w tej sprawie. Odnosząc się do argumentacji powoda w zakresie wniosku o zasądzenie kosztów procesu, należy zaznaczyć, że redystrybucja kosztów na rzecz członków grupy nie powinna być wyłączona a limine z powołaniem się jedynie na przepisy regulujące budżet i wydatki Miejskiego Rzecznika Konsumentów, ponieważ to członkowie grupy, przystępując do grupy w drodze umowy zgodzili się finansować koszty zastępstwa adwokackiego reprezentanta grupy, stąd również na podstawie odpowiedniej umowy mogli (mogą) zapewnić sobie zwrot części lub całości poniesionych kosztów. Przepisy regulujące budżet i przewidujące dyscyplinę wydatków publicznych miejskiego rzecznika praw konsumentów nie stoją na przeszkodzie zawarciu tego rodzaju umowy (k. 615 / s. 21 druku – uzasadnienie postanowienia z dnia 6 maja 2012 r.; zob. także uwagi K. Gajdy-Roszczyńskiej, Sprawy o ochronę indywidualnych interesów konsumentów w postępowaniu cywilnym, wersja elektroniczna Lex, rozdział 5, podrozdział 4).

Zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, koszty zastępstwa adwokackiego, nie mogą być wyższe niż stawki opłat, określone w odrębnych przepisach dla jednego adwokata. Zgodnie z § 6 pkt 7 oraz § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), stawki minimalne wynagrodzenia przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 200.000 zł wynoszą 7.200 zł. Zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna, ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Przepis § 17 rozporządzenia, zgodnie z którym za obronę kilku osób lub reprezentowanie kilku osób pobiera się opłatę od każdej z tych osób, nie znajduje w tej sprawie zastosowania, ponieważ formalnie zastępstwo procesowe dotyczyło wyłącznie powoda-reprezentanta grupy.

W tej sytuacji koszty zastępstwa procesowego powoda wynoszą maksymalnie 43.200 zł, tj. sześciokrotność stawki wynagrodzenia w kwocie 7.200 zł, co uzasadnione jest skomplikowanym i precedensowym w aspekcie procesowym

charakterem sprawy. Zwrot kosztów procesu obejmuje także jedną opłatę skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz zwrot nierozliczonych kosztów postępowania zażaleniowego. Pozwany dwukrotnie przegrał w postępowaniach zażaleniowych, jednakże powód tylko raz (k. 1084) wniósł o zwrot kosztów zastępstwa procesowego w tych postępowaniach, a zatem zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia należna z tego tytułu kwota wynosi 21.600 zł (43.200 zł x 50%). Ostatecznie powód wniósł o zwrot kosztów według zestawienia, które nie może być podstawą rozliczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 64.817 zł (43.200 zł + 21.600 zł + 17 zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i oddalił wniosek o ich zasądzenie w pozostałym zakresie.

Na podstawie art. 113 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Łodzi:

- a) kwotę 100.000 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty od pozwu, od poniesienia której powód jest zwolniony z mocy prawa,
- b) kwotę 4.956, 90 zł z tytułu nie opłaconych wydatków poniesionych w trakcie procesu w związku z ogłoszeniem o wszczęciu postępowania grupowego.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.